

SİBEL KÖKLÜ ★ VERDA PARS ★ METE KARAGÖL

Suçüstü

2024 - 04

polisiyemiz var!

AHMET ZİYA YILDIRIM
ALPER KAYA
ARAS GENÇTÜRK
AYSU ŞAHLI
BİLGÜTAY HAKKI DURNA
BURHAN UMUT KORKMAZ
ERCAN AKBAY
EVLİYA ÇELEBİ
GİZEM ŞİMŞEK KAYA
HASAN HAYYAM MERİÇ
MELİH GÜNAYDIN
N. BENGİSU GÜNAYDIN
SELİN BAK
TALİN AZAR

Tekrika Kültürü Yaşıyor!

DİDEM KAZAN SOL
GÜNAY GAFUR
UFUK TEKİN
SANEM GONZALEZ

İLK POLİSİYE
ROMAN YARIŞMASI

mahyaledebiyat
suçüstü

suçüstü

4. SAYI

2024 - TEMMUZ - AĞUSTOS

(İKİ AYLIK PERİYOTLA YAYINLANIR)

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALPER KAYA

YAYIN KURULU

ARAS GENÇTÜRK

MELİH GÜNAYDIN

YAZI EDITÖRÜ

ARAS GENÇTÜRK

ÖYKÜ EDITÖRÜ

MELİH GÜNAYDIN

RÖPORTAJLAR

ARAS GENÇTÜRK

ÖYKÜLER

AHMET ZİYA YILDIRIM

ALPER KAYA

ARAS GENÇTÜRK

DİDEM KAZAN SOL

GÜNAY GAFUR

UFUK TEKİN

SANEM GONZALEZ

TALİN AZAR

RESİM

ERCAN AKBAY

YAZILAR

AHMET ZİYA YILDIRIM

ALPER KAYA

ARAS GENÇTÜRK

AYSU ŞAHLI

BURHAN UMUT KORKMAZ

BİLGÜTAY HAKKI DURNA

EVLİYA ÇELEBİ

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

HASAN HAYYAM MERİÇ

MELİH GÜNAYDIN

N. BENGİSU GÜNAYDIN

SELİN BAK

BU SAYIYA KATKI SUNANLAR

VERDA PARS

KAPAK TASARIM, GÖRSELLER VE MİZANPAJ: **ALPER KAYA**

X @ /SUCUSTU

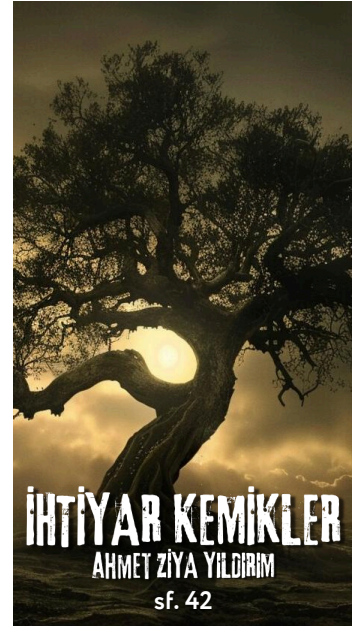
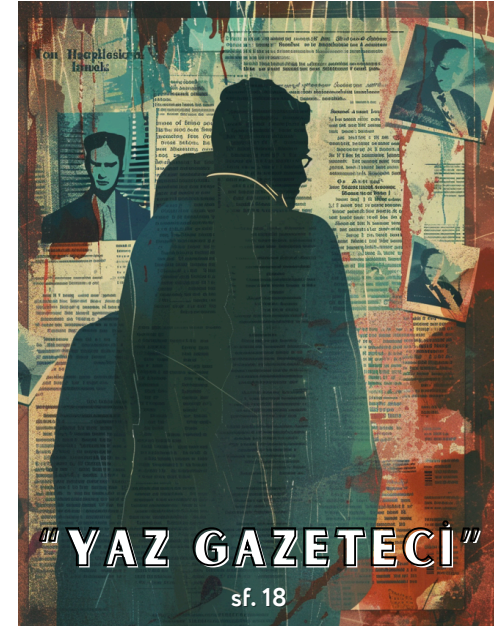
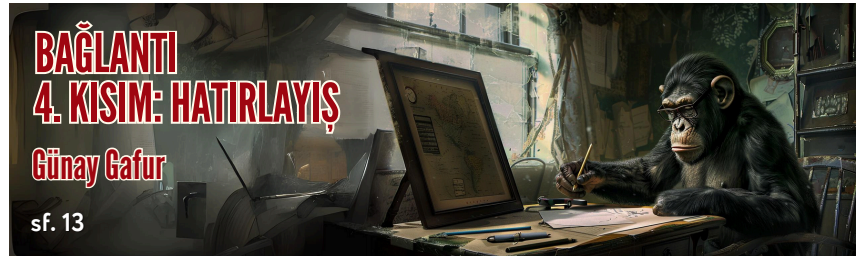
www.sucustu.net

İLETİŞİM: [sucustu\[et\]sucustu.net](mailto:sucustu[et]sucustu.net)

Dergide yayınlanan eserlerin yasal sorumluluğu, yazarlarına aittir.

İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI	04
DENEME: DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 3	05
HASAN HAYYAM MERİÇ	07
KİTAP İNCELEMESİ: İŞARET	08
MELİH GÜNAYDIN	10
ÖYKÜ: KEFARET	13
TALİN AZAR	16
İNCELEME: RAINSWEPT	19
BURHAN UMUT KORKMAZ	21
TEFRİKA: BAĞLANTI (4. BÖLÜM)	24
GÜNAY GAFUR	25
TEFRİKA: ERLİK'İN ÇOCUKLARI	27
(4. BÖLÜM) - DİDEM KAZAN SOL	28
YAZARLAR VE KARAKTERLERİ	29
VERDA PARS - MİSLİ PERİN	32
RÖPORTAJ: SİBEL KÖKLÜ	33
ARAS GENÇTÜRK	36
FİLM KRİTİĞİ: THE LIFE OF DAVID GALE	37
GİZEM ŞİMŞEK KAYA	39
FİLM KRİTİĞİ: GERÇEK SUÇ	42
SELİN BAK	45
DİZİ İNCELEMESİ: JOURNEYMAN	47
EVLİYA ÇELEBİ	50
SUÇ SANATI	
ERCAN AKBAY - ALPER KAYA	
İNCELEME: THE PAINSCREEK KILLING	
AHMET ZİYA YILDIRIM	
TÜRK POLİSİYESİNİN GAZETECİLERİ	
ALPER KAYA	
RÖPORTAJ: METE KARAGÖL	
ARAS GENÇTÜRK	
İNCELEME: 11.15	
AYSU ŞAHLI	
ÖYKÜ: SİREN SESLERİ	
ARAS GENÇTÜRK	
İNCELEME: SOFIA COPPOLA	
N. BENGİSU GÜNAYDIN	
ÖYKÜ: İHTİYAR KEMİKLER	
AHMET ZİYA YILDIRIM	
TEFRİKA: CANI SIKILAN ÇOCUKLAR	
(4. BÖLÜM) SANEM GONZALEZ	
İNCELEME: MÜNİH KOMPLOSU	
BİLGÜTAY HAKKI DURNA	
TEFRİKA: BIÇAK, MUSKA, AĞAÇ	
(2. BÖLÜM) UFUK TEKİN	

“YAZ GAZETECİ!”

“Dördüncü sayı ne çabuk gelip çattı?” diye düşünürken, yeni sayının hazırlıklarında bizi en çok heyecanlandıran iki şeyi hayata geçirebilmenin sevincini yaşıyoruz.

İlki, dördüncü sayımızın yayın periyodu olan Temmuz - Ağustos aylarına denk gelen, 24 Temmuz Basın Özgürlüğü İçin Mücadele Günü vesilesiyle hazırladığımız gazetecilik temalı dosyamız. Doğrusu, içerik açısından oldukça geniş bir çeşitliliğe sahip bu dosyamızı; basın özgürlüğünün önemini çok daha fazla hissettiğimiz bu çağda yapılması şart bir vazife gibi gördük...

İkincisi ise, **SUÇÜSTÜ**’nün ete kemiğe bürünen ilk çalışması! Mahal Edebiyat ile bir güç birliği yaparak düzenlediğimiz “İLK POLİSİYE ROMAN” yarışması hakkında detaylı duyurumuz ve yarışma şartnamemizi bu sayıda sizinle paylaşıyoruz. Hem dergimizde (birkaç sayfa sonra) hem de www.sucustu.net/ilkroman adresinde yarışmaya dair detayları bulabilirsiniz.

Gelelim, Temmuz - Ağustos periyotlu bu sayımızın içeriğine...

Basın Özgürlüğü İçin Mücadele Günü kapsamında hazırladığımız dosyamızda “Yazarlar ve Karakterleri” köşemiz için gazeteci karakteri Misli Perin’i anlatan Verda Pars, gazeteci karakteri Rüya Keskin’in yıllar sonra geri dönmesi vesilesiyle Aras Gençtürk’ün sorularını cevaplayan Sibel Köklü, “The Life of David Gale” filminin kritik yazısıyla Gizem Şimşek Kaya, “Gerçek Suç” filmine dair yazdığı yazıyla Selin Bak, “Journeyman” dizisi hakkında detaylı incelemesiyle Evliya Çelebi ve bir gazetecinin gözünden ilerleyen “The Painscreek Killing” oyununa dair incelemesiyle Ahmet Ziya Yıldırım yer aldı. Ercan Akbay ve bendenizin işbirliğiyle tasarladığımız “Suç Sanatı” köşemiz ve benim “Türk Polisiyesinin Gazetecileri” yazım da dosyamızın içerikleri arasında...

Tefrika kültürünü canlı tutmamızı sağlayan Didem Kazan Sol, Günay Gafur ve Sanem Gonzalez öykülerinin dördüncü bölümleriyle devam ederken; Ufuk Tekin’in üç bölümlük “Bıçak, Muska, Ağaç” öyküsünün ikinci bölümü de bu sayımızda yer alıyor. Aras Gençtürk’ün “Siren Sesleri”, Ahmet Ziya Yıldırım’ın “İhtiyar Kemikler” ve Talin Azar’ın da “Kefaret” isimli öyküleri bu sayımızda sizlerle buluştu.

Aras Gençtürk’ün bu sayımızdaki röportaj konuklarından bir diğeri ise Mahal Edebiyat’ın kurucusu ve yazar Mete Karagöl’dü. Hasan Hayyam Meriç’in “Doğa Suçları Müzesi” serisinin sürdüğü dördüncü sayımızda yer alan diğeryazılarımız arasında ise Aysu Şahlı’nın 11.15, Melih Günaydın’ın İşaret ve Bilgütay Hakkı Durna’nın Münih Komplosu kitaplarına dair incelemeleri; N. Bengisu Günaydın’ın Sofia Coppola filmlerine dair analizi, Burhan Umut Korkmaz’ın ise Rainswept oyununa dair kritiğı var.

SUÇÜSTÜ, suça dair ne varsa onları yakalamaya devam edecek.
Dileriz ki eşlik etmeye devam edersiniz!

Alper Kaya

İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI

Mahal Edebiyat ve SUÇÜSTÜ, suç edebiyatının ülkemizdeki en yaygın alt dallarından birisi olan polisiye türünde yapılan nitelikli üretimlerin artması için güç birliği yapıyor! Yayımlanmış hiç eseriniz yoksa, polisiye türünün gereksinimlerini karşılayan roman dosyanız ile siz de bu yarışmaya katılabilirsiniz.

SUÇÜSTÜ'nü temsilen Alper Kaya, Aras Gençtürk, Didem Kazan Sol ve Melih Günaydın'dan oluşan jürinin belirleyeceği kazanan eser, Mahal Edebiyat bünyesinde kitaplaştırılacaktır.

Gönderilen roman dosyaları, jüri tarafından değerlendirildikten sonra 2025 yılı içinde ilan edilecek olan tarihte ödül töreni düzenlenecek; 2025 yılı içinde de birinci olan dosya Mahal Edebiyat bünyesinde kitaplaştırılacaktır.

KATILIM ŞARTNAMESİ

- Gönderilen eser, maksimum 30.000 kelime sınırında yazılmış olmalıdır.
- Gönderilen eser, polisiye türünün gereksinimi olan suç ve muamma unsurlarını içeriyor olmalıdır.
- Daha önce farklı türlerde de olsa (öykü, şiir, deneme, araştırma) kitaplaştırılmış herhangi bir çalışmanız olmamalıdır. *(Kolektif öykü derlemelerinde yer almış kişiler, bu şarttan muaf tutulur.)*
- Yazılmış eserde nefret söylemleri, ırkçılık, herhangi bir topluluğu küçük düşürücü bir içerik bulunması; elenme sebebidir.
- Dosyalar 1 Temmuz 2024 - 31 Aralık 2024 tarihleri arasında **ilkroman@sucustu.net** adresine gönderilmelidir.
- Gönderilen bütün dosyalar içinde, aranan kriterlerin karşılanmaması gibi durumlarda jüri ödül vermeme hakkını saklı tutar.
- Ödüle layık görülmuş yazarın ödül töreni öncesinde herhangi bir başka / aynı eserinin yayımlanması hâlinde ödül jüri sıralamasında ikinci sırayı almış olan yazara verilir ya da herhangi bir yazara ödül verilmez.

DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 3

1. Suç - Superbia et Mens Humulis ya da Kibir ve Tevazu

Bedirhan Ensar güneşin etrafında katettiği 70 döngüye rağmen oldukça dinç bir adamdı. Kaşlarının dört parmak yukarısında Maginot Hattı kadar keskin bir şekilde uzanan saç sınırının ardında yaşam bulmuş hayat, rengini beyaza devirmiş olsa da hâlâ gür ve coşkuluydu. Her daim traşlı yüzündeki yanaklar bir parça sarmaya başlamış olsalar da canlı ve kan doluydu. Kara gözleri ise sadece bir şeyler okumaya çalışırken zorlanırdı lakin bir şeyler okumaya çalıştığına kimse şahit olmamıştı.

Tüm bu nimetleri Siirtli Seyyid sülalesinin Hüda ile kurduğu 'beyt' ahdine bağlardı. Tophane'de geçirdiği yarım yüzyıldan sonra edindiği serveti ve soylanan soyunun bereketini, aksatmadan secdede terbiye ettiği nefisinin Allah karşısındaki tevazusuna bağladığı gibi. Ordu Ağası sokak 8 numaradaki evinden öğlenden sonra çıktı. Rabia Hanım her zamanki gibi kocasının ardından üç dua okudu. Oğlu Celal son zamanlarda huy edindiği üzere erkenden çıkmış dükkânı açmaya gitmişti. Oğlunun haytalık zamanlarını geride bırakmaya başlaması Bedirhan'a o bahar ayrı bir mutluluk vermeye başlamıştı. Siyah takım elbisesinin içindeki saçları kadar beyaz gömleği Beyoğlu'nun Nisan güneşi gibi parlıyordu. Ordu Ağası'ndan Karabaşdere sokağa çıktı. Oradan da Karabaş Mektebi'ne indi. Tophane'nin asıl kalbi olan bu kısa cadde sanki Şerif Hüseyin Osmanlı'ya yeni isyan etmiş gibi 1916 yılının dört rengiyle süslenmişti. Bedirhan büyük bir alicenaplıkla hiçbirini diğerinden ayırmadan tüm Yahudilerin helak olmasını dileyip, küçük duasını yalın bir küfürle aminledi. Tophaneli Tayfur'un köşesini dönüp son 50 yılının her gününe şahit olduğu Boğazkesen'i boylu boyunca katetmeye başladı.

Kimi dükkâna selam verdi, kimisini görmezden geldi. Selam verdikleri Siirtli, görmezden geldikleri Ağrılydı. Tomtom camiine az bir mesafe kala durdu. Caddenin karşısındaki Sümbül büfeye çevirdi bakışlarını. Said de kapıya çıkmış ona bakıyordu.

Elinde nice kaşara ve salama salavat getirtmiş sallamasını tutuyordu. Bedirhan'ın gözlerinde ani bir nefret parladı. Emanetinin kemerine yaptığı ağırlığı belli ederek pantolonunu şöyle bir çekip Hayriye Caddesi'nin köşesindeki emlakçı ofisine doğru adımlamaya devam etti.

Said Cantürk de Boğazkesen'in son yarım asrında yaşanmış her şeyini bilirdi zira Dünya'nın hiç yüksünmeden attığı turların son ellisinde tam da burada yolcu olmuştu. Doğduğu apartmanın altındaki büfesine gitmek ve oradan eve dönmek için inip çıktığı basamaklar uç uca bağlansa İbni Batuta teptiği onca yolla o kadar böbürlenmezdi belki. Tophane'nin son yarım asrındaki milletlerden Ağrılı olanlarına dahildi. Genlerini kemikleştiren o zor coğrafyanın emrettiği üzere kar yanığı bir esmerliğe, vücudundaki kıllara tezat bir kelliğe, tıknaz ve ufak yapısına rağmen dağ delen bir kuvvete sahipti. Doğduğu ve yaşadığı ve de çalıştığı ve de seviştiği apartmanın adının neden Elen olduğunu bir kere dahi düşünmemişti. Çocukluğundan hayal meyal bir Eleni teyze hatırlardı. Apartmanın en üst katındaki aziz İstanbul manzaralı dairede otururdu. Mahdumsuz ve vasiyetsiz göçüp gittikten sonra apartmanın diğer dairelerine ne olduysa aynı şey yine vaki olmuş, Said'in milleti sorgusuz sualsiz bu diyarın bu köşesine de yerleşivermişti. Zaten apartmanın girişindeki cam alınlığa iliştirilmiş yaldızlı ismin harfleri de yavaş yavaş Eleni teyzenin yazgisına riayet ederek batın bir mazinin bilinmezliğine dökülmüştü.

Said mutlu bir adamdı. Ortanca oğlu Süleyman olmasa daha da mutlu olacaktı. Cuma'dan cumaya, bayramdan bayrama kıldığı namazlarındaki tek duası da bu ruhu da kanı da Tophane olmuş serserinin bir nebze adam olmaya başlamasıydı. Ama Hüda bu dualara yeni belalarla cevap vermiş, adından mı yoksa havasından mı, her daim gergin olan bu caddenin son iki haftasının gündemine bir de bu Süleyman ile Bedirhan'ın oğlu Celal'in kavgaları hâkim olmuştu.

Said için tecrübe ile sabitti. Boğazkesen, yine kana iştahlanmıştı. Sabah uyandığından beri de Süleyman'ın ortalıkta görünmemesi bir öküz gibi göğsüne oturup aldığı nefesin dahi tadını kaçırmıştı. Bedirhan'ın öğle vakti geçerken attığı bakışla da tadan kaç kâbusvârî bir sıkıntıya dönüştü.

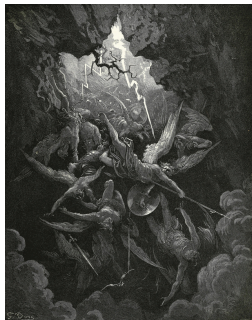
Said'in kâbusu çok uzun sürmedi. Bedirhan yarım saat sonra döndü. Şarjöründeki tüm kurşunları Said'in büfesine yağdırdı. Ne caddeden geçen okul servislerine ne de kaldırımlarda kaygisızca dolaşan insanlara aldırdı. Kurşunların üçü Said'in sıkıntılarına geldi. 50 senelik yolculuğu 51. yıla varamadı.

Bu satırların muharriri, vaka cereyan ettiği sırada Boğazkesen'e bir yokuş mesafedeki Yeni Çarşı nam bir başka gezegende üçüncü birasını içip kadim tekelcisi Toprak Reis ile bu yıl da şampiyon olur muyuz diye muhabbet ediyordu. Kurşunların sesleri, Beyoğlu'nun daim gürültüsünde kulaklarına erişmeden kaybolup semaya karıştı. Ertesi gün hadiseyi öğrendiğinde ise o okul servislerinin birinde eve dönen yeğenini düşündü. Bir de dükkân önüne park edilen bir arabadan komşuyu öldürmeye varan yolu....

Kibir, Latince adıyla Superbia, tarih boyunca düşünürlerin ve de özellikle teologların zihnini en çok meşgul eden kavramlardan biri. Şaşırtıcı bir durum değil. Zira yedi ölümcül günah arasında Lucifer'a atfedilip günahların tacı ve şahikası olmuş bir kavram.

Dante kibri Araf Dağı'nın kaidesine yerleştirerek günahın temeli olarak sunar. Kibir, kıskançlık ve öfkeyle birlikte, yanlış sevginin yarattığı kötü alışkanlıklardır Floransalıya göre. Kibir der; "O halde, sevginin eksikliği değil, yanlış yönlendirilmiş sevgidir. Eğri büğrü yolu bize doğru gibi gösteren kötü niyetli sevgi."

Milton da bizlere bıraktığı abidede bu savı destekler sanki. Yitirilen Cennet, Eski ve Yeni Ahit'te bizlere satır aralarından anlatılan bir hikâyeyi Lucifer'ın bakış açısıyla aktarır. Milton'a göre Şeytan'ın trajedisi, isyanı ve de kibri babasına duyduğu o büyük sevginin bir sonucudur. Şeytan bütün o sevgisine rağmen, insan denilen bu maymunlar topluluğuna secde etmeyi gururuna yedirememiştir.

Görsel: The Mouth of Hell
(Gustave Dore)

Aradan yüzyıllar geçer ve mesele biraz terse dönmeye başlar. Nietzsche'yi ardıyla okuyan Ayn Rand ve Anton LaVey gibi karakterlerin vücudunda 60'lı yılların kakofonisi zuhur eder. Kibir artık, en azından sadece, kötücül bir kavram değildir. Kişinin ideallerini gerçekleştirme iddiasında onu ileri taşıyan hırsının bir yan ürünüdür.

Böyle durumlarda kafam karıştığı vakit uyguladığım basit bir çare var. Sözlüğe bakmak. Ulu TDK ise şöyle buyurur kibir hakkında; 'kendini başkalarından üstün tutma, büyükleme, böbü, gurur, benlik'

Galiba soru hâlâ ortada... Bedirhan'ı, 70 yaşındaki bir adamı, başardığını düşündüğü şeylere duyduğu sevgiden, dükkanının önüne park edilen arabaya, bu araba için kavga eden oğlundan 50 senedir tanıdığı komşusunu katletmeye götüren yol ya da Lucifer'ı, Tanrının en ışıltılı meleşini, babasına duyduğu sevgiden ona isyan etmeye ve Şeytan olmaya götüren menzil ya da insanlığın en büyük günah olarak kabul ettiği kibri neredeyse bir erdem olarak tarif etmesine sebep olan tarih ve de TDK'ya *benlik* ile *büyükleme* arasında bırakan şey...

Doğa Suçları Müzesi'nin ilk iki bölümünde ifade etmeye çalıştığım bir gerçek var. Bir felaketle ya da dinazorların sonunu getiren bir göktaşı ile başlayan hikâyemiz, bir başka göktaşı ile bitecek. Var oluşumuz sanki iki nokta arasındaki bir cümleden ibaret. Bu cümlemin herhangi bir anlama sahip olmama ihtimali var ve bu bizim en korkunç kâbusumuz. İşte belki de bu yüzden, suç ya da günah diye tanımladığımız şeylerin sözlüklerde ya da ceza kanunlarında ifade edilen tanımlarından daha büyük, daha hayati bir işlevi var.

Bu işlev ne mi? Önce St. Augustine gibi bütün günahlarımızı bir bir gözden geçirmemiz lazım sanki. Belki bu sayede bir fikrin tohumunu filizlendirebiliriz.

Hermes Trimegistus'a atfedilen Zümrüt Levha, Sir. Isaac Newton çevirisine göre şu sözlerle başlar; *Aşağıda olan yukarıdadır, yukarıda olan aşağıda...*

O hâlde aşağıdakine yukarıdan, yukarıdakine aşağıdan bakmaya başlayalım. Suçlarımızı ele alalım.

Sonraki Sayıda: 2. Suç - Avaritia et Caritas ya da Açgözlülük ve Cömertlik

Bir suç romanı incelerken elbette birçok maddeyi ele alabiliriz. Ama maddeleri ne kadar çoğaltırsak çoğaltalım bir metnin niteliğini belirleyen belli başlı unsurlar vardır. Bu hem yazarın hem de okuyanın konforunu artırır. Burada yazar tarafta olduğum için seçim yapmak pek de zor olmadı, umarım bu düşüncem okurun işini de kolaylaştırır.

Geçtiğimiz sene Herdem Polisiye etiketiyle raflarda yerini alan Onur Dikenova'nın kaleme aldığı **İşaret** adlı polisiyeyi 4 bağlamda incelemeye çalışacağım. Bu yazı hem benim hem de okuyanlar için bir kılavuz olacaktır diye düşünüyorum.

İlki bir metnin niteliğini belirleyen bir unsur olacak **Dil**. İkinci ise tür olarak olmazsa olmazımız **Muamma**. Üçüncü, kusursuzu çok sevilen sarktığı zaman dert edilen **Kurgu**. Ve son olarak dergimizin güncel tartışmalarda başını çektiği **Suç**.

Tek sefer yapacağım bu girizgâhı bence yeteri kadar uzun tuttum.

Dil

Onur Dikenova anlatıcısı metnin çoğunda bir omuz hizasında tutmayı başarmış, yer yer başka bakış açılarını görsek de çoğunlukla kamerayı sabit tutmuş. Eylemsilerle ilgili belki de biraz daha düşünülmesi gerekir çünkü fazlalığı hem okuru yoruyor hem de akışı bozuyor. Bir seri olacağını son sayfasından anladığımız bir romanda mutlaka buna dikkat edilebilir.

Muamma

Cinayeti gören de yok, olayı kameraya alan da ve cinayet silahı da... Bu da olayı daha karmaşık hale getirmiş. Maktul Kasap Mennan, mahallede seilmeyen, uyuşturucu işiyle uğraştığı düşünülen, üvey oğluya arası iyi olmayan, karısına kötü davranan bir adam. Mennan'ın son zamanlarda zenginleşmesi ve mahalledekilerle sorunlar yaşaması, cinayetin ardındaki potansiyel şüphelilerin sayısını ve muammanın katmanlarını artırıyor.

Kurgu

"Onur DİKENOVA bizi İstanbul sokaklarında nefes kesici bir cinayet hikâyesine götürüyor. Hayatın içinden bir kesit... Karakterler o kadar inandırıcı ki yaşanmış bir olayın içine çekilmiş gibi oluyorsunuz. Çok zekice bir kurguyla..."

Polisiye roman türünde yeni bir yazar doğuyor." diyor geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz Mario Levi.

Haksız değil.

Olayın araştırılması sırasında, şüpheler Mennan'ın kapı komşusunun kaybolmasının cinayetle ilişkisine, oradan uyuşturucu çetelerine, oradan Narkotik Büro'nun da olaya dâhil olmasına uzanan romanın karmaşık kurgusu bir ters köşyle sona eriyor. Her anlamda yazıldığı tür açısından tatmin edici ve sarkmayan bir kurgu diyebilirim rahatlıkla. İlk roman olması açısından bu durumun altından kalkması gelecek romanlarda yazara büyük bir sorumluluk da veriyor elbette.

Suç

İşaret, Başkomiser Bülent ve ekibinin parkta sırtından bıçaklanmış bir adamın katilinin izini sürmelerinin etrafında şekilleniyor. Mekân ve işleniş suç unsuru açısından tatmin edici. Bir sonraki sayfayı çevirmemiz için motivasyonumuzu diri tutması açısından işlenen vahşi cinayet ve arkasındaki sır perdesi merakımızı perçinleyecek güçte.

Ezcümle **İşaret** ismiyle ve kendiyle derdi olan takıntılı ve aile bağları güçlü olan Bülent Başkomiseri polisiye türüne yer edineceğinin bariz göstergesi olan bir kitap. Sadece soruşturmayı yürüten karakterleriyle değil içinde yaşadığımız toplumun her kesimine yaptığı analiz ve gözlemlerle, İstanbul keşmekeşine yaklaştığı tutkuyla keyifle okunacak bir ilk roman.

Bir yatakhanedeyiz. Bizi hapsettiler. Sigara içtiğimiz için.

Her şey gri. Duvarların beyazı, boyumuzu aşan yerden sonra başlıyor. Koyu bir dumanın içine hapsedilmiş hissedelim diye. Alüminyum somyalarımız var, yayları gürültülü. Bu koğuş halısız kıslara benziyor.

Ben ve o iki kadın. İki yatağımız var. En yakın pencere yan odada. Uyandık. Ben ve Sema uyandık aslında. Galiba Mercan hiç uyumuyor. Yaşından olabilir.

Üçümüz de çoktandır zamanı saymayı unuttuk. Saat kaç, hangi günde, bilmiyoruz.

Bizden başka hiç kimse yok. Gardiyan bile bizi terk etti. Duvardaki saatin pili çoktan bitti. Akrep ve yelkovan susuz bir bitkinin dalları gibi sarktı, altı yönünde. Uzun bakınca paslı ibrelerin belli belirsiz salındıklarını görüyorum. Bazen ters yöne bile olsa bir yele kapılıyorlar.

Böyle olmamalıydı. Tutsak düşmemeliydik o cansız saate. Zaman başka türlü durmalıydı. Hep tazeleyerek, kabullenerek, affederek... Hem suçumuz neydi ki? Konuştuklarımız mı? Ne dediğimizi kulaklarımızın duyması mı? Sahi ne dediğimi kulağım duymuş muydu?

Ben otuzlarında bir erkek, Sema suskun ve taze bir kadın. Mercan kapıdan hep bize bakan.

Gardiyan gittiğinden beri Mercan eşikte. Kendini mahpusluktan sıyırmış. O zaman ne işi var ki burada? Sema vücudunu benden saklamak için sırtı dönük. Bense Mercan'ın izlemesinden rahatsız, Sema'ya bakmak arzumu vicdanım huzursuz. Düşünüyorum. Neden bizi bu deliğe tıktılar? Kafam büyüyor büyüyor, bir dünya kadar oluyor. Bu dama vücudum değil kafam bile sığmıyor.

Yeni gardiyanımız Mercan. Hep kapının eşiğinde. Biz girip çıkarken şeffaflaşıyor. Bugüne kadar o dar kapıda çarpışamamayı becermemize şaşıyorum. O'na hiç dokunmadım. Bugüne kadar Sema'ya da hiç dokunmadım ki.

Mercan korkuyor mu, ondan mı izliyor bilmiyorum. Belki de şüpheleniyordur. Bakmazsa oynaşacağımızdan korkuyordur. Birbirimizi sevmemizden korkuyordur belki de. Sevgimizin boyutuna şahit olmaktan korkuyordur. Ya da belki de birbirimizi seversek onu sevmememizden. Zaten sevmiyoruz ki onu. Ben sevmiyorum en azından. Nefret ettiğimi de söyleyemem gerçi. Ama sevgimize böyle bekçilik etmesi. Rahatsız edici.

Bizi izliyor. Bir ayağı dışarıda. Omzunda havlusu. Koridorun sonundaki WC uzak, lavaboya damlayan suyun sesi tiz.

Ben yatağın kenarında oturuyorum. Uyku mahmuruyuz. Giyinmeye çalışıyorum. Pijamamı çıkartıp mavi tulumumu giyiyorum. Vücudumu saklayarak, çabuk yoldan. Ne olur ne olmaz.

Sema'nın arkası dönük. Sutyenini taktıktan sonra geri uzanıyor yüzükoyun. Sırtı çıplak. Sırtı kaşınıyor, eli kaşıyacağı yere varmıyor. Kaşımaya kalksam yanlış anlar. Sırtı sivilceli, sırtı bereli ve kuru. Hiç bugüne kadar hayal ettiğim gibi değil. Sırtının vadiye benzettığım boydan boya oyuğu gölgesini düşürüyor benden yana. Ellemiyorum. Onu rahatsız etmeyecek şekilde soruyorum. "İstersen kaşırım."

Kafası büyüyor Sema'nın. Akreple yelkovan sallandı hafiften. Gene geriye. Mercan bakıyor. Sema da sığmıyor işte duvarlara. Ama kimseyle sevişmedim demişti ya. Günah diye. Çok istemiş de. Karşısına çıkan adamlar da hep evliymiş işte. Sigara içerken anlatmıştı. Tam buraya düşmeden önce.

"Kaşı," diyor Sema.

Cildi pürüzsüz değil. Sema mükemmel değil. Bunu artık biliyorum. Arzudan uzak kaşıyorum sırtını. Kafam küçülüyor.

Mercan kapıdan sesleniyor:

"Pencere parmaklıklarından toplamalıyım başakları. Kurumadan örmeliyim dalları birbirlerine." Birbirimize dokunmamıza hiç şaşırmadan, ifadesizce ve soğukkanlılıkla söylüyor bunu. Mercan garip birisi. Mesafelerini seviyor. Bazen beklenmedik yakınlıklar gösterdiği olur. Fakat hep içten olmadığını hissedirim. Kararsız belki de. Gelmiş ama hakkıyla gelmemiş belli ki. Neredeyse katil oluyormuş o. Yavrusunun tecavüzcüsünü... Öldürememiş. Ondan gelmiş. Fikir suçu bir nevi. Vicdanını rahat bırakmamış belli ki aklından geçirdikleri. Katil olursam diye çekmiş kendi parmaklıklarını kendi etrafına. Ama dışarıdan bir dalı da çekip içeri sokmuş. Son çaresine tutunmuş. Öre öre kaçacakmış gökyüzüne, yandaki pencereden. Eşikten geçebilirse...

"Size de öreyim dallardan, belli mi olur bir gün siz de kanatlanabilirsiniz, sonuçta tek eriştiğimiz bu. Buradan kurtulmanın tek yolu bu buğday tarlası. Kendimi kurtarıp burada kalmanıza kıyamam."

Bize mi kıyamıyordu? Ne samimiyetle? Biz mi vardı ki bu karanlık hapisanede. Herkes kendinden mesul, kendi balonunda, herkes kendi suçluluğunun içinde mahpus. Ama suçsuz.

Değişik bakıyor gözleri Mercan'ın. Duygularımı biliyormuş gibi. Suç ortağım. Kapı eşiğinde ama içeride. Tıpkı kendisi gibi.

"Haydi gelin dışarıya uzanamıyorum, belki iteklerseniz beni, size de örerim."

İstemiyor Sema. Hiç cevap vermiyor. Bir adım olsun atmıyor. Cürme de infazına da razı. İçi rahat. Suçundan emin.

"Haydi Sema, denemeye değer. Belki çıkabiliriz bu kafesten. Griden başka renkler vardı dışarıda. Unuttuk ama gök ve buğdaylar bunun kanıtı. Haydi!"

"Hayır." Gerek duymuyor. Pencere olmasaydı, hayallerinin taşması için çaba gösterir miydi acaba? Fakat pencerenin o küçük açıklığından gördüğümüz mavilik, ve parlak sarılar yetiyordu ikimizi içinde eritmeye. Görmesek de biliyorduk uçsuz bucaksız yayıldıklarını otların. Özgürce koştuğunu içinde bir çocuğun. Bunlar bile umudumuzu yeteri kadar beslemiyordu. Orada, atlas gibi uzanan gök de güneş de buğday tarlaları da dokunamasak da bizim. Ve onların varlıkları haklı hükmümüzü kesin kılıyor.

Hiçbir nimetin büyüüne kapılmayacağız. Cezamız bitene dek.

"Ama neden?"

"Sen belki çıkabilirsin. Fakat ben kötüyüm."

Mercan "kötü ne ki? Ne yaptık ki? Neden buradayız? Kim tıktı bizi bu deliğe? Hatırlasanıza. Geldiğimiz gün sigara içerek dertleşiyorduk. Fakat bir türlü hatırlamıyorum. Kim tıktı bizi, kim? Suçumuz ne ki?" dedi.

"Gardiyanı ne çabuk unuttun. Sevişiyordunuz. Biz uyurken. Onu sen öldürdün."

Sema kalktı. Son söylediğimden rahatsız olmuştu belli ki. Mercan'ın yanakları daha da kızardı. Hırsla havlusunu omzundan alıp, yere doğru savurarak şaklattı. "Gardiyan yok. Gardiyan yok diyorum sana. Yatmadım onunla. Temizim ben. Bana katil muamelesi yapmayın ayrıca. Öyle bir şey yok! Ben asla hiçbir koşulda kimseyi öldürmedim, öldürmem de."

"Hatırlamak istemlidir," dedi Sema. Sesi cılızdı.

Hep korkuyordu Sema. İstemekten bu kadar korkan birisini hiç görmemiştim. İkisi de kendisiyle savaşmaktan başka bir şey yapmıyordu. Mercan hafızası ile, Sema arzusu ile, bense erkekliğimle.

Sema da benim sırtımı kaşıya olacak bu iş. Her şey çözümlüverecek şişinden çıkardığımız örgüler gibi. Oysa, düğüm üstüne düğüm atıyor Mercan. Hasırların gün yemiş otsu kokusu etrafımızı bir kafes gibi sarıyor. O ördükçe daha da küçülüyor oda. O ördükçe daha da büyüyor kafalarımız. Öyle ki balon gibi şiştikçe çeperleri buğday başaklarının diken gibi çıktığı örgü kafese dayanmak üzere. Başakların ters tüylü uzantılarına değerseniz... Patlayacağız. Dur demek istiyor Sema ona. Çok oldu artık. Ama Sema konuşamıyor bir türlü.

Mercan fark etmeden bir ucundan çözmeliyim düğümleri. Sema için. Kendim için. Mercan için. Bozmak yapmaktan hep daha kolay. Ama vicdanım kafamda suçumla savaşıp duruyor. Metrelerce ürettiği hasır yorganın köşesinden bana göz kırpan sarkık ucu çekip bir türlü başlayamıyorum sökme.

Sema'nın parmakları kıpırdanıyor. Eli bir sürünge gibi yanaşıyor oturduğum yere doğru. Gözlerine bakıyorum. Mercan görüyor gözlerinde yüzdüğümü Sema'nın. Acı çekerek boynunu eğiyor. Sonra bana bakıp kabul eder gibi başını sallıyor. Koridora yöneldi. Çıkacak, onu seviyorum, çünkü baş başa kalmamızı onaylıyor Mercan. Başım çatlıyor, olmaz, dokunmamalıyım Sema'ya.

Mercan kapıdan henüz adım attı ki, gene geriye kaçtı saat.

"Nasil unuttuk biz hatırlamayı, nasıl?" Sema'nın kafası şişiyor da şişiyor ona böyle sorunca ben.

Mercan hâlâ kapıda, bakışlarını bizden öte tarafa çeviriyor. Artık özgürüz.

Birazdan hasır ucu çekeceğim. İlk ilmek zor da olsa boşalacak düğümünden. Sonrası da çorap söküşü gibi gidecek. Bizi burada tutamayacaklar. Her şeyi hatırlayacağız. Önce Sema konuşmayı hatırlamalı. Ne istediğini söyleyebilmeli. Mercan affetmeyi hatırlamalı. Bense cüret etmeyi. Hem büyüdü artık Sema, küçük bir kız çocuğu değil ki.

Biliyorum, hep o verdikleri yemeklerden sonra oldu bunlar. Herkes sadece kendi tepsindekileri yiyor o günden beri. Başkasının tabağına sulanmak koğuşumuzun ilk yasağıydı. Sema'ya hep elma getiriyorlar. Mercan'a hep kabak. Bana ise sadece et. Az pişmiş. Midem kaldırmıyor.

Hasır ucu çekiyorum. Mercan hâlâ kapıda. Sema sırtımı kaşıyor. Sırtım kaygan benim. Kollarım, ensem... Omuzlarım gergin, güçlü. Sadece geziyor yeni diyarlarda. Görüyorum. Ben çok konuşmasam da, sezgilerim çok güçlü ve bundan nefret ediyorum. Elmaya uzanıp bir ısırık alıyorum. Eskiden kimyacıydım ben. Hepsini benden öğrendiler. Bu Sema'nın elması. Tabii ya nasıl akıl edemedim. Ya beni kaşımasaydın Sema?

Mercan'ın adım sesleri pencereye doğru uzaklaşıyor. Peşinden kalkıyorum. Kendi yemeğimi ona veriyorum. Önce yasak diye direniyor.

Sema'nın kafası küçülmeye mi başladı ya da çözdüğüm hasır mı küçülüyor, emin değilim. Sema salgılarda yüzüyor. Görüyorum. Ama olmaz ki, olmaz ki, Sema'ya bunu yapamam ki. Bakmamalıydım ya, dokunmamalıydım, anlatmıştım sigara içerken, bu yüzden mahpustum ya.

Pencere kapıymış meğer. Mercan'ın ittirerek açtığını anlıyorum gıcirtısından. Bize ihtiyacı yokmuş ışığa varmak için.

"Haydi kızım, sen de gel benimle," diyor son kez Mercan.

"Hayır Anne, henüz cezam bitmedi."

Suçu bitmeyen cezası biter mi hiç?

Nasıl unuttuk hatırlamayı? Bilmiyorum.

Yatakhanedeyiz. İkimiz. Alüminyum somyalarımız var, yayları gürültülü. Koridorun sonundaki WC uzak, lavaboya damlayan suyun sesi tiz.

SON

Rainswept 1 Şubat 2019 tarihinde Frostwood Interactive tarafından piyasaya sürüldü. Frostwood Interactive'in arkasında tek bir isim var: Armaan Sandhu. Sandhu, şirketi 2017 yılında bu oyunu geliştirmek için kurduğunu söylüyor ve ekliyor; "Her zaman bir 'single player' oyun hayranıydım ve karakter, atmosfer ile hikâye anlatımına çok dikkat ediyordum. Şirket de bunları gözeterek kurulmuş oldu."

Sandhu, oyun çıkmadan önce verdiği bazı röportajlarda oyunun nasıl geliştiğini anlatırken yaşadığı coğrafyaya da değiniyor. Hindistan'ın Goa bölgesinin huzurlu ve güzel bir yer olduğundan bahseden Sandhu, oyunda da bu atmosfere benzer bir bölge olan Pineview'u yaratmış. Pineview, sosyal medyada denk geldiğimiz Amerikan kasabalarına çok benziyor. Düşük nüfuslu, herkesin birbirini tanıdığı ve dışarıdan gelenin çok olmadığı bir yer. Buna zıt olarak Goa turistik bir bölge.

Oyunu yaparken etkilendiği bazı film, dizi ve oyunlardan da bahsediyor Sandhu. Bunların başında David Lynch'in uzun yıllar süren serisi Twin Peaks geliyor. Kore sinemasının başyapıtlarından olan Memories of Murder'ın yanı sıra The Chaser ve Se7en gibi filmler de ona ilham kaynağı olmuş.

David Tennant ve Olivia Colman'ın başı çektiği Broadchurch ile beraber Luther ve Happy Valley gibi diziler de Sandhu'nun etkilendiği diğer işler. Video oyunu tarafında ise Heavy Rain'i söylemeden geçmiyor. Broadchurch benzerliğini şahsen ben de yakalamıştım. Hayatında problemler olan 'dışardan gelmiş, soğuk dedektif' ve aynı problemlere sahip 'yerel, kadın polis' referansı gözden kaçacak gibi değil.

Oyunun içeriğine değinecek olursak, karakterimiz ve oyunun büyük çoğunluğu boyunca kontrol ettiğimiz kişi Dedektif Michael Stone (oyun çıkmadan önceki röportajlarda dedektif Anderson olarak geçiyor fakat sonradan isim değişikliği yapılmış). Bölge daha önce de bahsettiğimiz üzere küçük bir kasaba ve çok uzun süredir hiç cinayet işlenmemiş. Stone'a göre küçük kasaba küçük polis demek; o yüzden cinayeti kanıtlamak zorunda. Hatta bu uğurda bazen kontrolü de kaybediyor. Memur Blunt bu yolculukta bize hem yerel bir rehber oluyor hem de işi ustasından kapmaya çalışıyor. Kurbanlarımız Chris ve Diane ise kasaba sakinlerince evden çıkmayan, içine kapanık bir çift olarak tanıtılıyor. Doktor ve balistik raporları geldikçe oyun tabiri caizse dallanıp budaklanıyor ve böylece oyuncuya sadece cinayetle ilgili değil, kasaba tarihi ve insanların genel halleriyle ilgili de soru seçenekleri çıkıyor. Eğer kasaba hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istiyorsanız yaşlılarla konuşmayı ihmal etmeyin derim.

Konuşurken sorulacak sorular veya yaklaşımlar üzerinden oyuncuya bir esneklik bırakılıyor fakat bu seçenekler edineceğiniz bilgileri değiştirmiyor. Bilgilere nasıl ulaşacağınız sizin 'polislik' anlayışınıza bağlı. Bir dedektifsiniz ve profesyonel olmalısınız, evet; ama bazen kendi sorunlarınız cinayetin önüne geçebilir ve kaybolabilirsiniz. Spoilerdan kaçınmak adına bu kısımlardan çok bahsetmemeyi tercih ediyorum.

Oyun yaklaşık dört, beş saat uzunluğunda. Kasabanın atmosferi, hikâyenin ilerleyişi ve konunun bizde yarattığı merak duygusu ile bir oturuşta bitirmek işten bile değil. Bazen cinayetle alakasız durumlarda da birilerine yardımcı oluyoruz. Bunları yapmak bize soruşturmamızda bir bilgi kazandırmıyor; ama kasaba halkıyla iyi ilişkiler kurmanıza yarıyor.

RAINSWEPT

Gelelim oyunun eksik yanlarına. Benim gördüğüm kadarıyla soru sorma sırasının ve yaklaşım tarzının bir önemi yok. İster çok agresif bir şekilde yaklaşın ister herkesle iyi geçinin; sonunda oyun size aynı finali yaşıyor ki bu da 'oynanış tarzını' önemsizleştiriyor. Buna ek olarak kasabada gideceğimiz yeri bulmak ve koşar adım sağa sola gitmek bazen can sıkıcı olabiliyor. Haritanın en uzak köşeleri arasında yürümeyi gerektiren bölümler size vakit kaybı gibi görünüyor. Bunlar dışında bir eksikliği olduğunu düşünmüyorum. Oyun yaklaşık beş saat boyunca size güzel bir hikâye anlatımı sunuyor ve kendini oynanabilir kılıyor. Ayrıca sadece bazı sahnelerde çalsa da müzikler çok başarılı seçilmiş. Görsellik ve açılış ekranındaki renk seçimi de övgüyü hak ediyor. Sadece oyun içi değil, oyun dışı görsel tasarımlar da son derece başarılı.

Görsel: Epic Games

Sandhu'nun oyuna eklediği bir 'incelik' var ki bahsetmeden geçmek olmaz. Indiegogo sitesinde topladığı bağışların kimlerden geldiğini 'Indiegogo Campaign Backers <3' başlığı altında credits bölümünde vermiş. Bu, oyuncuların kanına işleyen ve indie oyun geliştiriciliğinin düzeyini gösteren oldukça samimi bir hareket.

Stone karakterine değinmeden yazımı bitirmek istemedim. Oyun içinde Stone'u yönlendirirken bazı geceler kâbus göreceksiniz. Bu kâbuslarla beraber karakterin aslında nasıl bir geçmişe sahip olduğunu yavaş yavaş öğreneceksiniz. Ve Stone'un soruşturmayı ölen çiftle kendini bağdaştırarak, profesyonelliğe aykırı bir biçimde yönettiğini anlayacaksınız.

Oyuncu-oynanış etkileşimi açısından kısıtlı olsa da Rainswept karakter gelişimleri ve hikâyesiyle başarılı bir proje. Dilerim oynamak için fırsat bulabilirsiniz. Sakin atmosferi ve kolay oynanışı ile keyifli vakit geçireceğinizi düşünüyorum.

BURHAN UMUT KORKMAZ

Maymun, korku dolu bakışlarla önce kadını sonra etrafı inceledi. Nasıl bir yerde olduğunu anladığında bakışlarındaki korku çaresizliğe dönüştü. Kapana kısılmıştı. Dişi bir insanla beraber. Kaçacak yer yok! Donup kalmanın da faydası yok çünkü avcı seni bırakıp hiçbir yere gidemez! O halde geriye tek bir seçenek kalıyor: Savaş! Savaş ve hayatta kal!

Kadının durumu da hiç farklı değildi. Kaçacak yer olsa hiç düşünmeden yapardı ama yoktu işte. Maymunla bakıştıkları o bir iki saniyelik zaman diliminde gözünün önünden geçen film şeridinden bazı sahneler yakaladı. İkinci aşamaya geçtikleri gün. Maymunlar ve beyinleriyle yaptıkları deneyler. Acılar içinde ölen ve imha edilen yüzlercesi.

Sonra nedense çocukluğu geçti gözünün önünden. Sonra gençliğini, kızlarla yaptığı ilk yurtdışı seyahatini, üniversite günlerini, içtiği ilk sigarayı, çırlıçıplak denize girdiği geceyi, aldatıldığı ilk günü, aldattığı ilk günü ve annesinin mezarı başında sabaha kadar ağladığı günü hatırladı.

Yaşadığı güzel zamanlar olmuştu. Acı zamanlar da... Yaşamıştı ve sonuna gelmişti. Kolları arasında ölen ilk maymunu hatırladı. Ağlamıştı. Günler ve geceler boyunca ağlamıştı. İkincide gözyaşları azalmış, üçüncüde sadece yüzü asılmış, dördüncüden sonra üzüntüsü öfkeye dönüşmüş ve ölümle sonuçlanan her başarısızlık öfkesini büyütmişti. Artık ölen maymunlara üzülüyor vahşi bir sırtlan gibi öfkeleniyordu. Tüylü bir cesedi yorulana kadar teklemeyi gününü hatırladı. Gözlerinin alev alev yandığı histerik saatleri, hissettiği öfkeyi hatırladı. Karşısında duran maymunun gözlerinde aynı ateş vardı.

Yeniden çocukluğunu hatırlamak istedi. Kahkahalarla güldüğü o güneşli sabahları... Olmadı. Artık o masum çocuktan bin ışık yılı uzaktaydı. Yüreği burkuldu. Gözlerinde biriken yaşlar görüşünü buğulandırdı. İnsan karmaşık ve duygusal bir varlıktı. Ölümle burun burunayken bile, kaybettiği çocukluğunu özleyip ağlayabiliyordu.

Başka zaman olsa buna gülümserdi belki ama şu an değil. Bekledi. Tüylü bir öfke şeklinde gelecek olan ölümü bekledi. Maymun, ağzını açarak müthiş bir çığlık attı. Sivri dişleri, pembe dili ve damakları göründü.

Bunu saldırmak için değil karşısındaki kadını korkutmak için yaptığı belliydi. Bir adım bile atmamıştı. Hatta bakışlarındaki o garip şey, maymunun korkulacak bir yaratık olmadığını fısıldıyordu sanki. O tanıdık şey. Hüzün! Göz kenarından bir damla yaş süzülüp tüylü yanağından aşağı doğru akınca, kadın daha da emin oldu. Maymun, acı çekiyordu. İçsel bir acı. Sanki çaresizliğin doğurduğu bir acı. Ya da yalnızlığın. *O da mı çocukluğunu özlüyordu yoksa?*

Garip düşüncelerdi bunlar. Kükreyen bir maymunun ayrılık acısı çektiğini düşünmek için deli olmak gerekirdi. Üstelik küçük bir odada, onunla baş başaysanız.

Ama ne kadar saçma, ne kadar delice gelirse gelsin zihnini ele geçiren bu tuhaf düşüncüyü kovamadı. Biraz daha dikkatli baktı maymunun nemli gözlerine. Gördüğü şeyin adı değişmemişti: Acı ve hüzün! Tıpkı sevdiklerinden koparılmış, esir edilmiş bir insan gibi. Tıpkı... Tıpkı kendisi gibi!

İşte buna gülünürdü. Kahkahaları odayı çınlattı. Deliriyordu. Ama gülmekten vazgeçmiyordu. Çarpık ve esrik bir kahkaha daha atarken birden durdu. Ağlamakla gülmek arasındaki o ince sınırdaki iç çekerek beklerken maymunun dudaklarına takıldı gözü. Kolları yukarı doğru uzanan bir yay çizmiş dudaklarına. Gülümsüyor muydu yoksa?

Bu kadarı biraz fazlaydı artık. Az önce içsel çöküntü yaşadığına inandığı bu tüylü yaratık, şimdi de yüzüne bakıp gülüyor muydu yani? Acı dolu bir gülücük. Delirmenin eşliğindeki bir insan gibi. Tıpkı... Tıpkı kendisi gibi!

O an bir şimşek çaktı beyninde. Gözünün önünden geçen film şeridi sonsuz bir ivmeyle hızlandı, hızlandı ve birden durdu.

İnsan hafızası tuhaftır. Seneler önce, ta ilkokul çağlarındayken izlediğiniz ilk korku filmini saniyesi saniyesine hatırlarsınız ama üç gün önce ne yediğinizi sorsalar cevap veremezsiniz. Ya da burnunuza gelen o tanıdık koku sizi yıllar öncesine, büyük annenizin hazırladığı o enfes ve kalabalık sofraya götürür, sofradaki insanların yüzlerini bugün gibi hatırlarsınız ama geçen hafta tanıştığınız insanın yüzünü çoktan unutmuşsunuzdur. İlkokul numaranızı asla unutmaz, her gün arayıp konuştuğunuz arkadaşınızın cep telefonunu hatırlamazsınız.

Kadının hafızası da bu tuhaflığa ayak uydurmuş, yıllar öncesine, çocukluluğuna gençliğine dönmüş ama üç gün öncesinin üzerini nedense örtmüştü. O ana kadar.

Hızla akan film şeridi üç gün öncesinde birden durmuş, örtü kalkmıştı. Şimdi, hayalindeki film karesinde, bu odaya tıklmadan önceki son günlerini izliyordu.

Farelerle ve maymunlarla yapılan deneylerden sonra sıra insanlara gelmişti. Bu bir devrimdi. En azından kadın için. Felçli annesini kurtaramamıştı çünkü o yıllarda Nörocalipto, yalnızca bir hayalden ibaretti. Zaten insanlığı acziyetten kurtarma fikri de annesini kaybettikten sonra doğmuştu aklında.

Artık hayali gerçek olmak üzereydi. Artık Nörocalipto Projesi'nin son aşamasına gelmişlerdi. Kollarını bacalarını kullanamadığı için yatağa mahkûm yaşayan, duyularını ya da uzuvlarını kaybettiği için hayatı cehenneme dönen insanların hazin öyküleri artık tarih olacaktı.

Müthiş bir ekip kurarak başlamıştı işe. Fizikçiler, kimyacılar, biyologlar, biyomedikal mühendisleri, nanoteknoloji mühendisleri, antropologlar, nörologlar, cerrahlar, genetikçiler, yazılım mühendisleri, yapay zekâ uzmanları ve adını bile söylemekte zorlandığı disiplinlerden daha onlarca uzman, tam on üç sene boyunca gece gündüz demeden çalışarak projeyi son aşamasına getirmişlerdi.

Nihai hedef basit ve olağanüstüydü: Beyne takılan bir çip sayesinde, eksik uzuvlu ya da felçli insanları yeniden hayata bağlamak. Oynatacak bir kolunuz yoksa veya kolunuzu oynatacak sinirsel mekanizma tahrip olmuşsa hareket edemezsiniz. Ama beyniniz sanki o kol sapasağlam yerindeymişçesine komut vermeye devam eder: Kolunu kaldır! İleri uzat! Bardağı tut! Telefonu eline al ve sevgilini ara!

Elektrik sinyalleri aracılığıyla iletilen bu komutlar her seferinde boşa çıkar. Komutu ileten zavallı elektronların yaydığı minik enerji uzay boşluğunda kaybolur. Daha doğrusu kaybolurdu. Artık kurallar değişmeye başlıyordu.

Nörocalipto projesi, beyinde oluşan bu küçük enerjiyi gelişmiş bir bilgisayara aktarıp mesajı tercüme ettirerek hareketin gerçekleşmesini hedefliyordu. Düşünce gücünün ete kemiğe bürünerek davranışa dönüşmesi!

Beynine implant yerleştirilen fareler, basit bir internet ağı bağlantısıyla, uzaktaki bilgisayarda bazı değişimler yaratmayı başarmışlardı. Düşünce yoluyla mouse imlecini oynatmak veya anlamsız da olsa ekranda şekiller çizmek, fareler için mucize sayılabilecek sonuçlardı.

Maymun deneylerinde ise daha inanılmaz şeyler olmuştu. Yürüyemeyen maymunlar, ekrandaki maymun avatarını yürütmüş, kolu olmayanalar yine ekrandaki maymun imajına sanal ağaçlardaki muzları toplatmışlardı.

Bazıları ise, mesela kısaca Medu diye çağırdıkları Medulla adlı maymun, ekranda resim çizme, basit ama anlamlı kelimeler yazma gibi zekâ gerektiren mucizevi şeyleri başarmıştı. Yüzlerce farenin ve maymunun telef olduğu zorlu sürecin sonunda elde edilen bu başarı tarihi değiştirecek düzeyde çarpıcıydı. Sonra bilim insanlarının beyinde bir ışık yandı: Beyinlerindeki çip sayesinde bilgisayara bağlanan maymunlar, kendilerini temsil eden sanal tasarımlarını düşünce gücüyle hareket ettirebiliyorlarsa, kendilerine takılacak olan biyonik kol ve bacakları da aynı şekilde hareket ettirebilirlerdi. Böylece sanal özgürlük somut bir gerçeğe dönüşebilirdi. Nitekim öyle de oldu.

Artık komut verdikleri şey, sanal avatarları değil, vücutlarına takılan yapay uzuvlardı. Önce bilgisayara yönelen komutlar oradan tekrar hayvanların biyonik kol ve bacaklarına dönerek davranışa dönüşüyordu. Felç denen illet artık gerçek anlamda tarihe gömülmek üzereydi. Bu bir devrimdi. Kısa süre sonra insanlı deneylere geçilecek ve biyonik devrimle beraber yepyeni bir çağ başlayacaktı. Ama insanlı deneylere geçilmesine günler kala kimsenin öngörmediği bir şey oldu. Devrimin de ötesinde, daha büyük, daha ütöpik bir şey!

Biyonik devrimi bile gölgede bırakacak olan bu inanılmaz keşif, aynı anda birden fazla maymunun katıldığı çoklu deneylerde gerçekleşmişti. Aynı ağa bağlı olan maymunlar, birbirlerinin ama özellikle de içlerindeki en zeki maymun olan Medulla'nın düşüncelerine duyarlılık gösteriyorlardı.

Medu'nun beyni tarafından verilen "Yürü!" komutu bir yandan bilgisayarda çözümlenip Medu'nun ekrandaki maymun avatarını yürütürken bir yandan birer telepat gibi komutu alan ve bacaklarında bir sorun olmayan öteki maymunlar da hem kendi sanal imajlarını hem de bağlı oldukları sedyelerde bacaklarını ve ayaklarını oynatmaya başlamışlardı.

Maymunların beyinleri arasında kurulan bağ, onları kolektif davranmaya itmiş, bir ana merkezden gönderilen komut, hepsinde benzer davranışlara dönüşmüştü. Aynı anda Nörocalipto'ya bağlanmış maymunların ekranlarında birbirine çok benzer şekiller, harfler, hareketler gözlenmişti. Her biri önce Medu'nun sonra da birbirlerinin zihin aktivitelerini kopya ediyordu.

Tabii bu aşamaya gelinceye kadar yüzlerce maymun telef olmuştu. Doğru yazılım, beyne verilecek en uygun enerji düzeyi, çipin yerleştirileceği doğru bölge ve uygun cerrahi işlemin bulunmasından sonra maymun ölümleri son bulmuş, zihinleri birbiriyle bağlantı halinde olan, senkronize ve ortak hareket eden tüylü primat komünleri gözlenmişti.

Çip takılan maymunlar arasında kurulan görünmez bağlantı, onları bir "sürü" olmaktan çıkarıp bir "topluluğa" dönüştürmüştü. Artık sıra insandaydı.

Ekibi kuran, bu devrimin baş mimarı olan kadın herhangi bir vücut kaybı olmasa da ilk gönüllü denek olmak istediğini söylemişti. Sağlıklı bir birey olarak düşünce gücüyle neleri başarabileceğini merak ediyordu.

Projenin sahibi ve ekiptekilerin patronu olarak bu isteği emir telakki edilmiş ve hazırlıklar kısa sürede tamamlanmıştı. Beyincik sapıyla hipotalamus arasındaki bölgeye takılacak olan çip, önceki deneklerin yani farelerin ve maymun topluluğunun ağına bağlı olacaktı. Onlarla bağlantı halinde olacağını bilmek bile heyecan vericiydi.

Hatırladığı son kare de buydu işte: Tekerlekli sedye kalabalığı yararken, koridorun sağına soluna dizilmiş bilim insanları tarafından alkışlar ve ısıklar eşliğinde ameliyata uğurlanan bir kadın.

Sonra...

Sonrası yoktu. Gözünü bu odada açmış, nabız sesleri ile uyanmıştı işte. Ürkütücü bir uyanış anı. Endişe duymuş, korkmuş, öleceğini düşünmüş, paniğe kapılmış, çaresiz hissetmişti. Karşısındaki maymunla göz göze gelinceye kadar hiçbir şey hatırlamaması tuhaftı ama belli ki ameliyattan kaynaklı geçici bir bellek kaybıydı bu. Şimdi hatırlıyordu işte. Şimdi anlıyordu. Maymunun neden kendisiyle aynı tepkileri verdiğini, neden benzer duygu durumları sergilediğini, neden önce ağlayıp sonra güldüğünü ya da korktuğunu.

Çünkü kendisi de aynı duygu geçişlerini yaşıyor, beyni aynı korkunç düşüncelere veya hüznü hatıralara kapılıyordu. Çünkü hisleri ve düşünceleri, karşısındaki tüylü primata akıyordu. Aralarındaki telepatik bağ, düşüncüyü okumaktan öte bir şeydi. Aynı şeyleri düşünmek, aynı şeyleri hissetmek, aynı tepkileri vermek, onunla bir ve aynı olmak gibiydi. Buğulu bir aynadan kendine bakmak gibi. İlk çağlardaki halini gözlemek gibi. Köklerine inmek gibi. Hayranlık, korku ve tutku karışımı tarifi olmayan bir duyguyla maymuna baktı. Onun da aynı duyguyla kendisine baktığını bilerek. Gözlerinde yanıp sönen parıltılar, oldukça tanıdık ve anlam yüklüydü. *Benim hislerim, benim düşüncelerim, benim bakışlarım!*

Bu bakışın tanıdık olmasının bir sebebi daha vardı. Bunu, birkaç saniye sonra kadın da keşfetti. Hatırlıyor, anlıyor ve şimdi de biliyordu. Karşısındakinin ne, daha doğrusu kim olduğunu: Deneklerin en zekisi: Medulla.

"Medu!" diye fısıldadı kadın şaşkınlıkla. "Medu, evet sensin!"

Kargalar daha az peşimdeler. Arada balkonumu ziyaret ediyorlar. Buradayız, bizi unutmaz, der gibiler. Nasıl unutulabilirim ki?

Okuldaki hocaların şüpheli ölümünden sonra gözler üzerimden biraz olsun uzaklaştı. Çünkü herkes gibi ben de oradaydım. Üstelik yanımda iki polis vardı. En az şüpheli konumuna düşmüştüm. Aman ne büyük şans.

Yeniden görünmez olmuştum. Yarı görünmez o hizmetli ama artık adımı bilmeyen yoktu. Oysa eskiden ne az kişi bilirdi. Neyse ne ben müziğimi dinleyip temizliğime devam ediyordum. Galeriler her işten dönüşümde bana laf atıyorlardı. Kargalar ise sabah balkonuma uğramayı ihmal etmiyorlardı.

O kızın ölümüne kadar her şey eskisi gibiydi. Evet, ölümler vardı, polisler etraftaydı ama sanki tüm bunlar unutulmuş gibiydi.

Bu defa ölen kız diğerleri gibi değildi. Ne dikkat çekmeyen ne de çok sevilen bir tipti. Çok dikkat çeken ve hiç sevilmeyen bir tipti. Ben o kıza karşı sempati beslerdim. Çünkü olduğu gibi biriydi. Doğru bildikleri vardı ve bunları her yerde, herkese karşı söylemekten çekinmezdi. Hatta bu yüzden okulu da uzatmıştı. Evet, yetenekliydi ama arıza bir tipti. Kavga etmediği neredeyse kimse yoktu. O yüzden herkes katil olabilirdi. Ben hariç çünkü ben o gün karakoldaydım. Tuba komiser beni çağırmıştı. E tabii polisliğin şanıdır; bekletmek. O kadar uzun süre beklemiştim ki neredeyse orada olduğumu bile unutmışlardı. Cinayetin işlendiğini saptadıkları saatlerde oradaydım. Dolayısıyla da asla şüpheli değildim.

Gamze, sıra dışı bir kızdı. Vücudunun her yerinde şamanik semboller vardı. İşte tam da bu yüzden ona karşı kendimi ona yakın hissedirdim.

Müslümanlıkla ve diğer semavi dinlerle bu kadar uluorta alay etmeseydi belki de sadece dövmeli, değişik bir kız olarak anılırdı. Ama gamze o kadar çok dalga geçmişti ki ona yakınlık hissedenler bile bir süre sonra yanından uzaklaşmıştı. Bundan pek şikâyetçi değildi.

Gamzenin sırtında omurlarının üstünden tek tek inen dövmeler vardı. Hepsi birer semboldü. Hepimiz görmüştük. Onları göstermek için resim bölümü öğrencilerine model olmayı anında kabul etmişti. Bu da çok konuşulmuştu haliyle. Hem çok güzel bir vücudu vardı hem de bunu göstermekten asla çekinmeyecek kadar cüretkardı.

Evinde ölü bulunmuştu. Diğer kız gibi. Tüm omurlarına çiviler çakılmış. Sırtındaki dövmelerin aynısı yüzüne bıçakla çizilmiş. Sonra temizlenmiş. Bir eser bırakmış ardından. O dövmeler çizilirken henüz ölmemiş. Boğularak öldürülmüş. Detaylar okulun koridorunda yalan yanlış ilerliyordu. Herkes başka bir detay veriyordu. Hepsi de birbirinden ürkütücüydü.

Ama en çok sezilen alışılmış olmasıydı. Bu cinayetlerin tüm detaylarından daha ürkütücüydü. Sanki mutlaka bir cinayet olmalıydı. Bu, okulun normali olmuştu. Herkes bir sonraki cinayeti bekler gibiydi. Tam tersi olmalıydı. Korku hâkim olmalıydı. Ama korkudan çok heyecan vardı. Hem cinayetlerin detayları heyecanlandırıyordu insanları hem de kurbanların hep en yetenekliler arasından çıkmış olması. Neredeyse öldürülmek için sıraya gireceklerdi. Yetenekli oldukları ispatlanmış olacaktı böylece. Sadece birkaç akli başında çocuk okuldan uzaklaşmayı tercih etmişti. Bence okula ara bile verilmeliydi. Bu kadar çok cinayete gündeme gelen bir okulun açık olması çok anlamsızdı. Fakat okul kapanırsa, polisler beceriksizmiş gibi görülecekti. Buna da müsaade edilemezdi. Tabii okul yönetiminin de...

Birkaç kişi veya işte kurum rezil olmasın diye hepimiz hedef tahtası gibi ortalıklardaydık. Çocukları düşünen pek yoktu. Genelde öyle olmaz mıydı zaten? En çok korunması gerekenler hiç düşünülmezdi.

Ben yine aynıydım. Katili bulmayı deliler gibi istiyordum ama kendi ortamımda asla rahat değildim. Neden en yetenekli çocuklar? Neden hep en farklılar? Ya rüyalarımıdaki işaretler? Sanki Erlik Han yetenekli çocukları yanına alıyordu. Böyle bir efsane yok muydu? En yeteneklileri ona hizmet etsin diye yanına aldığı? Yetenekli çocukları alsın diye kendi çocuklarını yolladığı o lanetli efsane.

Geçenlerde uyandığımda hissettiğim ıslaklık, elimdeki kan ise beni artık uykusuz gecelere mahkûm etmişti. Sürekli Amy Winehouse dinliyordum. Sesi, uykuma esir olmamı engelliyordu. O gece ellerimdeki kanı polise anlatmadım. Anlatamadım. Önce benim bulmam gerekiyordu. Hiçbir yerim kesilmemişti. Nereden gelmişti o kanlar?

Sadece iki gün sonra okul bir ölümle daha çalkalanıyordu. Bu defa kesinlikle bir cinayet değildi. Çünkü herkesin gözleri önünde gerçekleşmişti. Henüz birinci sınıf olan bir çocuk kendini beşinci kattaki koridordan aşağı bırakmıştı. Çocuk oracıkta öldü. Okuldaki çığlıklar dışarıdaki insanları kapının önüne topladı. Sadece insanları da değil; polisleri ve kargaları da...

4. KISMIN SONU

Von Haepplesia
Lamels

Die erste... die zweite... die dritte... die vierte... die fünfte... die sechste... die siebte... die achte... die neunte... die zehnte... die elfte... die zwölfte... die dreizehnte... die vierzehnte... die fünfzehnte... die sechzehnte... die siebenzehnte... die achtzehnte... die neunzehnte... die zwanzigste... die einundzwanzigste... die zweiundzwanzigste... die dreiundzwanzigste... die vierundzwanzigste... die fünfundzwanzigste... die sechsundzwanzigste... die siebenundzwanzigste... die achtundzwanzigste... die neunundzwanzigste... die hundertste...

"YAZ GAZETECİ"

YAZARLAR VE
KARAKTERLERİ

RÖPORTAJ:
SİBEL KÖKLÜ

THE LIFE OF
DAVID GALE

GERÇEK SUÇ

JOURNEYMAN

SUÇ SANATI

THE PAINSCREEK
KILLINGS

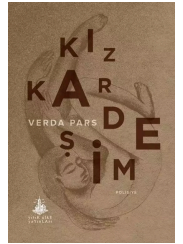
TÜRK POLİSİYESİNİN
GAZETECİLERİ

Hazırlayan: Aras Gençtürk

Dedektif, polis ya da türevi karakterlerin aksine gazeteciler daha kabına sığmaz, öngörülemez, kısacası 'farklı' olurlar. Bu farklılık kurguya da yansır. Zira gazeteciler dünyaya ve olaylara bambaşka bir çerçeveden bakarlar. Böylece haz katlanır, tat başkalaşır.

Verda Pars'ın kaleminden Misli Perin sizlerle. Keyifli okumalar.

TASARIM NOKTASI

Misli Perin ortaya çıkmadı aslında, hep vardı. Çalışma odamın içinde, yürüdüğüm yollarda, mahallemde toz ve gaz bulutu olarak benden bağımsız şekilde varlığını hep sürdürüyordu. Ne zaman görünür olduğunu soruyorsanız doktora tezimi yazdığım zamanlardı. Kendimi inanılmaz şekilde kapana kısılmış hissediyordum, resmen şeffaf bir poşetin içine hapsedilmiş gibiydim. Sevin Hocam (Sevin Okyay) bana, çocuğum bırak olmayacak işlerle uğraşmayı git romanını yaz deyip duruyordu, ben başladığım işi yarım bırakamıyordum derken bir akşam yine tezimin içinde boğulmuş çalışma odamda yazılmayı bekleyen onlarca kelimenin arasında beyaz ekrana bakarken Misli konuşmaya başladı. O vakitler bilgisayarımın büyük bir ekranı vardı. Ekranı ikiye böldüm. Yarisında tezin word sayfası, yarisında Misli'nin word sayfası; o yaşadı ben yazdım, o yaşadı ben yazdım. Sabaha karşı tez bıraktığım yerde duruyordu; ama Misliciğim sayfalarca yaşamıştı. Özetle Misli, karakteri icabı cebren ve hileyle kendini görünür kılmayı başardı.

KARAKTER YOLCULUĞU

Misli'nin geçmişi çok travmatik; henüz çocuk yaşta annesiyle babasını kaybetmiş, babaannesi tarafından büyütülmüş bir çocuk. Babaannesinin ve arkadaşlarının sevgisiyle ne kadar sarmalanırsa sarmalansın duygularını, öz benliğini büyütüp onu yetişkinliğe taşıyacak bir ebeveyn savaşı yaşamamış. Çocukların olgunluğa sağlıklı şekilde geçebilmesi için önce anne babalarıyla savaşıması, rüştünü ispatlayarak olgunluğa ulaşması gerekir ya, Misli'nin didişiyeceği, direneceği ve kazanacağı bir yetişkinlik mücadelesi asla olmamış. Babaannesi ve teyzesinin koruması altında büyüdüğü için o mücadeleyi hayatla da verememiş. Misli ruhu hala annesinin babasının öldüğü yaşta kalan bir çocuk, kırılğan bir kadın. Fakat enerjisi ve mücadelecisi tarafı da bir o kadar yüksek. Zıtlıkların arasında savrulan, içi karman çorman bu kadını, baş etmekte en zorlanacağı duygularla sinamak, onu zorlamak çok hoşuma gidiyor. Şimdi ne yapacak acaba diye bekliyorum. Bir şekilde yolunu buluyor ama benim yüzümden alkolik olacak sonunda.

KURGU VE GERÇEKLIK

Ben doğma büyüme Feneryolu çocuğuyum, hayatım hep oralarda geçti. Mahallemde ve Kadıköy'den uzaklaşmayı hiç sevmem. Avrupa yakasına geçmek bile benim için azaptır. Her yere yürüyerek giderim. Hayatımın o döneminde iki günümün birini Sevin Hoca'mda geçiriyordum ve Misli de dediğim gibi toz ve gaz bulutu olarak benimle dolaşıp duruyordu. Ete kemiğe bürünmeye karar verdiğindeyse fiziken benden çok uzağa düşemedi. Yine de onun benden bağımsız bambaşka bir hayatı, korkuları, geçmişi, karakteri, arkadaş ve aşk hayatı var. Misal ben kesinlikle bir köpek insanı değilimdir, kedicigillerdenim. Misli'yi ise bir kediyle düşünemiyorum. O tam bir köpek insanı. Koşulsuz ve aşırı sevgiye, ilgiye aç. Köpeğinde bunu bulabiliyor. Diğer taraftan benim Sevin Hoca'm gibi onun da Serra Hoca'sı var. Özetle Misli'yle ben aynı topraktan beslensek de köklerimiz, çiçeklerimiz, meyvelerimiz bambaşka iki bitkiyiz.

İLERİDE

Misli'nin katetmesi gereken daha uzun bir yolculuğu var. Yüzleşmesi ve çözmesi gereken sorunları var ve onları çözerken büyümesi gerekiyor. Onun için hazırladığım sürprizler henüz bitmedi. O hazır olduğunda yolculuğumuza devam edeceğiz tabii ki fakat öncesinde kafamda kurguladığım bir geçmiş hikâyesi var. Sanırım önce geçmişi temizleyip Misli'yle yolumuza öyle devam edeceğiz.

Verda Pars

“Rüya karakteri bir yanıyla Sibel ama bir yanıyla değil, belki de olmak istediği kişidir.”

Uzun bir aranın ardından gazeteci karakteri Rüya Keskin’in yeni macerası Kar Fırtınası ile okurlarıyla buluşan gazeteci-yazar Sibel Köklü ile söyleştik. İyi okumalar!

Aras Gençtürk: On yıl aranın ardından yeni bir Rüya Keskin romanıyla, “Kar Fırtınası” ile geri döndünüz. On yılın sonunda değişen bir Türkiye, değişen alışkanlıklar; kısacası değişen bir dünya ve hayat var. Rüya bunlara nasıl adapte oldu? Kendisi ne kadar değişti?

Sibel Köklü: Evet doğru, 10 yıl uzun bir zaman. Türkiye zor bir dönemden geçerken, doğal olarak bizler de etkilendik. Ekonomik krizler, toplumsal çalkantılar, isyanlar, küresel salgınlar, sokağa çıkma yasakları, eve kapanmalar vs. devlet zorunu boğazımızda hissettiğimiz dönemler oldu. Kişisel olarak benim için de kayıplarla geçen zor bir süreçti. Annemi, babamı, ailemden ve en yakın çevremden insanları kaybettim. Yazmayı hiç bırakmadım ama çok aralıklarla yazabildim. Tabii bu da hikâyeden kopuş demek ve yeniden başa dönmeyi getiriyor. 2018’de yazmaya başladığım hikâyeyi tamamlamak yaklaşık 6 yıl sürdü diyebilirim. Kar Fırtınası nihayet 2024 Mayıs ayında piyasaya çıktı. Yayıncılık ve kitap dünyasında her şey o kadar değişmiş ki ben de şaşırıyorum. Örneğin Trendyol’da kitabımın satıldığını görmek benim için gerçekten şaşırtıcı oldu. Kitap piyasasında özellikle dijitalleşmenin getirdiği büyük bir farklılık var. Eskiden yeni çıkan kitaplardan haberdar olmak için daha çok gazetelerin kitap ekleri ve kültür sanat sayfaları takip edilirdi. Şimdi sosyal medya ve online satış kanalları herkesin elindeki cep telefonunda. Sosyal medya üzerinden yayılan okuma grupları, kitap kulüpleri gibi inanılmaz oluşumlar var.

Rüya nasıl adapte oldu sorusuna gelince... Rüya Keskin, gazetelerde polis-adliye muhabirliği yapan ceval bir karakter. Meraklı, inatçı ve aceleci olmasının yanında, gerçeklerin peşinde koşan bir gazeteci. Şimdi 10 yıl aradan sonra Türkiye’de her şeyde olduğu gibi medyanın da değiştiği gerçeği ile yüz yüzeyiz. Gazetelerin de el değiştirmesi ve neredeyse tamamen iktidar yanlı grupların kontrolü altına girmesiyle işsiz kalan bir Rüya Keskin karakteri var. Kitapta Rüya bir yandan iş ararken, bir yandan da bir arkadaşının kendisine bıraktığı kitabın editörlüğünü yapıyor.

Sibel Köklü

Aras Gençtürk: Kar Fırtınası’nın arka kapağında “Eski Türkiye’de başlayıp yeni Türkiye manzaraları eşliğinde devam eden” şeklinde bir ifade var. Eski Türkiye’yle yeni Türkiye arasındaki en önemli fark nedir sizce?

S: Benim gördüğüm en önemli fark, toplum yapısının değişmesi diyebilirim. 90’larda az da olsa eski toplum yapısı, gelenekler, masumiyet vardı. Şimdi bir kopuş, çözülüş dönemindeyiz. Sadece eski bayramlar veya eski Beyoğlu nostaljisi değil anlatmak istediğim, toplumun değerleri değişti. Ahlak anlayışı erozyona uğradı. Kurallara uymak enayilik oldu, liyakat yerini torpil ve adam kayırmacılığa bıraktı. Laik dünya görüşü siyasal İslam’ın güçlenmesiyle dincileşmeye doğru gitti. İktidarın sığınmacılara ve yabancı göçmenlere kapıları açması, toplumdaki dengeleri değiştirdi. Ekonomiden sosyal hayata, kültürel yapıya kadar toplumun dinamikleri farklılaştı. Avrupa Birliği hedefi unutturuldu, Türkiye yüzünü batıdan çok doğuya döndü. Batı ittifakının karşısında yer alan Rusya, Çin ve İran yeni Türkiye’nin yakın ilişkide bulunduğu ülkeler oldu. Arap dünyası ile yakınlaşma uğruna çocuklar karanlıkta okula gitmeye mahkûm edildi. Bir müzik yarışması olan Eurovision bile yasaklandı...

Aras Gençtürk: *Sürpriz bozmamak için yine arka kapağa bağlı kalalım ve Kar Fırtınası'nı iki farklı zamanda geçen ve birbiriyle paralel ilerleyen iki farklı hikâyenin kesişmesi şeklinde özetleyelim. Bir de medyanın tamamen iktidarın eline geçmesiyle işsiz kalan bir Rüya var. Size "Tıpkı ilk üç romanınızda olduğu gibi Kar Fırtınası'nda da Türkiye'nin önemli bir sorununa işaret ettiniz mi?" diye soracaktım; ama sadece bu kısım bile öyle olduğunu anlamama yetiyor. Yanılıyorum sanırım.*

S: Bir 'siyasi polisiye' olma iddiasındaki Kar Fırtınası, aralarında 20 yıldan fazla zaman farkı bulunan iki ayrı hikâyeyi ortak bir paydada buluşturma çabası diyebilirim. Dolayısıyla açık veya gizli, anlatılan birçok gerçek olay var. Satır aralarına gizlenen bazı gerçekler var. Bunları keşfetmenin okuyucu için de keyifli olacağını düşünüyorum.

Ancak okuyucu için kolay bir kitap olduğu söylenemez. İki farklı zaman diliminde geçtiği için biraz dikkatli bir okuma gerektirebilir. Yine de kitabın başında biraz sabırlı davranan okur, çok hızlı bir şekilde akan hikâyeyi takip etmekte zorluk çekmeyecektir. Zaten her kitap öyle değil midir? Elinize yeni bir kitap aldığınızda, kitap sizi sarana kadar başlarda biraz anlamaya çalışır, sonra kendinizi kaptırır gidersiniz. Kar Fırtınası da sürükleyici öyküsü ve akıcı diliyle, okuyucuya böyle bir okuma zevki vadedyor.

Aras Gençtürk: *Bir de yeni dünya konusu var. İlk Rüya Keskin macerasında tuşlu telefonların süslü hale geldiği bir zamanda yaşıyorduk. Şimdi neredeyse dokunmatik ekranlar bile eskidi. Sizce gazetecilik de bu kadar değişti mi?*

S: Teknolojinin gelişimiyle gazetecilik yapma şekli de değişti. Gazetecilik anlayışı, haber üretimi, bilgi edinme ve bilgiyi yayma konusunda değişimler yaşandı. Eskiden 24 saatte bir çıkan gazeteler, internetin gelişimiyle haber sitelerine dönüşüp anlık haber vermeye başladı. Buradaki hız ve geniş kitlelere ulaşma imkânı kuşkusuz olumlu özellikler olsa da gazetecilik yapma tarzını biraz da dejenere etti. Çünkü hızlı olma ve haberi rakiplerinden önce verme çabası, gazeteciliğin haberi doğrulatma gibi en kritik kurallarından birinin göz ardı edilmesine yol açtı. Güvenilir haber kaynakları yerine, duyum üzerine haber yapıldı. Bir de üzerine sosyal medya haberciliği çıktı. Sosyal medya; gazete ve dergilerde haber olamayacak konuları hızlıca ülke gündemine taşımak gibi bir güce sahip oldu. Özellikle X (eski Twitter) politik gelişmeleri takip etmek isteyen gazeteciler için bir haber kaynağı haline geldi. Bazı bakan ve üst düzey bürokratların istifa ettiklerini buradan kamuoyuna duyurduklarını da gördük.

Ancak sosyal medyada yapılan bazı paylaşımların manipülatif etkisi olduğu, burada görülen her şeyin gerçek olmadığı da ortaya çıktı. Dolayısıyla bir inandırıcılık ve güven sorunu oluştu.

Instagram ise gerçeklik algısının kaydığı, herkesin illüzyon yaratabileceği bir mecra. Çok kişisel bir alan. Dolayısıyla Instagram haberciliği gibi bir şeye inanmasam da ünlülerin paylaşımlarından haber çıkartan magazin muhabirlerinin olduğunu görüyoruz.

Teknolojik gelişmelere genelde olumlu gözle bakarız ama bizim meslekte olumsuzluklar biraz ön planda. Akıllı telefonların yaygınlaşması ve herkesin elinde bulunmasıyla, fotoğraf ve görüntü çekmek, olayları kayıt altına almak kolaylaştı. Herkes gazeteci, herkes haberci oldu. Gazetecilik prestij kaybına uğradı.

Aras Gençtürk: *Türk polisiyesindeki bazı karakterlerin aksine, Rüya Keskin soruşturmalarını gazeteciliği ve gazetecilik refleksleriyle yürütüyor. Şüphesiz bunda sizin ve mesleğinizin payı yüksek. Peki Rüya Keskin, Sibel Köklü'ye ne kadar benziyor? Rüya ne kadar Sibel ne kadar değil?*

S: Yazarın karakteriyle benzerliği hep tartışlagelen bir konudur ve yanıtı hem evet hem de hayırdır. Ben İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunuyum, eski adıyla Basın Yayın Yüksek Okulu... Gazeteciliğe 1993 yılında Milliyet Gazetesi'nde başladım. Rüya'nın doğuşu ise 2004 yılında oldu. O sırada Milliyet haber merkezinde çok yoğun bir şekilde çalışıyordum. Kazalar, depremler, krizler derken bunaldığım bir dönemde ilk kitabımı yazmaya başladım. Gündüz yoğun bir şekilde çalışıyordum ama eve gelince yine bilgisayarın başına geçip bu sefer kendi istediğim şeyleri yazmak, bir tür terapi gibi geliyordu bana... İlk kitap Yalan Dünya böyle ortaya çıktı.

Rüya Keskin karakteri meraklı ve inatçı bir gazeteci... Bir de gerçeğin peşine düşmek gibi bir huyu var. Bunlar gazeteciliğin doğasında bulunan şeyler zaten.

Rüya İstanbul'da tek başına yaşayan genç bir kadın gazeteci olarak, bazı haberlerin peşinde koşarken kendisini birtakım olayların içinde buluyor. Bu olayların peşinde koşarken, haber kaynaklarına ulaşmak ve gerçeği ortaya çıkarmak için de kendine özgü yöntemler kullanıyor. Sonuca hızlı bir şekilde ulaşmayı seviyor, acelecilik kanında var...

Rüya karakteri bir yanıla Sibel ama bir yanıla değil, belki de olmak istediği kişidir.

Aras Gençtürk: *Kartopu cinayetiyle kaybettiğimiz Nuh Köklü'nün anısına, diyorsunuz ithaf bölümünde. Kitabın ismi ve arka kapakta geçen Nuh'un Gemisi efsanesi de zaten ilk olarak bu olayı akıllara getiriyor. Kartopu cinayeti ve ardından yaşadığımız süreç Kar Fırtınası'nın kurgusuna ne ölçüde etki etti?*

S: Evet, Kar Fırtınası bu anlamda özel bir kitap. Bu yönüyle de ilgiyi hak ediyor çünkü bu kitabın bir hikâyesi var. Şöyle ki bu kitap aslında kayıptı. Yaklaşık 20 yıl sonra tesadüfen bulundu ve tamamlandı.

Üniversiteden arkadaşım ve eski eşim olan Nuh'la birlikte Doğan grubunda çalışırken; bilim kurgu, hatta belki de fantastik diyebileceğimiz ama milliyetçi öğeler içeren bir kitap çıkmıştı piyasaya. Nuh bu kitabın parodisini yazmak istiyordu. Yakın arkadaşımız Ertekin'in de katıldığı uzun sohbetler ve neşeli kahkahalar eşliğinde yazılmaya başladı kitap...

Ancak bu kitap tamamlanamadı. Nuh Köklü'nün Latin Amerika macerasına çıkması ile yarım kaldı. Bu sırada eve giren hırsız, bilgisayarla birlikte kitabın notlarının da kaybolmasına sebep olmuş, arkadaşımız Ertekin ise İzmir'e taşınmıştı.

Sonrasında Nuh Köklü, Kadıköy'de arkadaşlarıyla kar topu oynarken, kar topunun bir esnafın dükkanının camına denk gelmesi sonucu 2015 yılının şubat ayında katledilerek aramızdan alındı. Bu cinayetin üzerinden üç yıl geçtikten sonra Ertekin, eski maillerinin arasında bu kitabın notlarını bulunca bana gönderdi. Nuh'un hikâyesinin yarım kalmasını istemediğini ancak kendisinin de tamamlayacak durumda olmadığını belirterek, 'Senin yayımlanmış kitapların var, bu işi ancak sen yaparsın. Bu kitabı tamamla' dedi. Ben de bunu korkunç bir cinayetle hayattan koparılan bir insanın anısına karşı son bir görev olarak düşündüm.

Yarım kalmış bu kitap; başına yer, tarih ve saat notları düşülen bölümlerle birbirinden ayrılan, farklı karakterler ve hikâyelerden oluşan, Türkiye'nin yakın dönem siyasi panoramasının toplumun farklı kesimleri üzerinden akıttığı bir romanın notlarıydı.

Öncelikle fazla karakterleri eledim ve yoluma devam edebileceğim ana karakterleri seçtim. Nuh'un başladığı hikâyeyi geliştirip bir sonuca bağlamaya çalışırken, günümüzde geçen kendi hikâyemi kurguladım. Yani iki ayrı dönemi anlatan, birbirine paralel olarak ilerleyen iki farklı hikâyeyi ortak bir paydada buluşturmaya çalıştım. Kendi hikâyemi daha önce yayımlanan üç kitabımda olduğu gibi gazeteci Rüya Keskin karakteri üzerinden yürütmeye ve iki hikâyeyi ortak bir paydada buluşturmaya çalıştım. .

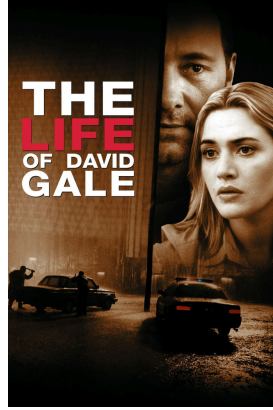
Aras Gençtürk: *Yeni bir kitaptan hemen sonra sormak biraz garip de olsa ben kafanızdaki ya da masanızdaki işleri merak ediyorum. Önümüzdeki seneler için planlarınız nedir?*

S: Evet, masamda yarılanmış bir kitap çalışmam var. İçinde suç ve gizem öğeleri de taşıyan bir dönem kitabı diyebiliriz aslında. Öncelikle bunu bitirmek istiyorum. Sonrasında, 13 yaşındaki yeğenim Derin'e söz verdiğim gibi onun ve arkadaşlarının okuyup anlayabileceği bir kitap projesine başlamak istiyorum. Burada Rüya Keskin değil yeni bir karakter olacak başrolde... Bakalım zaman ne gösterecek?

AKTİVİST BİR FELSEFE PROFESÖRÜNÜN SON 3 GÜNÜ

Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve Birleşik Krallık arasında uluslararası bir ortak yapım olan; Alan Parker yönetmenliğinde çekilen, görüntü yönetmenliğini Michael Seresin'in üstlendiği **The Life of David Gale**'in oyuncu kadrosunda Kevin Spacey, Kate Winslet, Laura Linney, Matt Craven, Leon Rippy, Gabriel Mann, Rhona Mitra gibi isimler bulunuyor.

Film David Gale adlı felsefe profesörünün, mesleğine tecavüz etmek ve onu öldürmek suçlamasıyla idama çarptırılmasını anlatıyor. David Gale ölüm cezası karşıtlarının en önemli isimlerinden biridir ve idam cezasının kaldırılması için büyük çaba sarf etmektedir. Kendisi gibi idama karşı çıkan yakın arkadaşı ve meslektaşı Constance Harraway tecavüze uğramış ve vahşice öldürülmüş olarak bulunur. Bütün deliller Gale'i işaret etmektedir. Üç gün içerisinde idam edilecek olan Gale, gazeteci Bitsey Bloom ile çok özel bir röportaj yapmayı kabul eder. Çok iyi bir haber yakaladığının farkında olan Bloom, Gale'in anlattıklarını dinledikçe olayın başka boyutları olduğunu öğrenecektir.

Gale'in masumiyetine inanmayan Bloom'a üç gün sürecek ikişer saatlik görüşmeler ayarlanır. Tüm bu olaylar boyunca basına hiçbir açıklama yapmamış olan Gale ve avukatı yalnızca Bloom'la görüşmeyi kabul etmiştir ve görüşmeler sırasında kayıt cihazı kullanılması kesinlikle yasaktır. Cinayet kesin kanıtlar üzerinden Gale'i göstermektedir; Harraway'in evinden çıkarken görülmüş, parmak izleri olay mahallinde, menisi de maktulün bedeninde bulunmuştur. Tüm kanıtlar aleyhindedir. Ana soru ise şudur: Gale şimdiye dek basına hiçbir açıklamada bulunmamışken, ölümüne üç gün kala neden bir gazeteci ile görüşmek istemiştir?

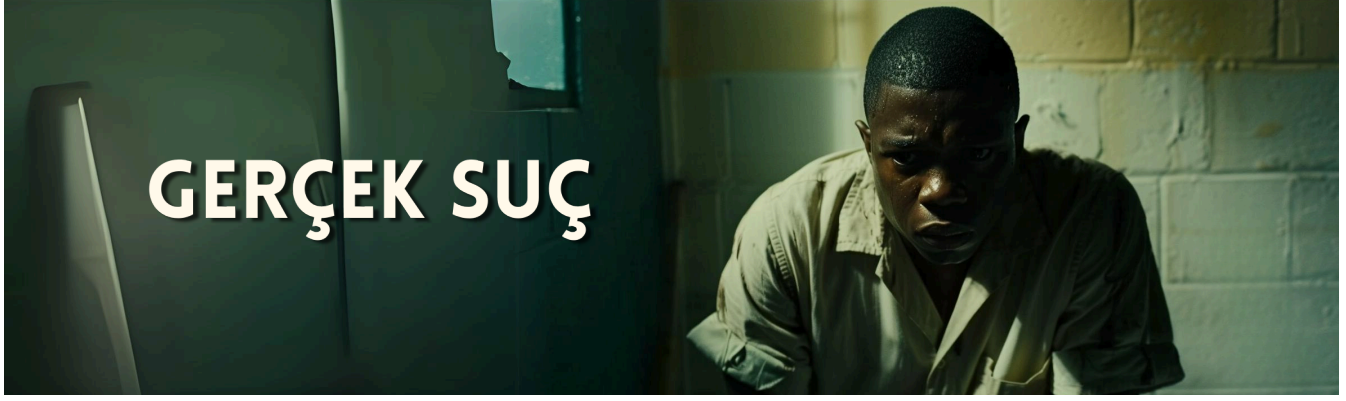
İşte bütün bu soruların cevapları filmdeilmek ilmek işleniyor, polisiye tutkunlarının kaçırmaması gereken bir cinayet öyküsü sunuyor. Bir gazetecinin adeta bir dedektif gibi ipuçlarını takip ederek cinayeti çözmeye çalışmasını izliyoruz. Gale'in Bloom'la görüşmesi heyecan verici 'flashback'ler halinde verilirken, gerilim de süratle artıyor.

Gazeteci Bloom, Gale'in anlattıklarını tek tek teyit etmek adına olay mahallini incelemeye, anlattığı olaylarda yer alan insanlara ya da sicil kayıtlarına ulaşmaya çalışarak neyin gerçek neyin yalan olduğunu anlamaya çalışıyor. Bu arada gizemli video kasetler ve notlar da alan Bloom bunları tek tek incelemeye başlıyor. Kafasına takılan soruların bir kısmının yanıtını Gale'den almaya çalışırken, bir kısmını ise kendi çabaları ile çözmeye çalışıyor. Video kasetleri izliyor, notlar alıyor, dava dosyasını ve kanıtları inceliyor; hatta cinayetin nasıl işlenmiş olacağına dair deneme dahi yapmaktan geri kalmıyor. Tüm bunların sebebi ise gerçeğe ulaşmak; yani gerçek bir gazetecinin yapması gerekeni yapmak!

Arabası hararet yaptıktan sonra depar atarcasına koşan Kate Winslet'i yakın çekime alarak başlayan film, 2020 yılında hayatını kaybeden yönetmen Alan Parker'ın emeklilik projesi. **Pink Floyd: The Wall** (1982), **The Birdy** (1984), **Mississippi Burning** (1988) gibi savaş karşıtı, sistem ve toplumsal eleştiri içeren filmleriyle ünlü olan yönetmenin son filmi de izleyicileri can evinden vuran tam isabet bir yapıt!

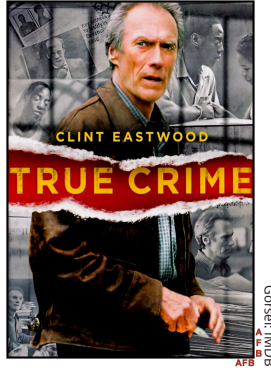
Kevin Spacey, Laura Linney ve Kate Winslet başta olmak üzere tüm oyuncuların performanslarının göz alıcı olduğu film, suç ve suçlu profili üzerine tezler sunmayı ihmal etmeyen, sistem eleştirisini göz çarpıcı bir biçimde sunan muhteşem bir yapım. Bloom'la birlikte bu cinayetin detaylarına inip çözmek isteyenler filme buyursunlar, pişman olmama garantili!

GERÇEK SUÇ

Gazeteciler, toplumun bilgiye erişimini sağlayan önemli bir meslek grubu. Sürekli araştırır, doğruları ortaya çıkarmaya çalışır ve bizleri bilgilendirirler.

Tabii çoğunlukla zorluklarla da karşılaşır. Baskılar, tehditler, sansür... Ama cesur gazetecilerin varlığı ve kararlılığı çok büyük bir güç. Özgür ve bağımsız gazetecilik, demokrasinin temel taşlarından biri ve gazetecilerin özgürce çalışabilmeleri, bilginin serbestçe dolaşımı ve toplumsal denge için hayati önem taşır.

Genel yayın yönetmenimiz Alper Kaya, derginin dördüncü sayısının '**Gazeteciler**' özel sayısı olduğunu duyurunca açıkçası ne yazacağımı bir hayli düşündüm. Aklıma ilk kendi yazdığım öykü geldi. Eh, sanırım onun hakkında yazmama izin vermezdi... Kitaplar araştırdım, damak tadıma göre bulamadım. Hem gazetecilik hem de suç kurgusunu düşününce aklıma yıllar önce izlediğim ve çok beğendiğim **"Gerçek Suç"** filmi geldi. Bu sayede tekrar izledim ve yine çok keyif aldım. İzlemeyenler için, buyurun lütfen...

Clint Eastwood'un yönettiği ve başrolünde oynadığı **"Gerçek Suç"**, gerilim ve adalet arayışı temalarını ustalıkla harmanlayan etkileyici bir yapım. Film, gazeteci Steve Everett'in (Clint Eastwood) kariyerinin sonuna yaklaşırken, beklenmedik bir görevle karşı karşıya kalmasıyla başlar. Everett, gazete için son dakika bir hikâye araştırması yapmakla görevlendirilir, çünkü haberi yapacak olan genç gazeteci kadın trafik kazasında hayatını kaybetmiştir. İdamına saatler kalan bir mahkûm ile görüşecek, trajik bir makale kaleme alacaktır. Ama mahkûmla görüşen, araştırmalar yapan ve genç kadının notlarını okuyan Everett, mahkûmun suçsuz olduğunu düşünmeye başlar.

İdam mahkûmu olan Frank Beechum ise, Isaiah Washington tarafından canlandırılan önemli bir karakter. Frank, genç ve siyahi bir adam olarak bir kadının öldürülmesiyle ilgili suçlamalarla karşı karşıyadır ve bu suçtan dolayı idam cezasına çarptırılmıştır.

Filmin çekildiği 1999 yılında, dünya çapında siyahi nefret ve ırkçılık hala önemli bir sorundu. Özellikle ABD'de, ırk temelli ayrımcılık ve siyahi nefret, tarihsel olarak derin köklere sahipti. 1960'larda Amerikan İç Savaşı'ndan sonra bile, siyahlara karşı ırk ayrımcılığı ve nefret varlığını sürdürüyordu.

Frank karakteri, filmde suçsuz olduğuna dair belirgin kanıtlar olduğu halde, adalet sistemi içinde çaresiz bir durumda. Öldürülen kadın beyaz, Frank ise siyahi. Ortaya çıkan ve Frank'i teşhis eden iki görgü tanığı var, onlar da beyaz. Kullanılan silah nerede? Araştırmaya gerek yok çünkü şüpheli siyahi. İşte bu film bu anlamda çok özel. Aynı yıllarda bu farkındalığı artırıp, mücadele hevesi vermesi açısından da oldukça başarılı.

Frank Beechum karakteri, suçsuzluğu ve adalet arayışıyla benim sempatiyi hemen kazandı. Frank'in güçlü bir karakter yapısı var. Masumiyetine duyduğu inanç, onun hikâyesine hemen bağlanmamı sağladı. Bu karakter, filmdeki temel trajedilerden birini temsil ediyor ve adaletin sorgulanmasını ve insan doğasının karmaşıklığını vurguluyor.

Everett, işte bu zorlu görevle başa çıkmak için zamana karşı yarışırken, aynı zamanda kendi içsel mücadeleleriyle de yüzleşmek zorunda. Kariyerinde sorunlar yaşayan ve kişisel yaşamında da sıkıntılarla boğuşan bir karakter olan Everett, bu önemli hikâyeyle sadece birini kurtarmaya çalışmıyor, aynı zamanda kendi itibarını ve insanlığını da yeniden kazanma fırsatı buluyor.

Film, gerilim dolu sahneleri ve sürükleyici hikâyesiyle beni ekrana kilitlemeyi başarırken, aynı zamanda derinlikli karakter portreleri ve insan doğasının karmaşıklığını da ustalıkla işliyor. Adaletin doğası, medyanın, gazeteciliğin etkisi ve bireyin içsel çatışmaları gibi önemli temalar, film boyunca incelikli bir şekilde sunuluyor.

Clint Eastwood'un hem yönetmenlik becerisi hem de oyunculuğu, "Gerçek Suç" u unutulmaz kılan unsurlardan biri. Eastwood, Steve Everett karakterini inandırıcı bir şekilde canlandırırken, aynı zamanda filmin yönetmeni olarak da güçlü bir vizyon ortaya koyuyor. Filmin akıcı kurgusu ve etkileyici atmosferi, izleyicilere gerilim dolu bir deneyim sunarken, aynı zamanda adaletin önemini ve insanın içsel gücünü de vurguluyor.

Sonuç olarak, "Gerçek Suç" hem gerilim severleri tatmin eden bir yapım olarak hem de derinlikli hikâyesiyle düşündürülen bir film olarak öne çıkıyor. Clint Eastwood'un yönetmenlik ve oyunculuk performansı, bu film gerçek suç türünü seven izleyicilere unutulmaz bir deneyim sunacaktır.

"Gerçek gazetecilik, toplumun ihtiyaç duyduğu gerçekleri, güçlünün hoşuna gitmese de ortaya çıkarır." demiş George Orwell. Tıpkı bu filmde de olduğu gibi...

SİYAHİ NEFRETİ VE İRKÇILIK TEMALI FİMLER

Siyahi nefreti ve ırkçılık konularından bahsedince bu konuyu ele alan başka birçok etkileyici film de geldi aklıma. Muhakkak izlemelisiniz.

"12 Years a Slave (12 Yıllık Esaret)" (2013) - Bir siyahi adamın kölelikten kaçınılmasını ve özgürlüğüne kavuşmak için verdiği mücadeleyi konu alan etkileyici bir film.

"Selma" (2014) - Martin Luther King Jr.'ın hayatından kesitleri konu alan bu film, ırkçılığa ve siyahi hakları mücadelesine odaklanıyor.

"Do the Right Thing (Doğruyu Seç)" (1989) - Spike Lee'nin yazıp yönettiği bu film, ırk ve sınıf çatışmalarını bir mahalledeki bir gün üzerinden ele alıyor.

"American History X (Geçmişin Gölgesinde)" (1998) - İrkçi bir beyaz adamın ırkçılığı terk edip daha hoşgörülü biri olma sürecini konu alan güçlü bir film.

"The Help (Duyguların Rengi)" (2011) - 1960'ların Amerika'sında siyahi hizmetçilerin yaşadığı zorlukları ve ayrımcılığı konu alan dokunaklı bir film.

"Malcolm X" (1992) - Malcolm X'in hayatını anlatan bu film, siyahi hakları mücadelesindeki önemli figürlerden birinin yaşamını ve fikirlerini inceliyor.

"Fruitvale Station (Son Durak)" (2013) - Gerçek bir hikâyeden esinlenen bu film, polis şiddeti sonucu öldürülen siyahi genç Oscar Grant'ın trajik hikâyesini anlatıyor.

"The Hate U Give (Sessiz Kalma)" (2018) - Bir genç kızın yaşadığı trajik olay sonrası siyahilerin polis şiddeti ve ırkçılığa karşı duruşunu konu alan güçlü bir film.

Zaman Yolcusu Bir Gazetecinin Sıra Dışı Hikâyesi: Journeyman

2007 yılında yayınlanan 13 bölümlük bilim kurgu-drama dizisi Journeyman, hikâyenin merkezine Rome, Trainspotting gibi yapımlardan tanıdığımız Kevin McKidd'in canlandığı Dan Vasser adında bir gazeteciyi yerleştiriyor. Evli, mutlu, çocuklu bir hayat sürdüren Dan; bir gün işten çıkıp taksiye bindiği esnada enteresan bir baş ağrısıyla birlikte kendini bir anda 1997 yılında buluyor. Tabii ki zamanda yolculuk hemen algılanabilecek bir durum değil, Dan bir süre ne olduğunu anlamaya çalışıyor ve tabii ki her zamanda yolculuk hikâyesinde olduğu gibi televizyonda gördüğü maç sayesinde zamanda yolculuk yaptığına ikna oluyor. Bu yolculuğu nasıl yaptığı bir kenara "neden" yaptığını anlamaya çalışırken kendini, intihar etmek üzere olan bir adamı kurtarıyor buluyor. Ardından, günümüze geri döndüğünde kurtardığı kişiyi araştırıyor ve adamın bu olaydan birkaç gün sonra eşini ve çocuğunu öldürdüğü bilgisine ulaşıyor. Ve hemen ardından kendini yine geçmişte buluyor, olaylar gelişiyor.

Dan, kendini her bölüm farklı bir zaman diliminde farklı bir hikâyenin içinde buluyor ve bu zaman atlamaları onun bilgisi ve isteği dışında gerçekleşiyor. Kahramanımız her bölümde bu yolculuğu hangi amaçla yaptığını çözmeye çalışıyor. Ve bu yolculuklar esnasında yalnız değil. Kendisiyle aynı kabiliyete sahip, yıllar önce kaybettiği eski sevgilisi Livia (Moon Bloodgood) Dan'i koruma göreviyle onun atladığı zamanlarda yanında beliriyor ve konuları çözmesinde ona yardımcı oluyor. Yani evet, sürpriz! Öldü sandığı sevgilisi aslında ölmemiş, sadece farklı bir zamana dönmüş.

Dan, Livia ile birlikte 1940'lardan 2000'lere kadar uzanan geniş bir zaman çerçevesinde yaşanacak olayları çözmeye çalışırken, bir yandan da ilgilenmesi gereken bir ailesi olduğunu unutmamak zorunda.

Bir de mesleği var tabii; gazetecilik! Yaptığı bu yolculuklar her ne kadar mesleğini ihmal etmesine neden olsa da aslında yaşadığı tüm bu zaman yolculukları, eskiye dair bazı vakaları tekrar araştırmasına, geliştirmesine ve bunlardan etkileyici haberler ortaya çıkarmasına neden oluyor.

Ayrıca geçmişe dair çözmesi gereken konuları yine muhabirlik yeteneklerini kullanarak araştırıyor, yaşanacak olaylarla ilgili haberleri takip ederek onların önüne geçmeye çalışıyor. Bir nevi yaşanacak üçüncü sayfa haberlerinin gerçekleşmesini engelleyip işleri yoluna koyuyor.

Dizi, bu macera ve bilim kurgu temasını aile temasıyla bir arada tutarak dramatik yapıyı da korumayı başarıyor. Dan'ın yolculuklarından haberdar olan ve ona ilk başlarda inanmakta güçlük çekse de sonunda inanan eşi Katie (Gretchen Egolf) zaman zaman "Time Traveler's Wife" tadı veren dramatik dakikalar yaşamamıza neden oluyor. Dizinin Dan, eşi ve öldüğünü düşündüğü eski sevgilisi arasındaki dramatik köprüyü sonuna kadar koruduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Fakat bu 'aşk üçgeni' gibi ucuz bir köprüye asla dönüşmüyor. Ve belki de bu yüzden 13 bölümlük ilk sezonundan sonra dizi iptal ediliyor.

Evet, kötü haberi sizden bir süre için saklamam gerekiyordu. Çünkü dizi maalesef ilk sezonun ardından iptal edilerek tozlu raflara kaldırılıyor. "Her bölüm farklı bir hikâye mantığıyla işleyen dizi belki de izleyicinin bağ kurmasını zorlaştırdı," diye düşüneceğim fakat son 3-4 bölümde ana hikâye adına çok iyi bilgiler edinmeye başlıyoruz. Ve şahane sezon finalinin ardından 2. sezonu için tam heyecanlanırken öğreniyoruz ki... Dizi iptal edilmiş.

Türkiye'de TNT kanalında yayınlanan dizinin oldukça büyük bir hayran kitlesi var ve bu kitle bugün hâlâ Journeyman'ın geri dönmesini istiyor ve bekliyor. İşin kötü yanı bırakın ikinci sezonun gelmesini, dizinin ilk sezonuna bile ulaşmak neredeyse imkânsız. Dipte kıyda kalmış torrent linkleri dışında diziye ulaşabileceğimiz bir platform maalesef yok. Globalde Amazon Prime'dan izlenebiliyor fakat burada da Türkiye kullanıcıları için dizi ulaşılabilir değil. Her şeyi bir kenara bırakıyorum, sırf muhteşem jeneriği ve jenerik müziği için bile ulaşılabilir olmayı hak ediyor bu dizi.

2007 yılı için belki izleyicide aradığı karşılığı bulamamış bu dizi, eminim bugün bir platform için çekilip yayınlansaydı uzun süreler devam edip, çok büyük bir izleyici kitlesine sahip olabilirdi. Bu da geleneksel medyanın ve reyting sisteminin dijital platformlar sayesinde günümüzde nereden nereye evrildiğini, üstelik bu evrimin sadece ülkemizde değil dünyada da yaşandığını gözler önüne seriyor. Yine de incir çekirdeğini bile doldurmayacak, kaba tabirle "abuk subuk" platform dizileriyle kıyaslamaya çalıştığımızda, devam etmese bile en azından ülkemizde bu diziye daha rahat ulaşabilmeyi isterdim. Çünkü Journeyman, gazetecilik yeteneklerini kullanarak, yaptığı zaman yolculuklarında insanların hayatlarına dokunan, onlara yardım etmeye çalışan ve dünyayı "daha iyi" bir yere dönüştürmek isteyen bir adamın, bilim kurgu soslu dramatik hikâyesini anlatıyor.

Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışan insanların hikâyelerine bugün çok daha fazla ihtiyacımız var. Özellikle de ülkemizde gazeteciler için dünya çok daha kötü bir yere dönüşmeye devam etmekteyken...

Resim: Ercan Akbay
Öykü: Alper Kaya

SUÇ VE EZA

Hiçbir gazete haberleştirmezdi, henüz ölmemiş evsizleri.
Bazen sırf bu yüzden birbirlerine şaka yaparlardı: "Beni öldür, ünlü ol"
Oysa bilmezlerdi; katil evsizse sadece bir katildir ama ölen de evsizse cinayet vaka-i adiyedir.

“Genç ve gelecek vaat eden bir gazeteci olarak, editörünüz sizi bir zamanlar canlı olan Painscreek kasabasının gizemli terk edilmesini araştırmakla görevlendiriyor. Kasaba halkının ölümüyle ilgili medyada yer alan bilgilerden yola çıkarak, ilginç bir hikâye bulma umuduyla kasabaya adım atıyorsunuz. Ancak, burada keşfedeceğiniz sırlar sonsuza dek gizli kalması gereken şeyler olabilir.”

Hikâye odaklı bir cinayet gizemi araştırma oyunu olan The Painscreek Killings (TPK), temelde bir yürüyüş simülatörü olmasına rağmen, oyuncuların hikâyeden kopmaması için bu basit keşif yolculuğuna anlam ve yön katan gizemli ipuçları ekleyerek türün ötesine geçmeyi hedefliyor. Kısaca tanıtmak gerekirse, TPK, oyuncunun terkedilmiş bir kasabanın gizemini araştıran gazeteci rolünü üstlendiği, üç boyutlu birinci şahıs bakış açısına sahip bir gizem araştırma oyunu. Gazeteci Janet olarak göreviniz, kasaba açık artırmaya çıkarılıp yıkılmadan önce şaşırtıcı bir hikâye bulmak. Başlangıçta sıradan gibi görünün bu arayış, zamanla macera dolu bir soğuk vaka soruşturmasına dönüşecektir.

TPK'nın iyi yaptığı işlerden biri, oyuncunun bir kasabadan oluşan açık dünyada elinden tutmayıp özgür bırakması. Bu sayede oynarken gerçek bir araştırma yapıyormuş hissi yaşıyorsunuz. Bu, oyuncuların araştırmalarının onları götürdüğü her yeri keşfetmelerine olanak tanırken, süreç içinde etkileyici bir anlatı ortaya çıkarmalarını da sağlıyor. Oyun, oyuncuları çevreyi dikkatlice keşfetmeye, ipuçlarını toplamaya ve cinayetlerin ardındaki gerçekleri ortaya çıkarmak için kanıtlar bulmaya teşvik ediyor. Yolculuklarında yardımcı olacak görev işaretçileri veya ipucu sistemleri olmadığı için oyuncular düşünmeye ve parçaları bir araya getirmeye zorlanıyor, bu da onlara gerçek bir araştırmacı hissi yaşıyor.

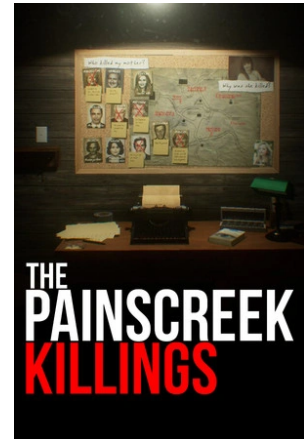
EQ STUDIOS HAKKINDA

TPK'yi geliştiren EQ Studios, Las Vegas, Nevada merkezli küçük bir bağımsız oyun geliştirme stüdyosu ve tutkuyla bağlı oldukları oyunları yaratıyorlar. TPK'yi geliştirirken, ekip 3 ana üye ve 4 varlık(asset) sanatçısından oluşuyordu. Şu anda, EQ Studios'ta tam zamanlı olarak çalışan 8 kişi bulunuyor. Ancak, EQ Studios ilk olarak bir oyun geliştirme stüdyosu değildi.

Stüdyo, başlangıçta farklı projeler ve alanlarda faaliyet gösteriyordu. Zamanla ekip üyeleri arasındaki ortak ilgi ve tutku, onları oyun geliştirmeye yönlendirdi. EQ Studios'un temel felsefesi, oyunculara unutulmaz ve derinlemesine deneyimler sunmak üzerine kurulu. TPK bu vizyonun ilk meyvesi oldu ve ekip gelecekte de benzer şekilde etkileyici oyunlar geliştirmeyi hedefliyor.

ÖNCELİKLE DEDEKTİF OYUNLARI...

“Dedektif oyunları satmıyor. En azından, TPK'yi çıkardıktan ve dedektif türündeki çoğu bağımsız oyuna baktıktan sonra fark ettiğimiz şey bu. Ya kimse bu oyunları oynamak istemiyor ya da bizler iyi oyunlar yaratmayı başaramadık. Neyse ki (ya da ne yazık ki), bunu bilmiyorduk. Böylece TPK doğdu.” – Fery Tomi - EQ Studios CEO'su

BİR DEDEKTİF OYUNUNU BAŞARILI KILAN NEDİR?

EQ Studios CEO'su Fery Tomi, bu soruyu kendi blogunda şöyle cevaplıyor: "Dedektif oyunları oynarken kendime sıkça sorduğum bir soruydu bu. Çünkü 2012 yılında piyasada bulunan çoğu sözde 'dedektif' oyunu, dedektif filmleri ve TV şovlarının verdiği duyguları uyandırmıyordu. Hercule Poirot ve Sherlock Holmes gibi dedektif şovlarında davayı çözen kişi baş kahramandır. Soruşturmanın ilerleyip ilerlememesi tamamen dedektife bağlıdır. İzleyiciler, onların soruşturmalarını adım adım takip ederken, aynı zamanda film kahramanıyla birlikte suç mahallini araştırır. İzleyicinin sorduğu sorular, empati kurduğu durumlar ve yaşadığı "aha" anları, dedektif hayranlarının film boyunca keyif aldığı unsurlardır. İşte bu, dedektif oyunlarında eksikti."

Dedektif oyunlarının birkaç kategoriye ayrıldığını söyleyebiliriz. Bunlardan biri, oyunun büyük ölçüde ekrana tıklamak (piksel avcılığı olarak da bilinen) etrafında döndüğü, gereken eşyaları bulmak için her piksele tıklamanın gerektiği tıklama-tabanlı oyunlar. Bu tasarım mantıklı gibi görünse de oyun deneyimi ekrandaki her piksele tıklamanın gerekliliğiyle bozuluyor ve gereken nesneler bulunmadan oyuncu ilerleyemiyor. Bir diğer oyun kategorisi ise oyunun lineer bir akışa sahip olduğu ve hikâyenin bölüm bölüm ilerlediği oyunlar. Mevcut bölüm çözülmezse o bölümde takılıp kalıyorsunuz. İnternette çözüm aramaktan (walkthroughları bilen bilir) başka yol kalmıyor. Bir diğer kategori ise tamamen bulmaca tabanlı oyunlar. Bu tür oyunlar suç mahallini araştırmak yerine oyunculara bulmacalar çözdüren bir yapıya sahip. Zekâ zorlayıcı; ancak bir dedektif olma hissi uyandırmıyor.

Görsel: Adventure Gamers

TPK her şeyden önce gerçek bir araştırma deneyimi sunan bir oyun. Oyuncuların parçaları bir araya getirirken kendilerini gerçek bir dedektif gibi hissetmelerine imkân veriyor. Uzun süre üzerinde kafa patlattıkları ipuçları bir anda anlam kazandığında yaşanan 'aha' anları, gerçek bir araştırmacı gibi oyuncuların bulgularını fotoğraflayabilmeleri ve not almaları bu gerçekçi araştırma deneyimini pekiştiriyor. Son olarak, TPK'nin oyuncunun elinden tutmaması ve ona rehberlik etmemesi davayı çözdüğünde hak edilmiş bir zafer duygusu yaşamasını sağlıyor.

"Herhangi bir dedektif filmini izlerken, izleyicilerin tek isteği katilin kim olduğunu öğrenmektir."

"Oyuncuları oyunun sonuna kadar katilin kim olduğunu merak ettirebilirsek, bu işe yarayabilir. Bu, en başından beri benimsediğimiz ana tasarım unsurlarından biriydi. Oyuncular soruşturmalarına nasıl başlayacaklarına kendileri karar verebilmeliydi. Oyuncuların A noktasından B noktasına gitmeleri gerektiği söylenen lineer bir oyun istemedik. Bunu başarmak için açık dünya, serbest dolaşım deneyimini tercih ettik. Hedefler oyun tarafından belirlenmeyip oyuncu tarafından oluşturulduğundan dedektiflik deneyimini güçlendirecekti."

TPK'nin, önemli ipuçlarını ve nesneleri vurgulamak veya belirgin hale getirmek yerine onları aramaya teşvik eden bir sistemi var. Oyunu çok zorlaştırmamak adına, her şey bir mantık çerçevesinde yerleştirilmiş. Her bulmaca için en fazla bir iki ipucu var ve bazı bulmacalar ipucunu bulmadan, sadece mantıklı düşünerek çözülebiliyor. Bulmacaların akla yatkın, mantıklı çözümleri olduğunu söyleyebiliriz. Oda A'da bir kol çekip, oyuncuya bildirilmeden Oda B'de gizli bir kapının açılması gibi durumlar söz konusu değil.

Görsel: GOG

Ayrıca, oyun doğru ipuçlarını bulmaya zorluyor. Oyundaki her kapıyı çalmaktan ziyade, oyuncuların soruşturmalarını doğru yöne yönlendirecek ipuçlarını bulmaları gerekiyor. Son zamanlardaki birçok oyunda, oyuncular bir aşamayı tamamlamadan bir sonrakine geçemeyeceklerini bilirler. TPK ise kasabanın tamamını en baştan tanıtıyor ve bu nedenle, her kapıyı çalıp hangi kapıların açılabilirliğini görmek anlamsız. Örneğin, Şerif'in karakolunu araştırırken dikkatinizi ilk çeken şey neydi? Vivian'ın cesedinin bulunduğu konak mı? Yoksa şüpheli Scott'un çalıştığı kilise mi? TPK, oyunculara soruşturmalarına hangi yönde devam edecekleri konusunda bu türden doğrudan veya dolaylı ipuçlarıyla yardım eden bir oyun.

“Gerçek hayatta bulunmayan hiçbir şey oyunda da bulunmamalıydı.”

“Oyunun üç boyutlu olması gerekiyordu çünkü iki boyutta bu düzeyde bir sürükleyiciliğe ulaşmak zordu. Ayrıca görev işaretçileri, oyun ipuçları, üstten bakış pusulası vb. unsurları terk etmeye karar verdik. Kısacası, gerçek hayata benzer bir deneyim yaratmayı amaçladık. Gerçek hayatta bulunmayan hiçbir şey oyunda da bulunmamalıydı.”

Bir diğer önemli faktör ise atmosferi doğru yakalamak. Neden çoğu korku veya gerilim oyunu gece geçer? Bir oyun, gündüz vakti geçip yine de sizi korkutabilir mi? Bu konuyu araştırırken oyunlara, filmlere ve TV şovlarına bakan EQ Studios, bir Japon korku klasiği olan “The Ring”i ele almış. Amerikan versiyonunda birçok gece/karanlık sahne varken Japon versiyonunda daha fazla gündüz sahnesi var. Amerikan versiyonunda anlık korkutmalar varken Japon versiyonu bu tekniği kullanmıyor. Sadako televizyondan çıktığında, Amerikan versiyonu o an için korkutucuydu, ancak sadece o an için. Japon versiyonu ise günlerce korkmamızı sağlayan bir unsur olmuştur. Peki Japon filmi Amerikan versiyonundan daha güçlü bir etkiyi nasıl başardı? Gerçekten bir film veya oyunu korkutucu yapmak için anlık korkutmalara ihtiyaç olmadığını fark ettiğini söyleyen EQ Studios CEO’su Fery Tomi, “Anlık korkutmalar, içi boş süsler gibidir; etkisi o an vardır ama bittikten sonra hızla kaybolur.” diye de ekliyor. Altıncı His ve Zodiac gibi filmler, izleyicilerinin filmi izledikten çok sonra bile hatırlamalarını sağlayan bir şekilde gerilim ve korku yaratır. Bu etkiyi elde etmek için, TPK müzik, atmosfer ve en önemlisi hikâye kancaları aracılığıyla gerilimi artırmaya odaklanıyor.

The Killing adlı TV dizisi, EQ Studios için en büyük ilham kaynağı olmuş. Dizinin başkahramanları olası bir ipucuyla karşılaştıklarında, izleyiciler de onlarla aynı varsayımlarda ve çıkarsamalarda bulunabiliyordu. Her yanlış ipucu izleyicilerin iç çekişlerine neden olurken, her iyi ipucu izleyicilere umut verdi. İzleyiciler, kahramanlardı. Kısacası, izleyiciler soruşturmacılarla eşit şartlara sahipti ve gerçek bir dedektiflik soruşturması deneyimini taklit ediyorlardı.

Aynı sürükleyici hissin TPK’de de var olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynak: DLC – The Making of The Painscreek Killings

Şimdiye dek ismini hiç duymadıysanız dahi, SUÇÜSTÜ'nün şu an okuduğunuz sayısı vesilesiyle artık hem Misli Perin'in hem de Rüya Keskin'in isimlerine aşinasınızdır.

Peki Türk polisiyesinin diğer belli başlı gazeteci karakterlerine de birlikte hızlıca bir göz atalım mı?

İLK TÜRK POLİSİYESİNİN GAZETECİ KARAKTERİ

Ahmet Mithat Efendi'yi duymayan muhtemelen yoktur. Elbette, Türk polisiyesinin ilk örneği olarak kabul edilen **Esrâr-ı Cinâyât** kitabını da pek çok kişi duymuştur...

Kendisi de bir gazeteci olan Ahmet Mithat Efendi, ilk olarak Tercüman-ı Hakikat gazetesinde tefrika ettiği bu yapıtı 1884 yılında kitaplaştırdığında ülkemiz edebiyat tarihi açısından da önemli bir kilit taşı görevi üstlenecekti. Kitapta, intihar süsü verilmiş cinayetleri araştıran Müstantik Osman Sabri ve onun yardımcısı Hafife Necmi'ye bir de adı verilmeyen bir gazeteci yardım eder. Elbette, bu gazeteci aslında yapı ve tavır itibarıyla Ahmet Mithat Efendi'yi andırmaktadır... [1]

GAZETECİNİN, GAZETECİ KAHRAMANI

Peyami Safa'yı pek çok kişi dram yönü ağır basan kitaplarıyla veya kült karakteri Cingöz Recai ile anımsasa da aslında Safa'nın bir de gazetecilik geçmişi var. 1918 yılında abisiyle birlikte Yirminci Asır Gazetesi'ni kuran Safa; Cumhuriyet'in ilanından sonra gazetecilik mesleğini farklı kurum ve kuruluşlarda sürdürdü... Elbette, mesleği gazetecilik olan bir yazarın gazeteci bir karakter ortaya koymaması düşünülemezdi. Server Bedi mahlasiyle yazdığı **"Polis Hafiyesi Kartal İhsan'ın Maceraları"** ile Sherlock Holmes'u biraz fazla andıran baş karakteri Kartal İhsan'ın yanına bir de Dr. Watson formuna sahip bir gazeteci karakter sıkıştırır: Server Bedi! Edebiyatımızın 'cameo'larının hep gazetecilerden gelmesi garip bir tesadüf olsa gerek... [2]

1928'İN GAZETECİLERİ

1928 yılında okurlarla buluşan, M. Akil Koyuncu imzalı **Karanlık Konakta Ne Var?** kitabında baş karakterimiz bir gazeteci olan İrfan Sacit'tir. Sami Aziz isimli yazarın, aynı yıl yayımlanan **Hortlayan Cellat** kitabında da İzzet Bülent isimli bir gazeteci, ana karakterdir. Ne var ki, farklı matbaalarda yayımlanmasına ve karakterlerin isimleri değişmesine rağmen bu iki kitap temelde aynı hikâyeyi anlatmaktadır. [3]

POLİTİK POLİSİYE DENİNCE...

Ümit Kıvanç'ın, sinemaya da uyarlanan **Bekle Dedim Gölgeye** isimli romanı politik polisiyenin ülkemizdeki başarılı örneklerinden biri olmakla birlikte polisiye yönünden daha da güçlü bir yönü vardır ki; karakterleri çok 'güçlü' çizilmiştir. Kıvanç'ın ete kemiğe bürünme gücü yüksek karakterleri arasında en dikkat çekici olanlardan birisi ise hiç şüphe yok ki arkadaşının ölümünü kendi imkânlarıyla araştırmaya çalışan gazeteci Erdinç'tir...

ASPAVA'NIN MUCİDİ

50 Maddede Polisiye Edebiyat kitabımda çok detaylı bir şekilde yer verdiğim, ikisi kayıp film olmak üzere dört sinema filminde de karşımıza çıkan Murat Davman (yazarı Ümit Deniz) karakteri de Türk polisiyelerinin nev-i şahsına münhasır gazeteci karakterleri arasında başta geliyor... ASPAVA'yı literatürümüze kazandırmış olması bile yeter!

Elbette bu kadar değil, örneğin Rıdvan Akar'ın **Bir Irkçının İhaneti** kitabının baş karakteri Ferit ve Hikmet Feridun'un **İki Cinayet Gecesi** kitabının baş karakteri Demir Orhan gibi başka gazeteci dedektiflerimiz de var!

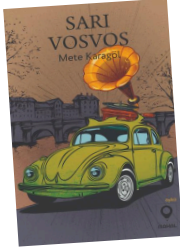
Bakalım siz başka hangi gazeteci dedektifleri keşfedeceksiniz?

Kaynakça:

[1] <https://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrar-i-cinayat-ahmet-mithat-efendi-tees-1937> (Erişim Tarihi: 01.07.2024)

[2] <https://iyikigormusum.com/peyami-safanin-server-bedi-kulliyati-kartal-ihsan> (Erişim Tarihi: 01.07.2024)

[3] <https://www.otuken.com.tr/u/otuken/docs/k/a/karanlik-konakta-ne-var-1604657023.pdf> (Erişim Tarihi: 01.07.2024)

Sarı Vosvos'un, Muallim Sabri'nin ve Alpaslan Kaya'nın yazarı Mete Karagöl; edebiyattan yayıncılığa, yazarlıktan okurluğa sorularımızı cevapladı. İyi okumalar!

Aras Gençtürk: *"Alpaslan Kaya'nın yaratıcısı, öykü yazarı, okur, editör, kütüphaneci ve yayıncı." derdim sizin için. Bir de sizi sizden dinleyelim. Kimdir Mete Karagöl?*

Mete Karagöl: 1996'da doğdum. 2019 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi bölümünden mezun oldum. 2020'den bu yana da kütüphanecilik yapıyorum halk kütüphanelerinde. 2016 yılında Aslı Çoban, Ferdi Örnek ve Yiğit Kerim Arslan ile yollarımız kesişti ve *Çay Dergi* adında bir dergi kurduk, o tarihten itibaren de dergicilik ve yayıncılık yapıyorum. 2018'de *Mahal Edebiyat*'ın ilk ve kısa süreli serüveni, 2020'de de ikinci ve halen devam eden süreci başladı. 2022'de de yayınevi kuruldu.

Edebiyata öykü yazarak başladım. Yedi yaşındaydım sanırım ilk öykümü yazdığımda. Yani yazmayı öğrenmemle bir oldu. Zaten yazan insanların mayasında yazmanın hep olduğunu düşünürüm. Bu bana romantizm değil, realizm olarak gelir. Ardından tiyatro oyunları ve film senaryoları da denedim. Ancak öyküde karar kılmam yine 2016 yılında oldu. Yeraltı edebiyatıyla giriş yapmıştım. 2017 ila 2020 yılları arasında da sıklıkla polisiye öyküler yazdım. Alpaslan Kaya isminde bir başkomiserin etrafında geçiyordu olaylar. İstanbul ve Ankara polisiyelerinden sıkılanlar için bir alternatif oluşturmak istedim. Antalya polisiyesiydi. Alpaslan Kaya'yı merak edenler *Dedektif Dergi*'ye bakabilirler. Bir de *Mahal Edebiyat*'ta dört bölümlük tefrikamız var.

Aras Gençtürk: *Muallim Sabri ve Sarı Vosvos isimli öykü kitaplarınıza gelmeden önce ben sizin polisiyeye girişinizi dinlemek isterim? Neden polisiye?*

M: Ben kendimi toplumcu gelenek içinde görüyordum edebiyatta. Toplumcu gerçekçilik ise polisiyenin içinde güçlü bir yer edinmişti. Bu gelenekten beslendiğim ve her gün en az bir vahşet haberiyle karşılaştığımız için, bir adalet mekanizması oluşturmak istedim. Karakterlerim hiçbir zaman *Behzat Ç.* gibi olmadı tabii. Öyle sert, marjinal tipler değildi. Ama onların da bir adalet tasarısı vardı kafalarında. Doğal olarak benim vardı. Polisiyeye girişim bu şekilde oldu.

Aras Gençtürk: *2020 yılında cesur bir adım attınız ve Mahal Edebiyat'ı kurdunuz. Bu belki de sizi dışarıdan takip edenler için şaşırtıcı bir adım oldu. Şunu sormak isterim: Yazar Mete Karagöl, Yayıncı Mete Karagöl olduktan sonra ne kadar değişti?*

M: 2020'deki adımımız aslında ikinci adımdı yukarıda söz ettiğim gibi. Evveli de vardı. Ancak 2018 yılında fanzin şeklinde yayımladığımız birinci Mahal döneminin ardından iki sene çeşitli mecralarda müstakil olarak yazdık arkadaşlarımızla. 27 Mart 2020'de mahaledebiyat.com sitesini kurduğumuz günden beri adımlarımızı yer yer büyük, yer yer küçük atmaya sürdürüyoruz. Bu süreçte birçok emekçimiz oldu. Mahal'in buralara kadar gelmesinde emek verenlerin ismini saysam herhalde iki Word sayfası isim sayabilirim. Hepsine teşekkür ediyorum.

2022'de ise Onur Özkoparan ile ortak bir karar alıp dergiyi Melike Kara, Elif Türkoğlu, Çisem Arslan arkadaşlarımıza emanet ederek yayınevine geçtik. Kitapta editörlük yapmayı seviyorduk. Daha doğrusu okumak istediğimiz kitapların yayımlanmasına yardımcı olmak istiyorduk. Bu gayeyle girdiğimiz alanda, Metinlerarası Kitap'ın genel yayın yönetmeni, kıymetli dostum Mahmut Yıldırım'ın da bize destekleri oldu. Hâlâ aynı fikirdeyiz, bu şekilde yolumuza devam ediyoruz. *Burada herkese mahal var*, derken şaka yapmıyoruz.

Onur'a, "Ben yazarlığı seviyorum," derim her zaman. Sait Faik'in, "Yazmasaydım deli olurdu," cümlesini hep hatırlatırım kendime. Yazmadığım zaman Volkan Konak'ın telaffuzu, Nâzım'ın sözleriyle "aksi, lanet, çekilmez bir adam," olurum. O yüzden benim yazmam gerekiyor. Yazarlığa hiçbir zaman arkamı dönemem. Yayıncı kimliğimle şu sıralar daha çok dikkat çekiyorum, ama bundan memnun değilim işin doğrusu. Bilineceksem eğer on sene sonra, yirmi sene sonra, otuz sene sonra yazar kimliğimle bilinmek isterim. Tabii ki şu da var: yayıncı olduktan sonra yazarların sanatçıları arasında ne kadar sahipsiz ve itilmiş olduklarını fark ettim. Yazmak çok zor bir şey zaten. Bir de ona sahip çıkacak iyi bir editör bulabilmek daha da işi zorlaştırıyor. Bu bakımdan hem editörüm ve yol arkadaşım Onur Özkoparan'a, Mahmut Yıldırım'a ve dergimizin kurucularından ve şiir editörümüz olan Yiğit Kerim Arslan'a teşekkür etmeyi ihmal etmek istemem. Bir teşekkür de dergideki editör arkadaşlarıma olsun. Melike Kara'ya, Elif Türkoğlu'na, Çisem Arslan'a.

Aras Gençtürk: *Alpaslan Kaya tabii ki polisiye severler için özel; ama bir de Muallim Sabri ve Sarı Vosvos var. Başka bir tarz, başka bir ufuk, bambaşka bir uğraş. Nasıl oldu bu değişim?*

M: Yine bir karar alma aşamasına geldim. "Sadece bir türün yazarı olmak mı, yoksa edebiyatın genel bir işçisi olmak mı," tarzındaki yol ayrımında ikinci seçenek ağır bastı. İlgimi polisiyeden çektim. Tabii yine metinler üretmek istiyorum. Konularım var. Yazılmayı bekliyor. *Muallim Sabri* ve *Sarı Vosvos*, sekizer öyküden oluşan iki öykü kitabı. Sorudaki "başka bir ufuk" ifadesi çok iyi açıklıyor. Edebiyatla uğraşmak bambaşka ufuklara yolculuğa çıkarıyor insanı. Kimisinde gelecek tasarısı, kimisinde toplum eleştirisi, kimisinde insan eleştirisi, kişisinde ise sıkışmışlık var. Bir parça da aşk var. Ama bildiğimiz bir aşk değil.

Aras Gençtürk: *Yayıncı Mete Karagöl günümüz polisiyesini ve polisiye yayıncılığını nasıl değerlendiriyor?*

M: Polisiyenin sadece kurgudan ibaret olmaması gerektiğine inanıyorum. İçinde mutlaka edebi nitelik olmalı. Günümüz polisiye yazarları bunu çok ihmal ediyorlar, ihmal etmeyenler ise çok yüzeysel yapıyor ve bu da hoş durmuyor. İstisnaları var tabii, yine de söyleyebilirim ki Avrupa polisiyesinin seviyesine hiç yakın değiliz ne yazık ki. Muhtemelen yazarlarımızın çok büyük bir kısmı okumadan yazıyor.

Aras Gençtürk: *Okur ve okurun değişimi... Kütüphaneci kimliğinizle bu konuya işin kalbinden bakabileceğinizi söylemek yanlış olmaz. Nasıl değerlendiriyorsunuz? Okuma alışkanlıklarımız, profilimiz değişti mi? Yol kat ediyor muyuz?*

M: Okumalarımız çeşitli çeşitli. Kütüphanede okuyucunun tercihi genellikle edebiyat, felsefe, tarih ve diğer sosyal bilimler arasında dağılıyor. Edebiyat okuyanlar roman okumayı seviyor ve bu da kolay anlaşılabilir türde romanlar oluyor. Mesela polisiye iyi bir seçenek oluyor onlar için. Kırklareli'nde halk kütüphanesini kitap ödünç alma hizmetinde kullanan okur profilinin entelektüel seviyesi yüksek. Bu bakımdan beni tatmin ediyor bu durum. Gördüğüm tablo da okuma alışkanlığımızın iyi bir seviyede olduğu yönünde. Zaten nitelikli okuyan insanların sayısını öyle milyonlarla açıklayamazsınız. Birkaç yüz bine bile varmaz. Hatta altı basamaklı bir sayıyı elde etmek bile zordur.

Aras Gençtürk: *Mahal Edebiyat'ın geniş yelpazesinde suç kurgusu; polisiye, gerilim ve kardeş türleri de var. Hatta bu sadece yayınevi kısmıyla da sınırlı değil, dergi bölümünde de fazlasıyla emek harcanmış içerikler görüyoruz. Bunların fazlalaşacağını söylemek yanlış olmaz sanırım?*

M: Biz tür-edebiyat dergisi değil, genel-edebiyat dergisi olduğumuz için birçok türde eser ve içerik görmek mümkündür elbette. Tür-edebiyat dergisi yönetmek ve devamını getirmek zordur. Sizi tebrik ederim. Bizimki deli işi, sizinki zirdeli işi. (Gülerek.)

Aras Gençtürk: *Sizin masanızda ya da kafanızda olan işleri sormadan geçmek istemem. Mete Karagöl okurlarına bir müjde verecek mi?*

M: Bir novella tasarlıyorum. Yakın zamanda yazmaya başladım. Şu an için içim sıcak bu dosyaya. Bakalım bitince ne hissedeceğim. Zor bir konu seçtim kendime. Öykü yazmaktan daha zor tabii bu. Daha geniş bakıyorsunuz mevzuuya. Öyküde olsa, ya burası ne katkı sağlayacak, deyip değinmezsiniz. Ama novellada, romanda detaylar önemlidir. Daha önce Alpaslan Kaya karakteri için yayımlanmayan bir roman yazmıştım. Ama onun yazımı ile bu çok farklı. İlk diyebilirim bu yüzden.

Yine öykü konularım var. Polisiye bir uzun öykü planlıyorum. Bu sefer olay Kırklareli'nde geçecek. Başrolde yine Başkomiser Alpaslan Kaya olacak.

Dergilerde de yazmaya devam edeceğim. İnceleme veya makale yazmak hoşuma gidiyor. En son Roman Kahramanları dergisine yazmıştım. Mahal'e ve diğer dergilere daha fazla bu türde eser vermek istiyorum. Onun için bol bol okuma yapmak gerekiyor.

Aras Gençtürk: *Son olarak bu sayıda duyurusunu yaptığımız, Mahal Edebiyat ve SUÇÜSTÜ ortaklığıyla hayata geçirdiğimiz yarışmamıza gelelim. Neler söylemek istersiniz?*

M: Beni çok heyecanlandıran bir iş olacak bu. Yarışmaya katılacak arkadaşlarımıza şimdiden başarılar diliyorum. Onlar için iyi bir fırsat olacak. İyi bir jürinin karşısına çıkacaklar. Bu zamanda ilk roman dosyasını okutmak isteyenler hiç bu kadar şanslı olmamıştı. Bunun kıymetini bilsinler.

suçüstü

“Yeni bağımlılığımız”

www.sucustu.net

‘İNTİKAM DEDİĞİN GERÇEKLEŞMEYEN ADALETİN BAŞLATTIĞI BİR YANGINDIR.’

11.15, Şeyma Başer Eroğlu’nun 2023 yılında Epona/Lektör Yayınları’ndan çıkan 229 sayfalık ilk polisiye kitabı.

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu olan yazarımız öğretmen olarak çalışmakta. Başer’in ilk kitabı **“Huzurun Tarifi Yok”** ise 2020 yılında aynı yayınevi tarafından çıkarılmış.

Öncelikle, 11.15’in gerçek bir hikâyeden alındığını belirtmeliyim. Karşımızda, klasik “Katil kim?” polisiyelerinden birisi yok. Kitap, yürüyüşe çıkartılmış bir köpeğin Ülkü İşgörür’ün evinin bahçesinde kesik el bulmasıyla başlıyor. Yakalanan katilimiz sorgu odasında işlediği cinayetleri ayrıntıları ile anlatırken, kendisini sorgulayan polisler karşı hem bir manipülasyon ustası olarak konumlanıyor hem de sayfalar ilerledikçe görüyoruz ki, kendi haklılığına sonuna kadar inanıyor.

Peki kimdir bu Ülkü İşgörür? Göç Dairesi’nde çalışan, bir polis olan eşi zamanında kaza kurşunu ile öldürülmüş dünyaya son derece duyarlı, adaletli, sevgi görmememiş ve çok kızgın...

Günümüzden manzaralarla oluşturulan roman, başta Ülkü’nün sonra hepimizin haklı sesi oluyor. Suç, intikam, en çok da adalet kavramının farklı bir dille anlatıldığı sıra dışı bir polisiye.

Üslup ve dil kullanımına gelecek olursak yazar, edebiyat mezunu olmanın hakkını sonuna kadar veriyor. Başer kelimelerle dans ederken okuyucuya onun bu dansını hayranlıkla izlemek kalıyor.

‘DOĞRULAR İYİ KULLANILDIĞINDA ETKİLİ BİR SİLAHTIR.’

Ben, kitabın sonundan sanki devamı gelecekmiş gibi bir izlenime kapıldım. Sanki Ülkü İşgörür’ün bize vereceği dersleri, anlatacak duyguları daha bitmedi.

Bu arada sadece bu yazıda yer verdiklerim haricinde, alıntı olarak yazılabilecek o kadar çok cümle var ki... Okurken, sevdiği cümlelerin altını çizen okuyucular için bir de uyarı: Yanınızda mutlaka yedek kalem bulundurun!

‘BİRİSİNİN ÖLÜMÜNE ÜZÜLMEK BİLE ONUN İÇİN BAŞKA BİR ÖLÜM DÜŞLEDİĞİMİZDENDİR.’

Allahım ben ne yaptım?

"Nefes alıyor mu?"

"Bilmiyorum, anlamıyorum!"

Rabbim ne olur! Allahım ne olur... Yalvarırım... Her şeyi yaparım.

"Almıyor."

Al- Allahım? Gerçek olamaz bu...

"Dur! NEREYE GİDİYORSUN?"

Kaçıyorum. Ağzımda biriken kusmuğumla koşuyorum. Az önce birinin canını aldım. Ben katil oldum!

"GİTME!"

Evet, onları dinle Yavuz. Kaçma! Durdur yerden kesilen ayaklarını. Koşma. İsteyerek olmadı sonuçta, her şeyi açıklayabilirsin. Sen kendini savundun. Hiçbir şey için geç değil. Birazdan polis gelir. O şerefsizin... Yerde yatan keşin başına eğilen çift ambulans da çağırıştır hem. Düzelebilir. Yeter ki suçlu görünme. Dön işte!

Yapamıyorum ama. Durduramıyorum kendimi. Kaçmak istiyorum sadece. Buradan olabileceği uzaklaşmak. Beşiktaş'ı oldum olası sevmezdim zaten. Bir an önce son vapura yetişmeliyim. Kadıköy'e, evime varmalıyım.

Evim olmayacak artık! Rahat uyuyacağım bir yatağım olmayacak. İçeri tıkaçlar beni, bir daha çıkamayacağım.

Ağlıyorum. Hem koşuyorum hem de hüngür hüngür ağlıyorum. Hayatımın bitmiş olabileceği gerçeğini kabul etmek istemiyorum. Böyle olmamalıydı. Bu benim başıma gelmemeliydi.

Mecalim kalmayınca duruyorum. Ayaklarım daha dayanırdı; ama nefes alamıyorum. Dalağım mı yoksa başka bir yerim mi bilmiyorum, bir şeyim şişti işte.

Allahım ne yapacağım? Nereye kadar kaçacağım? Eve mi gideceğim? Gelecekler... geldiklerinde ne diyeceğim?

Girişine oturduğum apartmanın sokağı sessiz, kimsecikler yok. Hafta içi, hava soğuk. Ağzımdan çıkan duman ve ben varız sadece. Gözlerime dolan yaşlardan karşı kaldırmı seçemez oluyorum; zaten gerek de yok. Kafamın içindeki görüntü bana yetiyor. Dalıyorum.

Yarım saat kadar öncesi, arkadaşımın evinden çıkıyorum. Kafam bozuk, kafam güzel, mutsuzum, işsizim, bir baltaya sap değilim. Kafamı önüme eğmek için yeterince sebebim var. Öyle de yapıyorum. Neredeyse parmak uçlarıma bakarak yürüyorum. Ayaklarım buluyor yönümü. Bu yolları daha önce defalarca yürüdüm. Önümü görmeme gerek yok.

Üç sokak geçmişim, hâlâ yere bakıyorum. Arada bir kafamı kaldırdığımda hiçbir şey görmüyorum çünkü. Her yer sessiz. Binaların ışıkları yanıyor, insanlar evlerinde... büyük ihtimal sevdikleriyle. Bense yalnızım. Arkadaşım bildiğim adam bile sevgilisi geleceği için erken postalamış beni. Neden önüme bakayım? Baksam ne göreceğim? Bari eskimiş, ucu delinmek üzere olan, iki buçuk sene önce aldığım ayakkabılarıma bakayım da biraz daha kendime acıyayım. Kaderime söveyim.

Derken... birine çarpıyorum. Öyle bir çarpıyorum ki hem de tam son köşeyi dönerken. Çenem adamın yüzüne, göğsüm sağ omuz başına çarpıyor. Ben sendeliyorum, o düşüyor.

"Çok," Soğuk ve şok bir anda ayıltıyor beni. "Çok, çok özür dilerim."

İşsizim, bir baltaya sap değilim, yalnızım ve alkollüyüm ama ayı değilim. Elimi uzatıyorum adamı yerden kaldırmak için. Genç biri, üstü başı bir tuhaf. "Gel dostum," Kolundan tuttuğum an eliyle yüzümü itiyor. Avuç içinden alkolümsü, keskin bir koku geliyor burnuma. "Yardım edecektim!"

"Senin ben ananın mezarını..."

Öyle sakinim ki. Ayakta duramıyor çünkü. Kalkmaya çalıştıkça düşüyor. Küfürleri ardı ardına sıralıyor ama bir tehdit değil benim için. Sadece hayatın sillesini çok daha garip şekillerde yemiş garibanın biri. Akli başında değil. Akli en son ne zaman başında oldu acaba?

"Çocuğunu karını..."

Sesi yükseliyor ama. Böyle olunca kafamı kaldırıyorum. Karşı binaların dibinden yürüyen bir çift bize bakıyor. Yaşıtlım gibi gözükken çocukla göz göze geliyoruz, duruyor. Sevgilisi çekiştiriyor 'hadi yürü, gidelim' der gibi.

"Boş ver kardeşim," diyor çocuk bana.

Çocuğa başımla eyvallah çekiyorum. O söylemese de ben boş vereceğim zaten. Boş vermem gerektiğini çok acı tecrübe ettim ben. Anama edilen küfürleri duymazdan gelmeyi, nefsimi hâkim olmayı öyle öğrendim. Hayatım boyu en gurur duyduğum şeyi, lisansımı kaybettim bu yüzden. Bir gün boş vermedim, birine haddini bildirdim. O günden sonra böyle oldum, yaşam amacım elimden alınınca bir aylağa dönüştüm.

Arkama bile bakmayacağım. Sövecek edecek, sonra düştüğüm yerde uyuyakalacak. Ben öyle düşünüyorum en azından. Hata ediyorum. Duymazsın, çeker gidersin; ama niye gardını düşürsün?

"Birader dikkat et!"

Yalpalayarak geliyor bana doğru. Kafamın içindeki sesleri susturmaya çalışırken arkamda doğrulduğunu duymamışım. Elinde bir şey var...

"AYHAN POLİSİ ARA!"

Çocuğun sevgilisi yüzümden akan kanı görünce bağıyor. Çocuk bana yardım mı etsin, polisi mi arasın arada kalmış.

"Gel lan buraya oros..."

Elindeki sustalıyı bu sefer karnıma doğru saplamaya çalışıyor. Büyük ihtimal ilkinde de yüzümü çizmeyi hedeflememişti. Üstüme çullanırken bıçağın ucu oraya denk gelmişti sadece.

"Kardeşim!" Sesim gür çıkıyor. Sinirli olmadığımı yemin edebilirim; daha çok paniklemiş gibiyim. Durmayacak çünkü belli. Uçuyor... Aramızda olmadığı, mantıklı düşünemediği çok aşikâr. "Bak sana zarar vermek istemiyorum."

Bir hamle daha. Sonra biri daha... Geri geri adımlar atarken yarım bir daire çizmişim, sırtım şimdi çocukla sevgilisine dönük. Kendimi çaresiz hissetmeye başlıyorum. Senelerce eğitimini aldığım gibi kollarımı da yüzüme siper etmişim. Reflekslerim beni yönetmeye başlamış... daha fazla zorlamasın istiyorum. Kontrolü iyiden iyiye reflekslerime vermek istemiyorum. O zaman ne olacağını biliyorum çünkü.

En sonunda, ben daha fazla dayanamayıp itince düşürüyör bıçağı; ama öncesinde koluma bir çizik atıyor. Yumruğum herifin çenesine inmeyi o kadar çok istiyor ki zor tutuyorum onu. Tek hamlede biter, biliyorum. "Kardeşim bak dur," diye yinelıyorum. "Bak şikâyetçi olacağım senden, yaraladın beni. Kendine gel artık!"

Durmuyor. Çocuktan ve kızdan tarafa düşen bıçağını alıyor ve yeniden üzerime geliyor... Gelme! Yapma! "Yedi sülaleni..."

En nihayetinde korktuğum oluyor. Yatay bir çizgide, yüz hizamda salladığı bıçağı eğilerek savuşturuyorum... sonrası... sonrası eğitimim, senelerim, amacım, gayem.

Tek yumruk, çene altına. Daha o saniye kararıyor gözleri. Düşüyor.

"A- Ayhan... kan bu Ayhan!"

Nutkum tutulmuş. Kaşlarımı çatmış bakıyorum. Kaldırımı mı vurdu kafasını gerçekten? Nasıl denk geldi?

"Ayhan çok kaniyor, bir şey yapalım, ambulansı arayalım!"

"Çekil."

Çocuk sevgilisinden kurtulup önümde eğiliyor. Adamın burnuna götürüyor parmaklarını.

"Nefes alıyor mu?" diye soruyor kız.

"Bilmiyorum, anlamıyorum!"

Siren sesleri. Polis daha yeni geliyor, her şey bittikten sonra. Hayatım onlar gelene kadar kaydı bile...

Gözyaşlarım yüzümde kurumuş resmen, yüzüm buz tutmuş. Kendimde olmama rağmen ayağa kalkacak kadar güçlü hissetmiyorum. Az önce hayatım bitti benim. Birini öldürdüm.

Belki bir şeyler başarmış değildim. Kimse tarafından adam gibi sevilmiyordum; yine de yaşıyordum. Özgürdüm. Sıkılabılırdım. Kırımı geciktirdiğim için ev sahibimle tartışabilirdim. Aptal televizyon programlarına ve reklamlarına sövebilirdim. Yaşıyordum... öyle ya da böyle bir hayatım vardı.

Çaresizim.

Allah'ım neden geldi bu başıma? Kurtulur muyum? Nefsi müdafaa derler mi adına? O çocukla kız lehimde şahitlik yaparlar mı? Bir daha gökyüzünü -hür irademle- görebilir miyim?

Ayaklarım boşalıyor resmen. Özgürlüğümün, hayatımın elimden alınacak olmasıyla dehşete düşüyorum. Nefes alamıyorum. Haykırmak istiyorum. Biraz daha ağlamak istiyorum.

Siren sesleri git gide yaklaşıyor... ve ben ölümü düşlüyorum.

TOZPEMBE SUÇ FİLMLERİNİN AUTEUR YÖNETMENİ: SOFIA COPPOLA

Sofia Coppola, kendine özgü tarzı ve çoğu filminde tekrar eden imzaları ile auteur (yaratıcı-yönetmen) teorisinin en çarpıcı figürlerinden. Film dünyasındaki çoğu auteur yönetmen gibi filmlerine subjektif vizyonunu yansıtıyor. Coppola, kişisel sinematografik “damgalarının” etkisiyle kimliğini filmlerinde görünür kılmayı tercih ediyor. Ünlü film eleştirmeni André Bazin’in de belirttiği gibi yönetmenin imzası haline gelen bu teknik ve stiller yönetmenin çoğu filminde daima yer alır ve hatta zamanla gelişim gösterir. Coppola’nın filmlerinde bu gelişimin ve istikrarın sinematografik olarak nasıl yansıdığını *Bakir İntiharlar* filmi özelinde ele alacağım. Jeffrey Eugenides’in aynı adlı eserinden ekrana uyarlanan *Bakir İntiharlar*, muhafazakâr bir ailede büyüyen Lisbon kız kardeşlerinin ergenlik sorunlarını tasvir eden bir gençlik filmi olarak değerlendirilebilir. Fakat her karede yönetmenin kendi yorumu ile bir “coming of age” filmi nasıl suç ve gerilim türüne dönüştürdüğünü görmek mümkün.

Coppola’nın filmlerinde kullanılan görsel teknikler aracılığıyla yönetmenin daima ben buradayım dediğini hissetmek kaçınılmaz. Zira Andrew Sarris’e göre de yönetmenlerin işlerinde tekrar eden görsel teknik stillerini kullanmaları kendi imzalarını oluşturmalarına olanak sağlar. Coppola özellikle mizansen kurgularında benzer unsurları kullanmaktan kaçınmaz. Gelin, *Bakir İntiharlar* filmi ekseninde Coppola’nın diğer filmlerinde de görülen stilistik imzalarını inceleyelim.

Coppola hemen hemen her filminde renk paletini özgün bir imza oluşturmak için kullanır. Genelde yumuşak pastel tonlardan oluşan bir renk skalasını tercih ederek “rüya” ya da “gerçek ile hayal arasında- uyanıklık ile uyku arasında” bir atmosfer yaratmayı amaçlar. Yumuşak renkler ve pastel tonların yanı sıra, doğal ışıklandırma ile karakterlerin içinde bulunduğu halüsinatif atmosferi güçlendirir. Coppola’nın sahnelerde kullandığı ışıklandırma ve renk spektrumu oldukça hafif, güneş ışığının kamerada yarattığı puslu bir yansımadan ibaret denilebilir.

Sahne 1

Sahne 2

Sahne 3

Bakir İntiharlar (Sahne 1), *Kadın Affetmez* (Sahne 2) ve *Marie Antoinette* (Sahne 3) sahnelerini göz önünde bulundurarak, Coppola’nın ışıklandırma tekniği ve renklendirme açısından görsel bir süreklilik yarattığını görebiliriz. Pastel renkler ve yumuşak-doğal ışıklandırma ile filmlerine rüya gibi bir atmosfer veriyor, bu da Coppola filmlerinin ayırt edici bir özelliği haline bürünüyor. Sofia’nın ilk uzun metrajlı filmi *Bakir İntiharlar*’da bilhassa gerçeklikten tamamen uzaklaşmış genç kızlar görüyoruz. Coppola’nın da uzun sahnelerinin ve yavaş çekimde verilen yakın çekimlerinin bir araya gelmesiyle gerçek dünyadan kopukluk hissi perçinleşiyor. Teknik detaylar, asgari seviyede tutulan diyalogların yarattığı boşlukları doldurduğu için aslında güzel bir halüsinasyon içinde hissediyoruz.

Coppola sinematografi ve görsel özellikleri karakterlerin içsel durumlarını ifade etmenin bir yolu olarak kullanmayı tercih ediyor, bunda fotoğrafçılık eğitimi almasının etkisi mutlaka var. Mizansenin oluşturan özellikleri, kostüm, ışıklandırma ve detaylı sahne düzenlemesi gibi unsurları, karakterlerin yaşadığı zihinsel mücadeleyi betimlemek için ustaca kullanıyor. Örneğin, Sahne 1, Sahne 2 ve Sahne 3’teki kareler, farklı filmlerden olmalarına rağmen mizansen açısından bariz ortak özellikler taşıyor. Karakterlerin giysileri benzer renklere sahip, üstelik yönetmenin doğal ışıkla oluşturduğu sepya lens tercihi de bu benzerliğin altını çiziyor. Özellikle Sahne 1 ve Sahne 3’te, Coppola’nın ışık kaynağı olarak güneşi nasıl kullandığını görebiliyoruz.

Ayrıca, oyuncu kadrosu, Coppola'nın "rüya" dünyasını yaratmada büyük bir rol oynuyor, çünkü çoğunlukla hikâyelerini kadın baş karakterlerle anlatır. Bu karakterlerin masum ve kırılgan görünümlü sarışın kadınlardan oluşması tesadüf değil. Kirsten Dunst ile Marie Antoinette, Bakir İntiharlar ve Kandırılmış; Ella Fanning ile Başka Bir Yerde ve Kadın Affetmez filmlerinde çalışmasının tek sebebi oyunculukları değil elbette. Coppola'nın evrenindeki idealize kadın tipolojisine görsel olarak uygunlukları da önemli bir etken.

Coppola benzer duyguları farklı filmlerinde aktarmak için belirli kamera açıları, çekim ölçekleri ve ışıklandırma tekniklerinden yardım alıyor. Örneğin, küvette uzanan kadın baş karakterler çoğu filmde karşımıza çıkıyor. Küvetteki kadın figürü farklı bağlamlarda farklı karakterler tarafından tasvir edilmesine rağmen, benzer ifade ve duyguları uyandıran bir imza olarak görülebilir. Küvette tasvir edilen kadın, karakterin kırılganlığını simgeler. Michelle Spencer'ın küvet sahneleri üzerine yorumu da değinmeye değer. "Karakterin duygularına görsel bir gönderme yapmanın en ideali küvet sahneleridir. Bu çekimlerin samimi ortamı, karakterlerin içsel iyilik hallerinin kırılganlığına dair farkındalığımızı artırır. Kameranin bakış açısı da önemlidir, çünkü karakterlere yukarıdan bakarız. Burada, Chloe'nin *Lick the Star*'da hap alıp küvette girip intihara teşebbüs etme anını görüyoruz. *Bakir İntiharlar*'da on üç yaşındaki Cecilia Lisbon'un benzer bir intihar girişimi sahnesi var. Marie Antoinette'te, kraliçenin yavaş yavaş azalan popülaritesi ve aile sıkıntıları, onu küvetin içine iter."

Sahne 4

Sahne 5

Sahne 6

Bu küvet sahneleri, karakterlerin intiharla ölüme sürüklendiği umutsuzluklarını vurguluyor. Dahası, bu sahnelerde karakterler karenin altında yer aldığı için duygusal zayıflıklarını ve zihinsel kırılganlıklarını görebiliyoruz. Ayrıca, yüksek açıdan çekim yapılmasıyla izleyici karakterler üzerinde hakimiyet kuruyor. Bu da karakterin savunmasızlığını ve duygusal çıplaklığını vurguluyor. Cecilia'nın (Hanna R. Hall) bir küvette intihara teşebbüs ettiği sahnede, izleyici karakterin üzerinde hakimiyet kurarak onun uyuşuk ve soğuk yüz ifadesini doğrudan gözlemleyebilir.

Masumiyet ve saflığı simgeleyen beyaz elbisesi ve kana bulanmış su belirgin bir tezat oluşturarak Hz. İsa'nın kanına gönderme yapar. Özetle bu sahneyi Cecilia'nın vaftizi olarak görebiliriz. Diğer yandan, bu sahnenin karakteristik özellikleri Sahne 4 ve 5'te görüldüğü gibi Coppola'nın diğer filmlerinde de mevcut. *Lick the Star*'da Chloe (Audrey Heaven) (Sahne 4) ve *Marie Antoinette*'te Marie (Kirsten Dunst) (Sahne 5), *Bakir İntiharlar* Cecilia (Sahne 6) gibi beyaz elbiseler içinde ve bu çekimlerin hepsi, auteur'ün sinematografik olarak tasarlanmış tarzını işaret eden, yüksek açıdan alınan çekimler.

Sahne 7

Sahne 8

Lux, Trip Fontaine (Josh Hartnett) ile ilişkisi nedeniyle ebeveynleri tarafından cezalandırılırken (Sahne 7), Charlotte, dilsel bağlamda ve anlayış açısından yabancı bir ülkede zorluk çekiyor (Sahne 8). Farklı durumlarda, farklı geçmişlere sahip olmalarına rağmen, aynı fiziksel ve duygusal tutsaklığı yaşıyorlar. Dahası, deneyimlerinin benzerliği, sinematografik olarak birbirini yansıtan paralel çekimlerle vurgulanmış. İki çekim arasındaki görsel benzerlikler (Sahne 9 ve Sahne10) sayesinde Coppola'nın karakteristik imzası fark edilebiliyor. Örneğin bu sahnelerde kullanılan renk paletleri neredeyse aynı, çünkü mizansende buz mavisi, kül grisi ve soluk yeşil gibi donuk renkler hâkim. Coppola, bu renkleri karakterlerin melankolik ve tutsaklık durumlarını betimlemek için kullanmış. Renk ve ışıklandırma paralelliklerinin yanı sıra, Lux ve Charlotte fiziksel görünüm açısından da benzerlikler taşıyor: iki sarışın kadın, gri tonlarında bir gömlek giyiyor. Hatta duruşları ve beden dilleri bile birbirini yansıtıyor; duruşları, savunmasızlıklarını ve yalnızlıklarını gösteren bir cenin pozisyonu olarak görülebilir.

Sahne 9

Sahne 10

Sahne 11

Coppola'nın filmlerindeki bir başka çarpıcı motif araba yolculuğu sahneleri. Karakterlerin özgürlük kavramına sınırlı erişimini tasvir bu sahnelerde arabalar, karakterleri hapseden altın kafesler olarak temsil ediliyor denilebilir. Coppola, karakterlerin hayatlarındaki değişime adaptasyon süreçlerini ifade etmek için araba yolculuğu sahnelerini sinematografik bir imza olarak kullanıyor. Örneğin, *Marie Antoinette*'te Marie, Viyana'dan Fransa'ya bir arabayla gider (Sahne 9) ve bu yolculuk sahnesi, yaşadığı değişim ve geçiş sürecinin bir dışavurumu. Hem fiziksel olarak bilinmeyen bir geleceğe taşınan bir arabada hapsedilmiş hem de duygusal olarak kapana kısılmıştır, çünkü sadece siyasi nedenlerle bir yabancıyla evlenmeye mahkûmdur. Duyguları ile bağı koparılmıştır. Benzer şekilde, *Bir Konuşabilse*'de Charlotte'un Tokyo gibi yabancı bir metropoldeki tutsaklığını dile getiren bu sahnede bir takside olduğunu görüyoruz. (Sahne 11). Coppola'nın bu imzası *Bakir İntiharlar*'da da yer alıyor. Lux'u, Trip ile yaşadığı travmatik cinsel deneyimden sonra eve giderken bir takside görüyoruz (Sahne 10). Coppola'nın diğer araba sahnelerinde olduğu gibi, bu sahne de onun duygusal tutsaklığının yanı sıra hayatın dramatik ve zalimce değişen koşullarına karşı savunmasızlığını sergiler. Diğer bir deyişle, Lux, yaşadığı koşullar tarafından kapana kısılmıştır ve arabayla taşındığı gibi bu koşullara karşı direnme yeteneğine sahip değildir. Sonuç olarak, Coppola'nın araba sahnelerini, karakterlerin zihinsel ve fiziksel tutsaklığını vurgulayan bir anlatım tekniği olarak kullandığını görebiliyoruz.

Coppola'nın filmleri yalnızlık, izolasyon, ergenlik ve büyüyen kadınlık gibi temalar etrafında örülür. Bu temalar, Coppola filmlerinin tekrar eden odak noktaları haline gelir. Coppola'nın bir auteur olarak tematik sürekliliğinin bir yansıması şeklinde, *Bakir İntiharlar* boyunca büyüme temasına odaklandığını görüyoruz. Bu anlamda, *Bakir İntiharlar*, gençlik filmi türünün çeşitli ortak özelliklerini içeriyor. Catherine Driscoll, gençlik filmlerinin şablonlarını tanımlarken, "Gençlik filmi, ergenler ve genç yetişkinler için özel ilgi alanlarına dayanan bir film türüdür. Bu tür ilgi alanlarına ergenlik, uyum sağlamaya çalışma, zorbalık, akran baskısı, ilk aşk, ergen isyanı, ebeveynlerle çatışma, ergen kaygısı veya yabancılaşma gibi konular dahildir." diye bahsediyor. Benzer şekilde, *Bakir İntiharlar*, Lisbon kız kardeşlerinin büyüme mücadelesini anlatıyor. Ancak, sıkı bir muhafazakâr ailede yaşamak, kızların sosyal hayattan ve akranlarından yabancılaşmalarına neden oluyor ve film, kız kardeşler ile ebeveynleri arasındaki çatışma ekseninde şekilleniyor. Fakat bu kızlar seslerini duyurma çabasındadırlar. Örneğin, Bayan Lisbon (Kathleen Turner) ve Bay Lisbon (James Woods), kızlarını akranları arasındaki tehlikelerden uzak tutmaya çalışsalar da zaman geçtikçe, özellikle karşı cinsle ilişkilerden daha fazla izole olurlar. Bununla birlikte, ebeveynlerinin aşırı koruyucu tutumuna isyan olarak, Cecilia intihara teşebbüs eder. Bu bir yardım çağrısı olarak görülebilir.

Kız kardeşler, karşı cinsin üyeleriyle sıradan bir ilişkide dahi bulunamazlar. Öte yandan, Coppola'nın bu sancılı büyüme sürecini sunma tekniği hakkında Fiona Handyside, "Coppola'nın filmleri, kız olarak büyümenin ne denli zor olduğunu bilinçli olarak ele alır ve feminenliği reddetmek yerine kucaklayan kadınsı öznenin ifadesi için yeni alanlar yaratmaya çalışır." şeklinde ifade ediyor.

Cecilia'nın intihar sahnesinin metinselliği, ebeveynlerinin kısıtlamaları ve despotik tutumları altında kimliğini keşfetme sorunları yaşayan bir genç kızın kaotik ve umutsuz zihniyetini tasvir eder. Neticesinde "coming-of-age" olarak tabir edebileceğimiz bir gençlik filmi suç ve gerilim türü haline getirebilecek özgün yönetmenlerden biri Sofia Coppola. Üstelik bunu yaparken masalsı ve rüya alemi havasında mizansenler yaratmaktan da kaçınmıyor.

Kaynakça

- Brand, Billie. "Unpacking the Hyper-Feminine, Dream-like Lens of Sofia Coppola." I, VICE, 30 June 2017, [d.vice.com/en_uk/article/zmndqe/sofia-coppola-the-beguiled-the-virgin-suicides](https://www.vice.com/en_uk/article/zmndqe/sofia-coppola-the-beguiled-the-virgin-suicides).
- Driscoll, Catherine. Teen Film: A Critical Introduction. Berg Publishers, 2011.
- Grant, Barry Keith. Auteurs and Authorship: A Film Reader. Blackwell Pub., 2008.
- Handyside, Fiona. Sofia Coppola: A Cinema of Girlhood. I.B. Tauris & Co. Ltd, 2017.
- Sarris, A. (1962). Notes on The Auteur Theory in 1962. 1st ed. [ebook] New York. Available at: http://alexwinter.com/media/pdfs/andrew_sarris_notes_on_the-auteur_theory_in_1962.pdf [Erişim Tarihi 01 Temmuz. 2024].
- Spencer, Michelle. "Three Visual Patterns in Sofia Coppola's Films." Indiana University Cinema, 1 June 2017, blogs.iu.edu/aplaceforfilm/2017/06/01/three-visual-patterns-in-sofia-coppola-films.

Filmografi

- Lick the Star (Dir. Sofia Coppola, USA, 1998)
- Lost in Translation (Dir. Sofia Coppola, USA- Japan, 2003)
- Marie Antoinette (Dir. Sofia Coppola, USA- France, 2006)
- Somewhere (Dir. Sofia Coppola, USA, 2010)
- The Beguiled (Dir. Sofia Coppola, USA, 2017)
- The Virgin Suicides (Dir. Sofia Coppola, USA, 1999)

I

Demir Ağaç Levent'in bugün son günü. Hikâyesini onun ağzından dinlemek istesek de mütevazı mizacı kendinden bahsetmesine izin vermedi, ısrar da edemedik. Emekliye ayrıldığı bugün arkasına yaslansın, onun ilham verici yaşamını ben anlatayım.

Çoğunuz gibi o da bu ofisin kapısından stajyer olarak, yedi sene evvel, 2108 yılında girmiş. İlk yılı pek parlak değilmiş. Bir sonraki yıl salgın başladığında, kaderi değişmiş. Çalışanlar hastalıklarından dolayı ofise gelemeyince, kendini biriken işler okyanusunda bulmuş. İstanbul'a giriş çıkış kapatılınca uzun süre yeni gelen olmamış. O dönem için "Ofis, evim oldu." der. Gece gündüz dinlenmeden çalışmış. Salgının pandemiye dönüşümünü izlerken, karantina algoritmasını geliştiren ekibin bir parçası olmanın gururuyla rahatlamış.

Ofisteki çalışan sayısı azalınca, hastalığın yirmi beş yaş altındakilere bulaşmadığı anlaşıldı. İstanbul'a ülkenin dört bir yanından gençler geldi. Sanayi durdu, ülke batmanın eşliğindeydi. Bu gençler, devletin kurduğu yazılım geliştirme ofislerinde çalışıp üreterek ülkenin ihtiyacı olan döviz karşılardılar. Bizler ofise yeni çalışanlar olarak geldik ve bayrağı sağ kalan bir avuç kişiden devraldık. Sadece Levent bizi yetiştirebilecek güçteydi. Geri kalanlar da kısa süre sonra hastalandı. İstanbul karantinasının mimarlarından sadece Levent kalmıştı.

Levent'e Demir Ağaç denmesinin nedenini merak ediyorsunuzdur. Bu lakabı ortaya atan benim. Eski Türk inanışında, dünyayı öte-âleme bağlayan, gövdesine bir çivi sokulamayacak kadar sağlam bir ağaçtan bahsediyorum.

Levent'in azmi ve direnci, geçmiş ile aramızda köprü kurmasaydı, bulunduğunuz bu yer, T.C. İhsan Sıtkı Yener Yazılım Geliştirme Ofisi, Türkiye'nin en çok yazılım üreten ve ihracat şampiyonu devlet kurumu olamazdı. Şu an burada, İstanbul'un en ilham verici görüntüsüne bakarak çalışıyoruz. Covid-109'a neden olan o Çin gemisi her güne başlarken bizi selamlıyor. Annelerimizi, babalarımızı, dedelerimizi bizden çalan bu canavara bir yaz günü dalmış, uzun uzun bakıyordum. Yanıma Levent Hoca geldi ve omzuma vurup: "Fiyatta anlaşsaksana satayım?" dedi. Ona "Olur. Teslimatı denizin dibine yapabiliyor musunuz?" dedim. "Olmuş bil." dedi.

İlham kaynağımız Levent'i ve diğer kahramanların anısını yaşatmak için, yıllar önce salgının yıldönümünde bahçeye bir demir ağaç diktik.

Onun isteği üzerine herkes peşinden koştuğu hayali bir kâğıda yazıp ağacın dallarına asacak. Rüzgâr bu belayı başımızdan götüremeyecek belki ama hayallerimizin bizi duyacağı kadar uzaklara taşıyabilir.

"Çok yaşa Demir Ağaç! Sabrın ve birleştiriciliğin için sana hep minnettar kalacağız."

Uzun süre alkışlanan Levent, başıyla selamladığı çalışma arkadaşlarına son bir kez kadeh kaldırmış, yerine oturmuş, bilgisayar başında çalışıyordu. Hilmi, klavyesine uzanıp ctrl-alt-delete tuşlarına aynı anda bastı: "Süre doldu. Kalemli bırakma vakti. Gel son bir toplantı yapalım."

İkisi birlikte, ofisin büyük toplantı odası "Aldebaran"a geçtiler. Hilmi baş koltuğa geçerken Levent sanki biraz sonra sunum yapacak gibi perdenin yanında duvara dayanmıştı. "Hayallerini anlatmak için o tahta kalemli ihtiyacı olduğunu sanmıyorum." dedi Hilmi. Levent elindeki kalemli bıraktı ama yerinden ayrılmadı.

"Hayallerimi burada bırakıp doğduğum yere dönmek zorundayım. Orada beni bekleyen bir şey yok. Ama burada kalabilseydim, İstanbul'un hatta Türkiye'nin kaderini değiştirebilirdim. Sen... hâlâ bunu yapabilirsin."

"Bana verdiğin yapay zekâ modelini inceledim. Varyantlar için önerdiğin çözüm, beni heyecanlandırdı."

Levent, Hilmi'nin yanındaki sandalyeyi çekip oturdu. "Benden sonra modeli geliştirmeye devam edecek misin? Bunu senden başkasından isteyemem."

Hilmi ayağa kalktı: "Levent diyelim modeli tamamladık ve başımızdakileri aşma geliştirme sürecine ikna ettik. İstanbul'a artık 25 yaşından büyükler gelebilecek. Bunun çözümü olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Anneni, babanı özlemedin mi?"

"Lütfen Levent, artık beynimin içine girmeye çalışma. Burada yaptığımız işlerin senin benim kişisel ihtiyaçlarımızdan çok daha büyük olduğunu biliyorsun."

"Özlem senin motivasyonun. Asıl amaç senden benden çok daha yüce. Normalleşmek! Eskiden olduğu gibi toplumun hafızasını insanların taşıması, makinelerin değil. Konuşmaktan anladığım aynı duyguları paylaşıyoruz."

"Sizler öncülerdiniz ama artık görevinizi daha güvenilir olanlara teslim etme zamanı gelmedi mi? Yanlış anlama lütfen. Hem nesi varmış makinelerin? Bizi pandemi çukurundan, yok olmaktan makineler çıkarmadı mı?"

II

Onlar olmasaydı, onların bizi yönlendirdiği bir dünyada yaşamasaydık, hangi yaşlı-senin deyiminle tecrübeli- doğru hesaplamayı yapıp karantinanın nereye çekilmesi gerektiğini bilip milyonlarca hayatı kurtaracaktı?”

“O makineleri kimin eğittiğini sanıyorsun?”

“Yapma! Sen de biliyorsun artık eğitilmelerine ihtiyaç yok. Önümüzdeki bin yıl boyunca her türlü hastalığı tahmin edebilir, alacakları kararlarla bizi topluca yok olmaktan kurtarabilirler.”

“Beş yıl önce ölen akvaryum ziyaretçilerinin ailelerine söyle sen bunu. Soyu tükenen bir su canlısı için tüm park sular altında kaldı.”

“Bu bir kazaydı.”

“Kayıt günlüklerini inceledik. Parkı yöneten yapay zekâ, karar verirken insan türü yok olma riski altında olmadığı için birkaç yüzünün gözden çıkarılabilir olduğunu hesaplamıştı. Bu algoritmayı onlara biz öğretmedik. Biz karışabilseydik, şimdi yaşıyor olurlardı.”

Hilmi sunum perdesinin yanında duruyordu. “Yaşlıların hiç mi hataları olmuyordu? Onların kötü kararları yüzünden neredeyse ülkenin sonu gelmedi mi? Ekonomimiz çöktü. Ülkeyi yeniden biz gençler ayağa kaldırdık ve onlarca yazılımı ihraç edip para getirdik. Bunu makinelerle birlikte başardık.”

Levent cebinden çıkardığı tespihi Hilmi’ye göstererek: “Beni bu tespihle hatırlayacaksınız. Dedem verdi: “Dinle, öğren, sabret, öğret.” dedi. Yazılım geliştirmeyi burada öğrenmiş olabilirim ama problem çözmeyi dedeme tarlada yardım ederken öğrendim. Benden sonra gelenlerin eğitimini makinelerle mi bırakacaksınız?”

Hilmi tahta kalemle büyük harflerle “Nefsinin öğretmeni, vicdanının öğrencisi ol!” yazdı. “Platon’un bu sözünü sen söylemiştin bana.” dedi. Kısa bir sessizliğin ardından odanın kapısı açıldı.

“Sizin olduğunuzu görmedik. Kusura bakmayın.”

“Gelin, gelin. Biz de çıkıyorduk.” dedi Hilmi kalkarken, Levent de peşinden kalktı. Birlikte turnikelerin olduğu çıkışa kadar sohbet ederek vardılar.

“Bir ayrılış hediyesi bile veremiyor olmak üzücü. Bizi unutma olur mu?”

“Hep aklımda ve kalbimde olacaksınız. Bir gün televizyonda sizin haberinizle gurur duyacağım. Artık onların kaptanı sensin, gemiyi doğru limana ulaştıracağına eminim. Bu arada, nasıl olsa yanımda götürmem, ajandamı almanı istiyorum. Tabletin büyüüne kapılıp dolma kalemle yazmayı ihmal etme.”

“Bak o konuda itirazım yok.” dedi Hilmi. Son kez birbirlerine gülümseyip ayrıldılar. Hilmi ajandanın ilk sayfasını çevirdi: “Havanın değiştiğini haber veren genç uzuvlar değildir, bunu ewela ihtiyar kemikler sezerler. – Friedrich Hegel”

“Baba lütfen başka bir şey aç.” dedi Tuna. Kavurucu temmuz güneşini engellemek için tişörtünü çıkarıp cama sıkıştırmıştı. Çıplak teni koltuğun kumaş kaplamasına değdikçe yanıyordu.

“Senin dinlediklerini ne benim ne de annenin kafası alıyor oğlum. Şarjı dolmadı mı müzik çaların?”

“Bu külüstürün iyi yaptığı bir şey söyle bana baba. Saatlerdir takılı ama hâlâ dolmadı.”

“O zaman bu eski şarkıların tadını çıkar. Uzunca bir süre duymayacaksın.” dedi babası.

“Gidince havuza atlar gibi teknolojiye atlayacağım. Seferberlik geçeli çok olmadı mı? Neden hâlâ teknolojik aletler kullanmamız yasak ki?”

“Ülkece yeteri kadar enerji üretemiyoruz ki oğlum. Olanı da İstanbul kullanacak ki ülkeye para kazandırsınlar... Kazandırın değil mi? Bize hayatta kalacak kadarı yetiyor.”

Tuna terini sildi. Arkasına yaslanmaya teşebbüs ettiği için kendine küfretti. “Bostancı’ya çok kaldı mı?”

“Geldik sayılır. Bir saat kadar yolumuz kaldı.”

“Bostancı’ya önceki gelişimi hayal meyal hatırlıyorum. Dedem de vardı. Abimi ve teknolojik aletleri teslim etmek için geldiğimizde babam yoktu, sen vardın anne.”

“Babanın kalması gerekiyordu. Birinin mahsule göz kulak olması lâzımdı.”

“Bilgisayarı saklamamız gerektiğini kim akıl etti?” Tuna’nın annesi aniden döndü.

“Aman oğlum aman! Sakın dillendirme. Unut gitsin.” Babası dikiz aynasından bakmakla yetindi.

“Şaka yapıyorsun anne herhâlde. Abimin eski bilgisayarı olmasa çiftliğimizi nasıl yönetecektik? Her şeyi kayıt altına aldık. Hangi hayvan ne kadar süt veriyor? En son ne zaman yavru olduğundan tut aşı zamanları, ağırlıkları, kızgınlık zamanları. Sonra toprağın nemi, kalitesi, hava durumu. Elimizde diğer çiftliklerin hiçbirinde olmayan tarihsel veri var. Bu sayede verimiz artmadı mı?”

Karnımız doymuyor mu? Yoksa elimizde ne var ne yok İstanbul’a gönderiyorduk unuttun mu?”

“Senin yaşında oyun oynardım ben.” dedi babası. “O bilgisayar sen İstanbul’a yazılım öğrenmiş olarak git de geri göndermesinler diye kaldı, ziraat mühendisi ol diye değil.”

“Neyse abim gelince kaldığım yerden devam eder. Siz de rahat edersiniz.”

Aradaki sessizliği annesi yeniden müziği açarak bozdu. Buna izin vermeyen Tuna uzanarak kapattı.

“Bilgisayarı sakladığım yeri abime söyleyeceksiniz. Bostancı’da abimle konuşturmayacaklar beni, bu yasak biliyorsunuz.”

“Ver tamam senin müziğini açalım.”

“Anne! Neden ama? Abime neden bilgisayarı vermeyeceksiniz?” Tuna alnını, camından sarkan tişörtüne sildi.

"İki lokma fazla yiyeceğiz diye abini riske atamayız. Biliyorsun yeni emeklileri devlet yakından takip ediyor. Hem sen anlatmamış mıydın dehşet içinde arkadaşının abisinin nasıl yakalandığını?"

"Ama..."

"Aması yok." dedi annesi. "Herkesin bu hayata bir geliş amacı var. Tabii bunu tamamladıysan dinlenmek herkesin hakkı."

Tuna sırtının yanmasına aldırmadan sertçe kendini arkaya attı. "Yaşlı kafası işte! Dinlediğiniz şarkılar gibi tüm fikirleriniz de antika. Yaşlanmış kemiklerinizin içine hapsolmuşsunuz. Ben sizin gibi olmayacağım!"

Kimsenin bozmaya cesaret edemediği yarım saatlik sessizliğin ardından Tuna: "Baba, ilk benzincide durur musun? Tuvaletim geldi."

Tuna, benzinciye girip kasaya yöneldi. "Bir kâğıt ve bir kalem verir misiniz?"

III

"Mürür Tezkere'ni göster!" dedi rütbeli sakallı. Tuna'nın eli sağ cebine, sonra sol cebine gitti. Çıkarıp gösterdiğinde gözleri kapının ötesindeki abisini arıyordu.

"Tüm eşyan bu mu?" Cılız bir 'Evet.' ile cevapladı Tuna. Eşyaları aranırken abisini gördü.

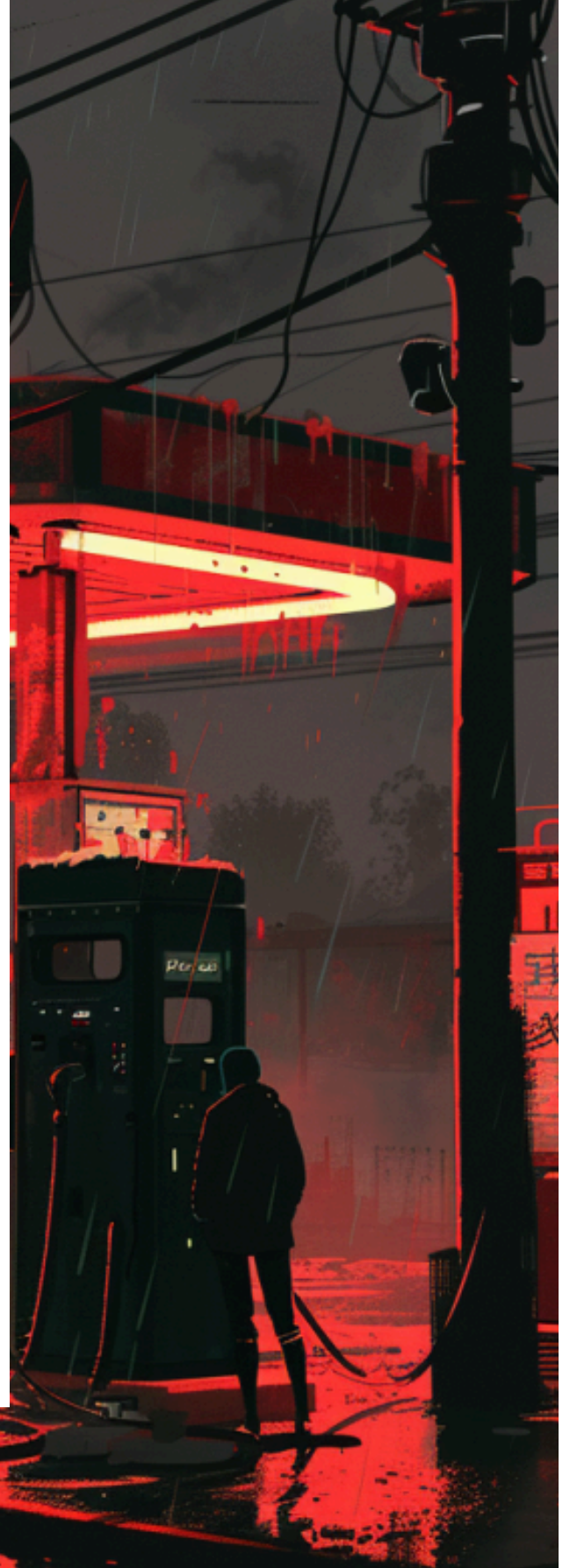
"Tamamdır. Burada bekle, abin yan kapıdan çıkacak sen gireceksin!" Abisinin ondan bakışlarını kaçırmasını izlerken elini sağ cebine götürdü. Kâğıdı avucunun arasına aldığından emin olup bekleyen iki erin arasından koşmaya başladı.

"Abi!"

Abisine sarılması ve erlerin onu yakalaması peş peşe geldi. Tuna'nın ağzındaki tuz tadını demir aldı.

"Gücünüz çocuğa mı yetiyor!" diye atıldı Levent ve kardeşine sarıldı. Tuna'nın havada kalan sıkılı yumruğunu iri olan er bırakmadı. O avuç, iki kardeş tellerin arkasından bakana dek açılmadı.

Tuna, abisinin anne babasıyla kavuşmasını izleyemedi. Tıkıştırıldığı araçta hayatının sonraki altı yılını geçireceği yere giderken klima serinliği için ne düşüneceğini bilemedi. Elini mendil bulmak ümidiyle sol cebine attı. Bulduğu şeyi çıkarmaya korktu. El yordamıyla anlamaya çalıştı. Araç içindekilerin ona bakmadıklarından emin olunca vücudunu kapıya çevirerek cebinden çıkardı. Bu dedesinin tespihiydi. Abisi, kargaşa sırasında cebine koymuş olmalıydı. Sıkıca kavraması onu sakinleştirdi. Tesbihte bir tuhaflik sezdi. İmamesi hatırladığından farklıydı. Biraz kurcalayınca yerinden çıkan imamenin bir taşınır bellek olduğunu anladı.

Bir varmış, bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; uzak diyarlarda birbirinden hiç ayrılmayan beş oğlan çocuğu varmış. Yedi yaşında, anne ve babalarının ellerinden tutarak, kiminin çekine çekine, kiminin koşu koşu girdiği ilkokulda başlamış arkadaşlıkları. Birlikte oynar, birlikte güler, ağlar, kavga eder, büyürlermiş. Masal bu ya, bu çocukların aileleri de çok iyi anlaşılmış. Her birinin bambaşka yeteneği, güçlü yanları varmış. Biri sportmen, biri sert mizaçlı; kavgacı, biri sanatçı, içerinden ikisiyse ikizmiş ama bu kardeşler gece ve gündüz gibi farklı karakterlere sahipmiş. İkizlerden biri karıncayı bile incitmeyen melek gibi bir çocukken, diğeri eskilerin deyimiyle Şam şeytanı gibiymiş. Hatta yeri geldiğinde onu ikizinden bile korurlarmış. Her grupta olduğu gibi burada grubun lideri varmış, Ali. Ali, her birinden bir baş uzunmuş. Her zaman en mantıklı kararları vermeye çalışır, arkadaşlıklarında dengeyi sağlamış. Deli fişek Emre ve Ozan hem grupta en yakın, birbirine en bağlı; hem de birbirini ölesiye kıskanan iki arkadaşmış. Biri ne giyerse diğeri annesine aynı şeyi aldırır, aynı sporları yapar, aynı yemekleri yer, birbirlerini öbür arkadaşlarından kıskanır, yeri gelir yumruk yumruğa kavga ettikten sonra onları birbirini savunurken görenlerin ağızları bir karış açık kalırmış.

Yıllar geçmiş, oğlan çocukları yavaş yavaş büyümüş... Kızlarla utangaç bakışmalar başlamış, okul çantalarına gizlice konan notlar, çıkışlarda yan yana pek de konuşmadan yapılan yürüyüşler günlük kalp çarpıntılarının bir parçası olmuştu. Bahar ayının gelmesiyle okul tatiline çok az bir zaman kalmış, gönül yayları iyice gevşemiş ve ergenliğin başlamasıyla ailelere duyulan öfke de iyice alevlenmişti. Özellikle Emre ve Ozan'ın aileleri kafa kafaya vermiş, bu iki genci nasıl zapt ederiz diye düşünürken imdatlarına gazete gördükleri devre mülk ilanı yetişmişti. İki aile yazın en azından bir buçuk ayını kurtarmış olmanın rahatlığıyla okul tatilini beklemeye başladılar.

İlki bir Haziran akşamı, çocuklar her zamanki gibi Ali'nin mahallesindeki kuruyemişçinin önünde toplanmışlardı.

Ali iyice ilerlettiği yüzme sporunda antrenmanlar ve kamp tarihleri arasında kalan boş zamanlarının tümünü arkadaşlarıyla geçirmeye çalışıyordu. İkizler bu yaz Almanya'daki teyzelerinin yanına dil öğrenmeye gideceklerdi. Kuruyemişçi Erdal'dan aldıkları kolaları, çikolatalarla mideye gömerken heyecanla Alman kızlarından bahsediyorlardı. Ali yüzünü buruşturarak ikizleri izlerken Emre ve Ozan ailelerinden aldıkları bomba gibi haberi arkadaşlarına anlatmak için sabırsızlanıyorlardı. Ali ve ikizler aynı mahalledeydi ama Emre ve Ozan onlardan iki durak ileride oturuyordu. Şanslarına bahar akşamı yollar boştu ve bindikleri minibüs tüm pencereleri açık halde sanki ışık hızıyla ilerliyordu. Müsait bir yerde inmek istedikleri zaman şoför onları ancak inecekleri noktadan yüz elli metre ötede bırakabili.

Emre ve Ozan ağızları kulaklarında diğerlerinin yanlarına vardığında ikizlerin son lokmaları ağızlarında büyüdü, bu ikisi yine onları geçecek bir haberle gelmişti, belliydi. Büyük yaz planı açıklanır açıklanmaz, Ali'nin gözleri parladı, yaz kampının üç günü o da diğerleriyle birlikte Bodrum'da olacaktı. Arkadaşlar boş kasaların üstünde oturup gece geç saatlere kadar sohbet ettiler. Ertesi gün okulun son günüydü, birkaç gün içinde de hepsi bir yerlere dağılacaktı.

Emre ve Ozan'ın aileleri aldıkları karardan memnun hazırlıklarını bitirdiler. İki araba arka arkaya Bodrum'a gitmek üzere yola çıktığında ikili yolun yarısını bir arabada diğer yarısını diğer araba olmak üzere yine beraber tamamlamıştı. Apart dairelere vardıklarında sitede bulunanlar duşlarını almış, balkonlarda akşam yemekleri yenmeye başlamıştı. Gençler havuz başında takılmak üzere birer, ikişer evlerinden çıkıyordu. İkili valizlerini dairelerine bıraktıktan sonra etrafı keşfetmek üzere dışarı fırladılar. Her ikisi de havuz başında kuzguni saçları beline inen, düğme burunlu o kızı görür görmez oldukları yerde kaldı. Önce birbirlerine sonra kıza baktılar.

Kız kendilerine döndüğünde inci gibi dişlerini göstererek gülümsedi. Emre başını çevirip aksi istikamette yürümeye başlayınca, Ozan da bir iki adım arka arka yürüdükten sonra ona katıldı.

"Güzel kız..."

Ozan cevap vermeyince Emre önüne döndü.

"İstersen sen takıl..."

Ozan, Emre'nin koluna dokundu.

"Hiçbir kız aramıza giremez demedik mi, hem sanki kız da bizi bekliyor."

Emre ağzını yamultarak gülümsedi.

"Oğlum etrafına baksana, senle benden yakışıklısı mı var?"

O akşam tekrar havuz başına inmediler. Gün geçtikte sitenin en popüler ikilisi Emre ve Ozan oldu, kızın adı Seray'dı ve Emre ile ilgilendiği açık seçik ortadaydı. Her akşam toplanıyor bazen gizlice sigara içiyor, denize kaçıyorlardı. Emre, Seray'la yalnız takıldığında Ozan eve dönüyor erkenden odasına kapanıyordu. Gene böyle bir gece Ozan'ı uyku tutmadı. Annesi ve babası çoktan uyumuştı. Swatch kol saatinin düğmesine bastı, 01.00. Sessizce dışarı süzüldü. Havuz başında kimse yoktu. Siteden dışarı çıkıp karşıya geçti, deniz kenarına inmek için biraz yol yürümesi gerekiyordu. Sahilin ıssız bir köşesine geldiğinde kulağına fısıltılar geldi, ayaklarının altındaki taşların gürültü yapmaması için nefesini tutarak fısıltıların geldiği yöne ilerledi, bir adım daha attıktan sonra karşısında gördükleriyle tüm vücuduna ateş bastı. Ne ileri ne geri gidebildi, olduğu yerde kalakaldı. Emre uzanmış, Serra onun sikini yalarken can çekişir gibi bir yüz ifadesiyle kızın saçlarını tutuyordu. Başını çevirdiğinde Ozan'la göz göze geldi. Gülümsedi. Emre onun kendisini izlemesinden hoşlandığını anlamıştı. Ozan, Emre boşalana kadar orada kaldı, kasıkları ağrıyordu, Seray kendisini görmeden hızla eve koştu. Eve gider gitmez odasına kapanıp mastürbasyon yaptı. Ne yapacağını, ne düşüneceğini bilemiyordu. Ertesi gün öğlene kadar evden çıkmadı. Emre de kapıya gelmemişti. Evdekilere hasta olduğunu söyleyince annesi havuzdan mikrop kaptıklarını düşündüğünü, çünkü Emre'nin de hasta olduğunu söyledi.

Gece olduğunda Ozan'ı sıtma tutmuş gibiydi. Aynı saatte kalkıp karşıya geçti ve deniz kenarına indi. Emre aynı yerde oturuyordu ama tek başınaydı. Tek kelime etmemişlerdi. Ozan'ın vücudu alev alev yanıyordu, düşünmeden Emre'nin yanına gitti.

Dizlerinin üstünde durdu, ufak taşlar dizlerine batıyordu ama umurunda değildi, arkadaşının mayosunu uzandı, yerde aşağı çekti, Emre kalçasını kaldırıp ona yardım etti, Ozan'ın başını okşayıp onu penisine doğru eğdi. Emre'nin sıcak spermi ağzını doldururken arkalarında bir çığlık duyuldu.

Ertesi gün annesinin odasının kapısına arka arkaya vurmasıyla uyandı.

"Ozan!"

Yaşadıkları rüya mıydı, gerçek miydi? Mutlu mu olmalıydı, utanmalı mı? Emre onunla konuşacak mıydı? Ya o? Tüm bu sorular beynine aynı anda üşümüştü annesi kapıda adını tekrarlayıp duruyordu.

"Ne var?"

"Girebilir miyim, önemli."

Annesinin sesindeki sakinlik Ozan'ı doğrulttu. Kadın yavaşça içeri girip kapıyı kapadı. Ozan'ın yatağının ucuna iliştiğinde, çocuğun kulakları uğulduyordu. "Biliyor..."

"Konuşsana ya, ne oldu?"

Kadın sustukça Ozan delirecek gibi oluyordu, biliyorsa da olup bitmesi en iyisiydi. Tam ağzını açacakken annesi onun başını okşadı:

"Seray..."

"Ne olmuş Seray'a?"

Kadının gözleri dolu doluydu.

"Dün gece kendi kendine yüzmeye gitmiş geç saatlerde..."

Bir el Ozan'ın boğazını sıkıyordu şimdi. Hiçbir şey demeden annesinin yüzüne dikti gözlerini. Kadın oğlunun elini tuttu.

"Boğulmuş..."

4. KISIMIN SONU

Ekinde sahra talimnamesi olan polisiye roman

Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi'nin anısına saygı ile...

Georg Dengler eski bir polis. Kendisi Wolfgang Schorlau'nun bir kurgu karakteri. Almanya Federal Polis Teşkilatı'ndan (BKA) kendi isteğiyle emekli olan ve sonrasında da hayatını devam ettirebilmek için özel dedektiflik yapan Dengler'in emeklilik nedeni ise BKA'nın işleyişinden duyduğu rahatsızlık. Teşkilatın bazı olayların üstünü örtmeye çalıştığını düşünen polisimiz ayrılık gerekçesini de şu şekilde açıklıyor: *"Şimdi gerçek şu. Almanya'nın en fazla aranan üç teröristini tutukladım. Münferit bir polis memuru için az buz iş değil. Ama son vakalarda içimde giderek büyüyen bir kaygı oluştu. Ancak polisin çalışma şeklinin çok iyi bilinmesi halinde işlenebilirdi bu suçlardan bazıları ve bunu gösteren yeterince ipucu vardı; ama ne zaman bu yönde araştırmalara başlasam hemen geriye çekilmem ve vazgeçmem emredildi."*

Ülkemizde kitapları İletişim Yayınları tarafından yayımlanan Wolfgang Schorlau çoğunlukla politik polisiye türünde yazıyor. Kitaplarının temelinde ağırlıklı olarak "derin devlet" teması yer almakta. Romanlarındaki olaylar gerçeklere dayanıyor. Geniş bir araştırma sonrasında kitaplarını yayımlıyor. Yaptığı aslında bir yanı ile de belgesel gazetecilik.

Yazarın "Münih Komplosu" isimli kitabı (İletişim Yayınları, Birinci Baskı 2016) gerçek bir terör saldırısı üzerinden doğrudan "derin devlet" yapılanmasını ele almakta. Kitap 1980 yılında Münih'te, Oktoberfest (Ekim Festivali) sırasında yapılan bombalı saldırının üzerinden uzun bir zaman geçtikten sonra tekrardan Georg Dengler tarafından araştırılmasını konu ediniyor. Oktoberfest'de meydana gelen terör saldırısında 13 kişi ölmüş, iki yüzden fazla kişi de yaralanmıştır. Olay sırasında bombayı yerleştirdiği ileri sürülen bir neonazi de ölmüştür. Soruşturma sonucunda ise (bizlere de oldukça tanıdık gelecek şekilde) saldırganın tek başına hareket ettiği sonucuna varılmış ve dosya böyle kapatılmıştır. Ardından 2014 yılında soruşturma dosyası yeniden açılmıştır. Bunda Wolfgang Schorlau'nun çalışmalarının ve kitabının da etkisi bulunmaktadır.

Schorlau kitabın yazımı öncesi yaptığı araştırmalarda saldırı sırasında olay yerinde Anayasayı Koruma Dairesi (Almanya iç istihbarat servisi) ajanlarının bulunduğu bilgisine de ulaşmıştır. Münih Komplosu, etkili, sorgulayan ve sorgulatan bir polisiye roman. Kitabın sonunda da bir ek var: "Sahra Talimnamesi 30-31, 18 Mart 1976 tarihli Ek B". Bahsi geçen talimname ABD Askeri Haber Alma Teşkilatı'nın "Field Manual 30-31 (Ek B)" kodlu talimnamesi. Yaygın bilinen adı ile de sahra talimnamesi. Ya da siz derin devlet(ler)in anayasası diyebilirsiniz.

Wolfgang Schorlau "Mavi Liste" kitabının sonsözünde ortaya bir de soru atıyor: Batı ülkelerinin hükümetlerinin ya da gizli servisler gibi devlet kurumlarının neofaşistler ile ittifak içerisinde terör eylemleri ve siyasi cinayetler planlaması ve gerçekleştirmesi mümkün müdür?

Sahra talimnamesi esasen askeri eğitim ve operasyonlar için kullanılan resmi bir doküman. Silahlı Kuvvetler bünyesinde ağırlıklı olarak özel kuvvetler ve özel harp konularında, personeli eğitime, yapılandırma ve yönlendirme amacı ile geliştirilen yöntemlerin yazıldığı genel dokümanlar. Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bünyesine ise doğrudan Amerikan ordusunun kullandığı eğitim doktrinleri tercüme edilerek sokulmuştur. Geçmişte TSK bünyesinde oluşturulmuş "ST 31-15 talimnamesi" Amerikan ordusunda kullanılan "FD 31-15" talimnamesinin doğrudan tercüme edilmiş halidir.

Sahra talimnamelerinin derin devletlerin anayasası niteliğinde olduğunu ifade etmiştim. "Derin devlet" olarak tanımlanan bu yapıların adı asıl olarak Gladyo'dur. Ve hepsi birer kontgerilla örgütlenmesidirler. 2. Dünya Savaşı sonrası, özellikle de 1960-70'li yıllarda, NATO üyesi ülkelere sola, komünizme karşı "iç güvenlik" operasyonlarında bu talimnamelerin ve yapıların kullanıldığı biliniyor. Türkiye'de de Seferberlik Tetkik Kurulu adıyla örgütlenmiş olan bu yapı sonrasında da Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı Özel Harp Dairesi olarak faaliyet yürütmüştür. Bünyesinde askerler ve siviller bulunmaktadır. Ordu bünyesinde oluşturulduğu içinde doğal olarak (!) karşısındakileri (ülkenin yurttaşlarını) düşman olarak görür.

Bu yapılar 1990 yılında İtalya hükümetinin “resmi” açıklaması sonrasında “açığa” çıkmışlardır. Ardından tüm NATO üyesi ülkelerde bu “gizli” yapıların tasfiyesi yoluna gidilmiştir. Ülkemizde de 1996 yılında yaşanan “Susurluk kazası” sonrasında kontrgerillanın tasfiyesi gündeme gelmiştir. 1990’lı yıllar ülkemizde kontrgerilla yapılanmasının neredeyse “açık” çalışma yürüttüğü, siyasal karar süreçlerine doğrudan müdahale ettiği “kirlili” yıllardı. Bu nedenle, sonrasında tüm NATO üyesi ülkelerde yapının tasfiyesi gündemde iken, Türkiye’nin bu yönelimin dışında kalması mümkün değildi.

Wolfgang Schorlau’un sorusuna dönecek olursak; aslında Schorlau’nun sorusu yanıtını da içermektedir. Ve kendisi de bunu (zaten) bilmektedir. Schorlau röportajlarında Alman derin devletinin eski ve yeni Nazilerle yakından bağlantılı olduğunu ifade etmektedir (Özel Röportaj: Wolfgang Schorlau, Röportaj: Ufuk Kaan Altın, 221B-2 Aylık Polisiye Dergi, Sayı: 12).

Evet, batı ülkelerinin hükümetleri neofaşistlerle ittifak içerisinde terör eylemlerini ve siyasal cinayetleri planlamış ve bunları gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirmektedir!

Ancak akıllarda yeni bir soru vardır: Kontgerilla gerçekten tasfiye edildi mi yoksa yeniden yapılandırılmış bir şekilde varlığını sürdürüyor mu?

Devlet örgütünü “diğer” örgütlenmelerden ayıran en önemli kriterlerden biri “zor” aygıtının “legal” sahibi olmasıdır. Polis, ordu ve onların etrafında şekillenen diğer yapılanmalar devletin (esasen devletin sahiplerinin) elindedir. Devlet bu araçları ile düzeni(ni) korur. Tabi “hukuk” sınırları içinde.

Aksi mümkün mü?

Aksinin mümkün olduğunu (artık) biliyoruz. (Artık) devletlerde bunu kabul ediyorlar. Devletin “kurumları” (ya da bu kurumlardan birileri) anayasa ve yasalarla belirlenmiş sınırlarının dışına çıkarlar, başka bir yapı oluştururlar ya da var olan başka bir yapının parçası haline gelirler. Ve bunu yaparken de basbayağı suç işlerler. Kastım yasal sınırların dışına çıktıklarından dolayı suç işlemiş olmaları değil. Kastım devletlerin doğrudan cinayet işlemesi, insan kaçırmaları, uyuşturucu ticareti yapması...

Peki bunu niçin yaparlar, neden yasal sınırlarının dışına çıkarlar?

Aslında cevap değişmemektedir: (Yine) devletin düzenini korumak(!) için.

Böyle cevaplandığında, tabii, bu yapılanmanın neresi “yasadışı” diye sorulması da kanaatimce yanlış bir soru olmayacaktır. Sanırım biz “sıradan” yurttaşların göremediği, bilemediği (ve anlayamadığı) var olan hukukun dışında, ama başka bir hukukun içinde yer almaktalar. Eh, o zaman da yasadışı demek pek mümkün olmayabilir.

Öyleyse, devletlerin “gördüğümüz” yönü ile bu “derin” yönü arasında bir ilişki bulunmaktadır.

Solun içerisinden konuya ilişkin dile getirilen liberal yorumlar, (birçok) siyasal sorunun temelinde “derin devlet” olgusunun yattığını ifade etmektedir. Tabi böylesi bir yaklaşım doğal olarak yukarıda dile getirdiğim devletin bir bütün olduğu tespitini dışlamaktadır. Liberal yorum “uygar” devletlerin kapitalist olduğu unutmaya da bu “küçük ayrıntıyı” hep ihmal etmektedir.

Devleti sınıfsal özelliklerinden soyutlayarak merkez-çevre ikilemi ile açıklama çabası hep olagelmıştır. Ancak bu çaba kapitalist devletin “uzlaştırmak” ya da “bastırmak” toplumsal üretim yaşamını düzene sokmak amacı ile çalıştığını atlamaktadır.

Kuşkusuz devletin “derin” yönü oldukça tehlikelidir, sola düşmandır. Mutlak olarak karşıya alınmalıdır. Ancak unutulmamalıdır ki devletin “görünen” yönü de sınıfsaldır ve esasen o da sola düşmandır. Her iki yön tek bir madalyona aittirler. O madalyon ise kapitalist devlettir.

Bu nedenle kapitalist devletin sınırları arasında bir o yana bir bu yana koşturarak çözümler arama çabasının sonuç vermesi olanaklı değildir. Aynen Georg Dengler’in yaptığı gibi. Dengler yetenekli bir dedektiftir. Ama belki de polislik mesleğinden geldiğinden ve düşünce dünyası da bunun üzerinden şekillendiğinden, ormanın bütününü görememektedir. Tek tek “kötülerle” mücadele etmekte, ama hep aradan sıyrılan birileri olmaktadır. Ana yapı ise varlığını korumaktadır. Neyse ki oğlu Jakop azimle konuyu babasına öğretmeye niyetli. Serinin son romanında, pandemi döneminde geçen “Kreuzberg Blues” romanında, Jakop’u bazen sıkıcı olacak düzeyde uzunlukta paragraflarla babasına kapitalizmi anlatma gayreti içerisinde görüyoruz.

Başarabilecek mi, hep beraber okuyacağız.

“Ercan Akbay’ın Kayıp Şahıslar Bürosu, özerklik oluşturmuş dev bir şirketin yapısını sorgularken, bizleri direniş örgütünün yeraltı lâbirentlerinden alıp tutkulu aşklar ve nefes kesen entrikalarla dolu tuhaf bir yolculuğa çıkarıyor.”

Araba durdu. Şoförle Fuat arabadan inip Güllü'nün yanına geldiler, kollarından tutup ayağa kaldırdılar. Fuat arkaya, yanına oturttu Güllü'yü. Sıcacık arabada, yanında Fuat varken Güllü kendini çok güvende hissetti. Fuat'a sarıldı. Araba, motoru çalışır durumda hareket etmeden bekliyordu. Güllü biraz kendine gelince neler olduğunu hızlı hızlı anlattı. Fuat hiç sözünü kesmeden, bıyıklarını bura bura dikkatle dinledi onu.

Güllü anlatacaklarını tamamlayınca, "Seni otele bırakalım," dedi Fuat hiç yorum yapmadan.

"Abi niye otele gidiyoruz, polise gitmek gerekmez mi?"

"Merak etme, polise biz gideriz. Kendini hiç bulaştırma bu işe. Zaten havaya baksana, bu havada ne işin var senin poliste?"

Gerçekten de fırtına iyice şiddetlenmişti. Koca araba durduğu yerde dalgalı denizdeki tekne gibi sallanıyordu. Hava da iyice puslanmıştı. Güllü arabanın içinden az önce çöküp kaldığı kaldırımı bile zor görüyordu.

"Bıçakta parmak izim var. Onu ne yapacağız?"

Fuat gözlerini devirdi.

"Yav sana merak etme diyorum."

Başıyla önünde oturan şoförü gösterdi.

"Yusuf eski polis. Bu işleri bilir. Biz hallederiz bir yoluyla. He Yusuf?"

Yusuf dikiz aynasından baktı.

"Evet abi," dedi. "Hallederiz."

Yusuf, Fuat'ın hem şoförü hem korumasıydı. Güllü onun eski bir polis olduğunu, amirine saldırdığı için meslekten atıldığını Meltem'den duymuştu. Meltem severdi Yusufu. Güllü de Yusufun düzgün birine benzediğini düşünürdü ama yine de yaklaşmazdı onunla. Bu mesleği yapan bir kadının erkeklerle ilişkisine dikkat etmesi gerektiğini zor yoldan öğrenmişti. Hangi erkeğe biraz yakın davranrsa adamın hemen bakışları bulanır, alıcı kuşlar gibi gözleri kısıldı. Doğrusu Yusuf hiç yılışık davranmamıştı şimdiye dek. Hatta Meltem'e abla dediği halde kendisine ya bayan ya da Güllü Hanım diye seslenirdi. Ama yine de erkek değil miydi işte. Meltem Fuat'ın dostu olduğundan ona dokunamazdı ama iş kendisine gelince neye niyet edeceği belli olmazdı.

Güllü, Meltem'in yokluğunun da o an ayırdına vardı. Fuat'la Meltem'in programı Güllü'den önce biterdi. Kulüpten de birlikte ayrılırlardı. Tam Meltem'in nerede olduğunu soracakken Fuat lafı ağzına tıkadı.

"Ver şu bıçağı da bir bakayım."

Güllü elini usulca kabanının yan cebine soktu. Bıçağı sapından değil de hâlâ soğuk olan çeliğinden parmak uçlarıyla tutarak, yavaşça çıkarıp uzattı. Fuat hiç çekingenlik göstermeden, sapından kavrayıp aldı bıçağı.

"Abi ne yapıyorsun, parmak izin kalacak," dedi Güllü. "Hoş benimkiler de duruyor ya."

"Allah Allah! Hallederiz diyorum sana. Ben polise ne anlatırsam o. Meraklanma sen."

Güllü sakinleşti. Doğru diyordu, koskoca Fuat Şakiyan'dı o. Polis ona inanmayıp da ne yapacaktı. Hem Yusuf da vardı, eski polis.

Fuat, Yusuf'a seslendi.

"Otele çek."

Araba ileri atıldı.

Meltem'in yokluğu yeniden aklına gelince, "Meltem nerede?" dedi Güllü. "Beraber çıkmadınız mı siz?"

Yusufun kafası dikleşti birden. Dikiz aynasından Fuat'a bakmaya başladı. Fuat camdan dışarıya bakarak konuştu.

"Yok, beraber çıkmadık. Yorgunmuş, hemen uyuyacaktım. Otele taksile gitti. Ben de dedim biraz gezineyim."

Fuat tavana uzanıp arabanın tepe lambasını yaktı. Bıçağı incelemeye başladı. Bir o yüzünü bir bu yüzünü çevirip dikkatle bakıyordu. Bıçağı her çevirişinde çelikten yansıyan ışık Güllü'nün yüzünü çiziyordu.

Fuat'ın parmaklarını FZ harflerinin üstünde gezdirdiğini görünce, "Kim bilir kimin kanına girdi şerefsiz FZ," dedi Güllü.

Başını bıçaktan kaldırmadan, "Kim bilir?" dedi Fuat.

Güllü Fuat'ın ne denli kötü göründüğüne ilk kez o an dikkat etti. Bol jöleye karşın saçları dağılmış, avurtları çökmüştü. O enerjik, neşe dolu halinden eser yoktu. Gözleri de şişmişti. Ağlamış gibi görünüyordu. Üzerinden hiç çıkarmadığı ceketi de bu kez yoktu.

Arka koltuğun Güllü'nün oturduğu sağ yanına sert, keçe bir kilim seriliydi. Bir süre aynı pozisyonda oturunca insanı kaşıdırıyordu. Güllü daha önce de bu arabaya binmişti. O zaman böyle bir kilim olduğunu anımsamıyordu. Kaşıntı tuttuğundan oturuşunu değiştirmek isterken ayağı hafif bir şeye çarptı. Biraz eğilip bakınca, tepe lambasının zayıf ışığında bile yerde duran şeyin ne olduğunu anladı. Yeşil bir beze sarılı üçgen bir muskaydı bu. Meltem'in muskası. Şaşırdı. Meltem'i kaç yıldır tanırdı, bir kez bile muskasını bir yerde unuttuğunu ya da düşürdüğünü görmemişti.

Sahne kıyafetini giydiğinde çıkarır çantasına koyar, sahneden dönünce de ilk iş boynuna geri takardı. Bu akşam da boynundaydı. Programa hazırlanırken kuliste iki laflamışlardı da Meltem o sırada muskayı çıkarıp çantasına koymuştu gene. E ama Fuat Abi kulüpten beraber çıkmadıklarını söylememiş miydi?

Fuat hâlâ bıçağı incelerken Güllü eğilip muskayı aldı. Muskanın takılı olduğu deri ip kopmuştu. Biraz yakından bakınca muskanın artık yeşil olmadığını gördü. Rengi kahverengiye çalıyordu. Üstelik nemliydi. Muskaya dokunduğu parmaklarının uçlarına baktı. Hafif bir kırmızılık görünce, "Hiil!" diye bir ses çıktı ciğerlerinden. Eliyle ağzını kapadı. Muskayı sağ avucuna sakladı. Fuat'a baktı. O da kendisine bakıyordu. Gözleri Güllü'ye dikiliyken sağ elinde bıçağı tutuyor, sol eliyle de bıyığını buruyordu. Güllü, az önce çıkardığı sesin sebebinin açıklaması gerektiğini düşündü.

"Şu keçe nereden çıktı?" deyiverdi birden. "Kaşındırıyor insanı."

Fuat bir süre daha kendisine dik dik baktıktan sonra yanıt verdi.

"Koltuk kirlenmişti. Oturanın üstü pislenmesin diye serdik."

Güllü başını cama çevirdi. Ortada pis bir şeyler döndüğünü anlamak zor değildi. Fuat'a kaçamak bir bakış attı. Fuat kendisine bakmıyor, parmaklarını yine bıçaktaki FZ kabartmasının üstünde gezdiriyordu. Tam o sırada şimşek çakar gibi zihninde Fuat'ın asıl soy ismi belirdi, Zeytinoğlu. Fuat Zeytinoğlu'ydü o. Şakiyan sahnede kullandığı takma soy ismiydi. Kalbi yine kaldırımdaki gibi hızlandı, şah damarında atmaya başladı. Bu sırada araba otelin bulunduğu sokağa girdi.

Peki ne oldu Meltem'e?

Ölmüştür.

Yok artık.

Ya ne?

Yaralandı da hastaneye falan götürdüler belki.

Öyle olsa niye söylemesin ki sana, nasıl olsa ortaya çıkmayacak mı? Hem yalnızca yaralanmış olsa niye ilk iş bıçağın peşine düşsün? Üstelik hastane bıçaklama gibi durumlarda polisi arar. Polis de bunları salmaz böyle.

Öyle vallahi. Demek kıydılar kızcağıza.

Kıydılar tabii. Hem de tam oturduğun yerde. Kan görünmesin diye de keçeyi serdiler.

Meltem'in kanının üstünde oturduğunu düşündükçe gözleri yandı, kapalı kirpiklerinin arasından engelleyemediği yaşlar sızmaya başladı.

Zırlamanın sırası değil şimdi. Çocuğunu, ananı düşün. Zaten yeterince aptallık ettin bu gece. Topla kendini.

Fuat abi muskayı aldığını gördü mü acaba?

Görmez mi, salak mı adam görmesin?

Bıçağa bakıyordu o sırada, belki görmemiştir. Hem otele geldik sayılır, bir şeylerden şüphelenmiş olsa beni otele bırakmazdı.

Kendisini duymuş gibi, "Güllü," dedi birden Fuat.

Güllü irkildi, hızlıca elinin arkasıyla gözlerini silip ona döndü. "Efendim abi?" dedi.

Fuat kendisine değil, hâlâ bir tik gibi lambanın altında çevirip durduğu bıçağa bakıyordu.

"Düşündüm de sen de karakola bizimle gelsen iyi olur. Olayı anlatırsın polise. Sonra da ben konuşurum. Olaya şahidim, anlattıkları doğru derim, çıkar geliriz."

Güllü'nün göğsü ateş gibi yandı, yangın başına ilerledi, beynine ulaştı, beynini de yaktı. Fuat onun bir şey söylemesini beklemeden Yusuf'a seslendi.

"Devam et."

Güllü konuşursa kekeleyeceğinden ya da daha kötüsü aptalca bir şey söyleyeceğinden korkup sessiz kaldı.

Araba tam otelin önünden geçerken, her şey normal seyrindeymiş gibi, "Ben ineyim," dedi fısıltıyla.

Araba yavaşlamadı. Güllü bir dürtüyle kapının açma koluna asılıp birkaç kez hızlı hızlı kendine çekti. Kapı açılmadı.

"Çocuk kilidi mi ne öyle bir şey var bu arabada," dedi Fuat.

"Arka kapılar içeriden açılmıyor." Arabanın teknik bir özelliğini tanıtan satıcıymış gibi sakince söylemişti bunu.

Güllü camı yumruklamaya başladı.

Fuat aynı sakinlikle, "Kim seni görecektir bu tipide?" dedi.

Güllü yumruk atmaya bıraktı. Göğsü hızla inip kalkıyordu. Fuat'a döndü. Aralarındaki oyunun sona erdiğini ikisi de biliyordu.

Güllü kontrolünü yitirmemeye çalışarak, "Ne yaptın kızcağıza?" dedi.

Fuat'tan yanıt gelmeyince Yusuf'a dönüp, "İndir beni Yusuf!" diye bağırdı.

Yusuf tepki vermedi. Yine bağırdı.

"İndirsene ulan beni!"

Yusuf yine tepki vermedi.

"Müzik aç," dedi Fuat. Yusuf düğmeye bastı.

Tanrım kötü kullarını

Sen affetsen ben affetmem

Güllü kendini koyuverdi, ağlayıp tepindi. Tepinmesi bitince kimseye bir şey söylemeyeceğine dair yeminler etti.

"Çocuğum zaten yetim bir de öksüz kalmasın," dedi.

"Anama kim bakar?" dedi. "Bunca yıldır beraber çalışıyoruz. Bana nasıl kıyacaksın?" dedi.

Yusuf'a döndü.

"Ya sen Yusuf," dedi, "Meltem senin için, çok delikanlı çocuk, derdi. Bu mu senin delikanlılığının ha!"

Yusuf dikiz aynasından bir an Güllü'ye baktı, hemen sonra gözlerini yola çevirdi.

"Sesini aç," dedi Fuat.

Yusuf denileni yaptı. Bergen'in sesi Güllü'nünkini bastırdı.

Sen Tanrısın, affedersin

Bağışlarsın, kulum dersin

Neler çektim, sen bilirsin

Sen affetsen, ben affetmem

İyilik sökmeyince, bu kez korkutmak istedi Güllü.

"Kesin birileri bizi görmüştür," dedi.

"Polis yakalar sizi," dedi.

"Ben dönmeyince yarın çocuğuma, anama ne diyeceksiniz?" dedi.

"Allah'tan da mı korkmuyorsunuz?" dedi.

Bir sürü şey daha dedi ama iki adam da oralı olmadı. Bu da işe yaramayınca ikisine de küfürler, beddualar etmeye başladı.

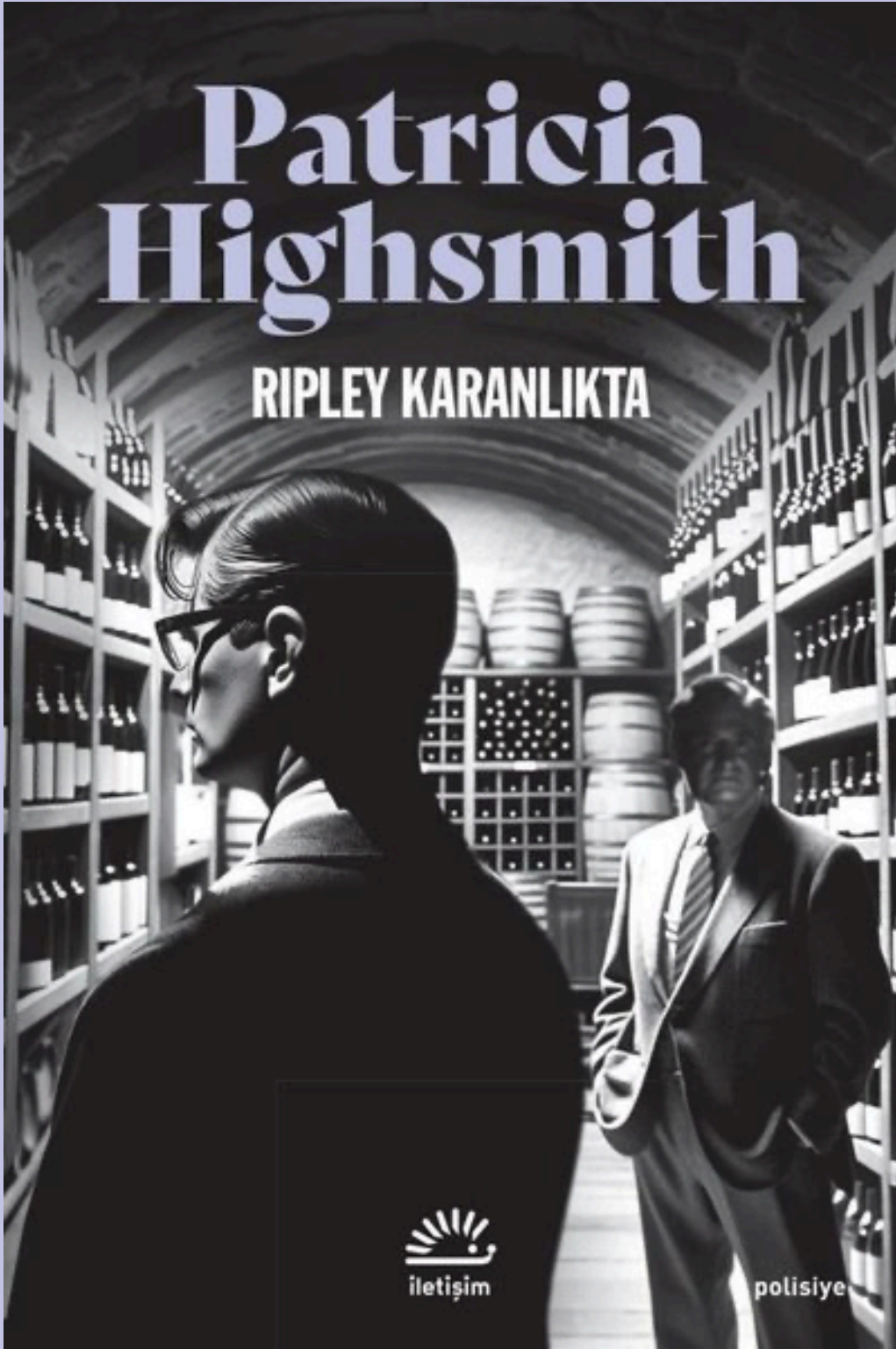
"Boşuna bağırıp çağırma," dedi Fuat.

Güllü susmayıp bedduaları, küfürleri, sürdürürce üstüne atıldı, "Yeter," deyip yumruğunu kaldırdı.

Ümidimi kırırları

Bu dünyayı yakanları...

2. Kısımın Sonu

“Highsmith’in Tom Ripley’yi ele alışındaki parlaklık, hem kahraman hem şeytani bir Amerikan hayalperestini büyük bir denge içinde aynı karakterde yaşatma yeteneğidir – böylece, kahramanın davranışları Gatsby gibi bir dolandırıcıdan çok daha sosyopatik hale gelse bile bizi onun tarafında tutar.”

FRANK RICH, NEW YORK TIMES MAGAZINE

BİZİ
TAKİP
ETMEYE
DEVAM
EDİN

@sucustu

www.sucustu.net

[sucustu\[et\]sucustu.net](mailto:sucustu[et]sucustu.net)

